

Poština plačana pri pošti
1315 Velike Lašče

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

foto: Vili Bavdek

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celostno podobo Troble.

Letnik 26, številka 5, 16. september 2020.
Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.590 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorna urednica: Angelca Petrič.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Jože Starič in Andrej Perhaj.

Lektoriranje: Nuša Drinovec Sever (razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Foto na naslovnici: Vili Bavdek

Tisk: Evrografis, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla,
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

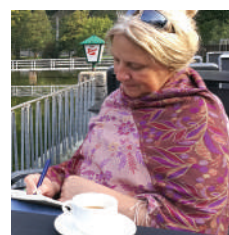
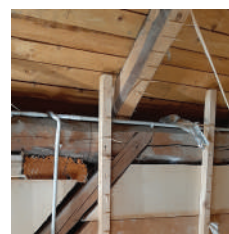
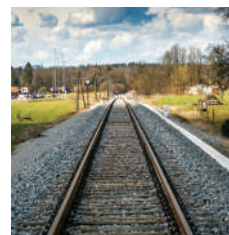
Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 28. oktobra 2020, prispevke je treba oddati do 14. oktobra 2020.

KAZALO

ŽUPANOVA STRAN	3
OBČINSKE STRANI	4
Z dvanajste seje občinskega sveta	4
Energetska sanacija Trubarjeve domačije	6
Modernizacija kočevske proge	10
INTERVJU	
Andrej Lampe, ZD Ribnica	16
Pogovor z Ano Porenta	20
IZ VELIKOLAŠKEGA OKRAJA	25
KMETIJSTVO	26
ŠOLA IN VRTEC	30
ADL O TEM IN ONEM	31
KNJIŽNICA - NOVOSTI NA NAŠIH POLICAH	32
KULTURA	34
Naprej v preteklost	36
Predstavitve pesniške zbirke Majde Babič	39
DRUŠTVA / DOGODKI	40
Skavtski utrip	40
Oratorij	44
O nastanku DU Velike Lašče	45
Po poti Brodnikove rodbine	50
ŠPORT	54
OGLASI	56
RAZVEDRILO	61
ZAHVALE	62

Asfaltiranje

Asfaltiranje je eden izmed komunalnoinfrastrukturnih dogodkov, ki ima močan in stalen čustveni naboj. Če malce pomislimo, se vsak spominja kake zgodbe, povezane z asfaltom. Izhajam namreč še iz časov, ko so bile asfaltirane le glavne prometne poti, vaške, stranske pa so bile še v naravni makadamski obliki, včasih s travnato intarzijo po sredini. Takrat so imeli dovozne poti in dvorišča na podeželju asfaltirane le direktorji in privatniki. Vsaj tako se spomnim, da so mi kot otroku povedali starejši in bolj pametni ljudje. Morda so tako govorili zaradi nevoščljivosti tistim, ki so se vozili po ravni in gladki površini, ki ni zaprašila avtomobila. Spomnim se, da so potem enkrat za našo hišo pričeli graditi cesto. Kot otroku mi je bilo zelo zanimivo gledati, kako so bagri jedli zemljo in kako so buldožerji ravnali teren, dokler na koncu ni prišla široka nerodna zelena mašina, ki je v ravni liniji namazala asfalt, čisto črn, gladek, vroč in s posebnim vonjem, kot da bi na kruh mazal pašteto. In potem so hodili ljudje gledat ta asfalt, zraven pa so modrovali in se družili. Opazoval sem, kako se je skozi čas po tem asfaltu začela nabirati umazanija, najprej tam, kjer večina pnevmatik naredi svojo pot, kasneje pa je k spremembi barve doprineslo še vreme in vsa tista kozmetika, ki jo je asfalt deležen pozimi. Še danes je ta cesta tam, letom primerno lepo osivela, z nekaj gubicami in ne zdi se mi več prav nič posebnega.

Čas teče naprej in občutek imam, da je dojetje asfalta še vedno zelo podobno kot pred pol stoletja. Kljub temu da mora biti danes v dobi pametnih telefonov asfalt tisti osnovni standard komunalne infrastrukture, je za tiste, ki so še vedno obsojeni na makadam, asfaltiranje velik in pomemben dogodek. Letos smo med drugim v naši občini položili asfalt na makadamskem delčku ceste pro-

ti Velikemu Osolniku iz smeri Roba. Majčken delček na najbolj strmem delu poti, a velik dogodek za občane, ki so morali vsakodnevno obvladovati makadamski tujek na poti v obljubljeni deželici. Ta delček je v osnovni makadamski izvedbi povzročal precej nelagodja lastnikom jeklenih konjičkov, posebej pozimi. Ker pa tudi sam zelo pogosto uporabljam to pot, vem, da je bil makadamski odsek zelo neprijeten za vožnjo tudi ob čisto suhem vremenu, saj se je pod pnevmatikami peščena osnova mlela, za avtom pa se je kadilo kot za raketo, da ne govorim o vsej škodi, ki so jo s kinetično energijo nabiti kamenčki pustili na kovinskem avtomobilskem laku. A kljub temu da sem postal župan, sem se kot kakšen otrok veselil dneva, ko bo ta delček makadama za vedno izginil. Na koncu tega dne sem odšel pogledat dotični teren, prekrit je bil s črnim gladkim asfaltom, ki je še vedno dišal kot takrat, ko sem za domačo hišo doživljal asfaltiranje. Ista barva, isti vzorec nanašanja umazanije po kolesnicah sveže žametne površine in seveda veliko navdušenje uporabnikov.

Pa ste se morda vprašali, kdo se je spomnil besede asfalt? Izvor najdemo v grški besedi »ἄσφαλτος« (ásphaltos, ásfalton), iz katere se je potem oblikoval sodoben izraz asfalt v množico izpeljank v različnih jezikih. Prvi zapis besede asfalt naj bi se pojavil v zvezi z naravno snovjo, ki so jo uporabljali pri tesnjenju ali lepljenju različnih materialov. Izkaže pa se, da je asfalt res naravna snov, ki jo najdemo v asfaltnih jezerih. Ta so bila nekoč edini izvor lepljive črne mase. Vrelec asfalta v jezerih je namreč tesno povezan z nastankom nafte v zemlji in je kljub naravnemu izvoru strupena snov. Kot zanimivost velja, da so v teh jezerih ob njihovem izkoriščanju našli številna okostja, ki niso pripadala takrat obstoječim živalim.

V asfalt so se namreč ujele številne starodobne živali, njihova okostja po razpadu mehkih tkiv pa je odlično konzerviral prav asfalt. Takšna okostja so pogosto razstavljena po nekaterih prirodoslovnih muzejih iz področij, kjer obstajajo asfaltna jezera. O razširjenosti asfalta govori tudi dejstvo, da ga občasno uporabljajo čebele. V propolisu so ponekod odkrili organske spojine naftnega izvora. Z raziskovanjem izvora teh spojin v propolisu so spoznali, da čebele občasno ob robu sveže položenega asfalta ližejo ostanke bitumna, tako kot ližejo rastlinske smole, namenjene izdelavi propolisa.

Asfalt ima torej precej talentov. Sprašujem se, kdo je v ringu močnejši, ali asfalt ali morda napeljava vodovoda, morda financiranje gasilskega vozila? Kakorkoli že, asfalt je močan borec, saj lahko včasih kje vpliva celo na izid županskih volitev. Prav zaradi tega se značilno povečajo kilometri asfaltiranih cest po terenih slovenskih občin in splošna poraba asfalta v predvolilnem času premaguje možno dobavo. Morda je pa to zaradi značilnega vonja ali zaradi konservatorske sposobnosti asfalta, ki nekega župana trajno postavi na piedestal z napisom, ta je bil pa dober, ker je toliko asfaltiral. Le kaj če zmanjka asfalta? Adijo volilna zmagica, adijo slava, adijo Jožica!

Dr. Tadej Malovrh,
Vaš župan

S 4., 5. in 6. dopisne seje občinskega sveta

Nina Tekavec, občinska uprava

1. Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 22. do 26. maja 2020 4. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji: Dopolnitev letnega načrta razpolaganja s premoženjem Občine Velike Lašče v za leti 2020 in 2021

Sprejeli so naslednji sklep:

Sprejme se Dopolnitev letnega načrta razpolaganja s premoženjem Občine Velike Lašče za leti 2020 in 2021.

2. Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 8. do 13. julija 2020 5. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji: Sklep o potrditvi spremembe IP – Obnova vodovoda Rute v letu 2020

Sprejeli so naslednji sklep:

Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep o potrditvi spremembe IP – Obnova vodovoda Rute v letu 2020.

3. Občinski svet Občine Velike Lašče je imel od 12. do 17. avgusta 2020 6. dopisno sejo.

Dnevni red dopisne seje je bil naslednji: Sklep št. 5 o spremembi proračuna za leto 2020.

Sprejeli so naslednji sklep:

Sprejme se sklep št. 5 o spremembi proračuna za leto 2020.

Z 12. redne seje občinskega sveta

Nina Tekavec, občinska uprava

Občinski svet Občine Velike Lašče se je v četrtek, 30. julija 2020, sestal na 12. redni seji, ta je potekala kot videokonferenca. Po ugotovitvi sklepčnosti (prisotnih je bilo 11 svetnikov) je župan predlagal v potrditev naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 11. redne seje ter 4. in 5. dopisne seje

2. Poročilo odborov
3. Sklep o potrditvi Elaborata lokacijske preveritve za EUP SE 28
4. Imenovanje strokovne komisije za izbiro koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče
5. Vloge občanov za odkup, zamenjavo zemljišč
6. Sklep št. 4 o spremembi proračuna in NRP
7. Polletno poročilo o izvrševanju proračuna občine za leto 2020
8. Pobude, vprašanja in predlogi svetnikov
9. Poročilo župana

Po potrditvi dnevnega reda so člani občinskega sveta potrdili zapisnike 11. redne seje ter 4. in 5. dopisne seje.

Občinski svet je v nadaljevanju sprejel naslednje sklepe:

Ad 2. Poročilo odborov

Pred sejo občinskega sveta so se sestali odbor za družbene dejavnosti, odbor za komunalno, varstvo okolja in urejanje prostora ter odbor za finance. Predsedniki navedenih odborov so podali kratka poročila o sejah.

Ad 3. Sklep o potrditvi Elaborata lokacijske preveritve za EUP SE 28

Župan je dal besedo občinskemu urbanistu, Petru Lovšinu, ki je predstavil instrument lokacijske preveritve. Novi Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št.: 61/17) omogoča izvedbo postopka lokacijske preveritve. Lokacijska preveritev je instrument prostorskega načrtovanja, s katerim se za namen izvajanja gradenj prilagodi in določi natančna oblika ter velikost območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi. V konkretnem primeru je želja investitorja po gradnji enostanovanjske stavbe na zemljišču v k. o. Selo pri Robu. Gre za poseg oz. objekt brez vplivov na okolje. Predstavlja funkcionalno dopolnitev obstoječe razpršene (posamične) poselitve, saj gre za manjšo širitev (zaokrožitev) stavbnega zemljišča. Občinski svet je sprejel naslednji sklep: Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme Sklep o potrditvi Elaborata lokacijske preveritve za EUP SE 28.

Ad 4. Imenovanje strokovne komisije za izbiro koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče

Župan je predal besedo Nini Tekavec, ki je predstavila pravno podlago za imenovanje strokovne komisije za izbiro koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče. Strokovna komisija, ki jo sestavljajo predsednik in najmanj dva člana (vsi člani komisije morajo imeti najmanj visokošolsko izobrazbo in delovne izkušnje z delovnega področja, da omogočajo strokovno presojo vlog), bo na podlagi javnega naročila izbrala koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče. Občinski svet je sprejel sklep, da strokovno komisijo za izbiro koncesionarja za opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Velike Lašče sestavljajo:

- mag. Jerica Tomšič Lušin (predsednica),
- Nina Tekavec (članica),
- Roman Viršek (član).

Ad 5. Vloge občanov za odkup, zamenjavo zemljišč

Člani občinskega sveta so soglasno sprejeli naslednje sklepe:

- 1.) Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep, da se strinja z zamenjavo dela zemljišča parc. št. 1294 k. o. Krvava Peč za novonastale parcelne številke, vse k. o. Krvava Peč, katerih lastnik je vlagatelj in po katerih poteka kategorizirana lokalna cesta LC 454041. Zamenjava se opravi po odmeri omenjene lokalne ceste.
- 2.) Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep, da se strinja z zamenjavo delov zemljišč 616, 565/57 in 565/54, vsa k. o. Osolnik, katerih lastnik je vlagatelj in po njih poteka javna pot JP 955651 za del zemljišča 1496/2 (javno dobro) k. o. 1715 Osolnik. Na parc. št. 1469/2 k. o. 1715 Osolnik se ukine status javnega dobrega in preide v last Občine Velike Lašče. Zamenjava se opravi

po odmeri omenjene lokalne ceste in javnega dobrega, vendar šele tedaj, ko bo predlagatelj že lastnik nepremičnine 609 k. o. 1715 Osolnik in tako dostop ne bo več vprašljiv.

3.) Občinski svet Občine Velike Lašče sprejme sklep, da se sklone menjalna pogodba za zamenjavo zemljišča 1178/14 k. o. Selo pri Robu, po kateri poteka lokalna cesta LC 454061 za zemljišče 1178/11 k. o. Selo pri Robu, ki je v lasti občine.

Ad 6. Sklep št. 4 o spremembi proračuna in NRP

Župan je povedal, je treba prerazporediti sredstva v proračunu, saj so potrebna za izvedbo nekaterih projektov. V proračunu za leto 2020 je predvidena izdelava projektne dokumentacije za gradnjo kuhinje pri OŠ Primoža Trubarja ter ureditev treh učilnic in kabineta v mansardi osnovne šole. Glede na ponudbe izvajalcev je za obe investiciji v proračunu predvidenih premalo sredstev. Ker se investicija POŠ in vrtec Turjak še ni pričela izvajati, se potrebna sredstva zagotovi iz te postavke. Za dokončno ureditev mobilnega turističnega objekta v Turjaku so potrebna dodatna sredstva, ki se jih zagotovi iz postavke sakralna in kulturna dediščina, saj se na objavljeni javni razpis za obnovo sakralnih objektov v letošnjem letu ni nihče javil. Najemnik gostinskega lokala na Trubarjevi domačiji je odpovedal najemno pogodbo. Pred začetkom obratovanja lokala z novim najemnikom je treba izvesti brušenje in zaščito klinkerja, zamenjati dotrajani točilni pult in obnoviti električno napeljavo. Občinski svet je sprejel sklep št. 4. o spremembi proračuna za leto 2020.

Ad 7. Polletno poročilo o izvrševanju proračuna občine za leto 2020

Župan je v skladu z Zakonom o javnih finančah, Statutom Občine Velike Lašče in Odlokom o proračunu Občine Velike Lašče za leto 2020 poročal občinskemu svetu o izvrševanju proračuna v prvem polletju tekočega leta ter pojasnil konkretne primere. V obdobju od 1. 1.

2020 do 30. 6. 2020 so prihodki v proračunu Občine Velike Lašče v okviru predvidene realizacije. Odhodki pa so zaradi neizvedbe planiranih investicij nižji od načrtovanih. Občinski svet se je seznanil s polletnim poročilom o izvrševanju proračuna občine za leto 2020.

Uradni list Republike Slovenije

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani:

<https://www.velike-lasce.si/obcinske-strani/obcinski-svet/zapisniki-sej-obcinskega-sveta-1/mandat-2018-2022>.

Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja:

<http://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDokumenta.aspx?SectionID=aa1b19c7-d462-4ccd-920d-9df4f1095f04&osebna=1>,
rubrika občinski svet.

V Uradnem listu RS, št. 118/20 so bili objavljeni:

- Sklep o potrditvi elaborata lokacijske preveritve za EUP SE 28,
- Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra

Začetek pouka

Sara Košir, občinska uprava

Pred začetkom letošnjega šolskega leta so starši šoloobveznih otrok s stalnim prebivališčem v Občini Velike Lašče oddali vlogo za sofinanciranje nakupa šolskih potrebščin. Na podlagi ustreznih vlog je občina v ta namen razdelila 10.200 evrov. Letošnje prvošolčke je občina obdarila tudi s knjigo Lokomotiva, lokomotiva (kmalu bo namreč vlak zopet vozil tudi skozi Velike Lašče), na prvi šolski dan pa jih je pozdravil podžupan Matjaž Hočevnar.

Tri nove učilnice in kabinet

Sara Košir, občinska uprava

Med letošnjimi poletnimi počitnicami so izvajalci po naročilu občine v mansardi OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah uredili tri nove učilnice in kabinet. Dokončali so električne inštalacije, vodovodne inštalacije, na strop pa so namestili mavčne plošče z različnimi perforiranimi luknjicami, ki bodo poskrbele za dobro akustiko v prostoru. V vse novo opremljene prostore so položili parket. Občina je kupila tudi novo opremo za učilnice (table, mize, stole, omare). Novo opremljene učilnice že služijo svojemu namenu.

Začetni tečaj digitalne fotografije

Barbara Pečnik

Fotografija nedvomno sodi med najbolj razširjene, tako profesionalne kot pristočasne dejavnosti na svetu. Postala je naša nepogrešljiva spremljevalka in danes v vsakem trenutku, bodisi s pametnim telefonom ali fotoaparatom, milijoni ljudi beležijo svoje trenutne vtise in opažanja.

Nekaterim pomeni fotografija zgolj ustvarjanje spominov, drugi želijo na ta način bolje spoznati vizualni svet, tretji skušajo odkrivati bogastvo novih barv, oblik, svetlobe itd. Tudi mnogim turistom ali popotnikom fotografija ne predstavlja več samo obveznega dodatka na potovanju, temveč postane sčasoma zvesta in nepogrešljiva sopotnica, ki izostri razmišljanje in opazovanje. Pogled skozi objektiv ne razširi ali približa samo trenutne, vidne podobe, temveč širi meje razumevanja in dožemanja drugih ljudi, narave, umetnosti, navad in običajev. Fotografija je našla svoje mesto tudi na družbenih omrežjih, kjer s svojim svetlobnim zapisom pripomore k boljšemu in bolj celovitemu načinu komuniciranja. Tečaj bo v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji, praktično fotografiranje na terenu pa v velikolaški okolici. Cena za udeležbo na tečaju je 70 evrov na osebo. Minimalno število udeležencev je osem. Tečaj je primeren tako za fotografe, ki že obvladajo določene fotografske veščine, kot tudi za začetnike, ki šele spoznavajo skrivnosti fotografije. Ob zaključku tečaja udeleženci prejmejo potrdilo o opravljenem izobraževanju.

Predavatelj

Iztok Bončina svobodni fotograf in fotoreporter, profesor umetnostne zgodovine, dolgoletni turistični vodnik, potapljač, astronom in popotnik.

Že trideset let organizira razne turistične seminarje ter več kot petnajst let tudi različne fotografske tečaje in delavnice po vsej Sloveniji. Organizira in vodi tudi fotografska potovanja po svetu (Egipt, Šrilanka, Carigrad, Gruzija, Bolivija, Čile, Velikonočni otok, idr.) Fotografira že od srednje šole, zadnja leta predvsem v vlogi popotnega fotografa in fotoreporterja. Po opravljenem seminarju profesionalne fotografije pri New York Institut of Photography je znanje in izkušnje pridobil tudi na fotografskih delavnicah, ki so jih vodili ugledni svetovni fotografi, npr. David Alan Harvey, Antonin Kratochvil, Eugene Richards, idr. Je ustanovitelj in dolgoletni predsednik Društva popotnih fotografov in fotoreporterjev. Pet let je bil tudi urednik fotografije pri slovenski izdaji revije National Geographic Traveler. Že vrsto let objavlja popotne prispevke in fotografije v raznih časopisih in revijah. Kot strokovni sodelavec občasno predava na Turistici, visoki šoli za turizem, na kateri je v letu 2019 doktoriral s področja vesoljskega turizma.

Prvi dan

– predavanje v predavalnici:

- osnove fotografije, delovanje fotoaparata, zaslonka, čas, občutljivost, goriščnica, objektiv, bliskavice,
- pogled, oblikovanje, kompozicija, barve, svetloba

Prvi dan bomo namenili osnovam fotografije, spoznavali bomo, kako in zakaj sploh pride do svetlobnega zapisa, kako je sestavljen fotoaparatus, katere so njegove osnovne funkcije (čas, zaslonka, občutljivost) in kakšna je njihova uporabna moč. Spoznali bomo osnovne principe delovanja bliskavice. Seznanili se bomo z različnimi objektivami, njihovo uporabo ter prednostmi in slabostmi. Naučili se bomo treh glavnih smernic za dobro fotografijo, kako na preprost način pritegnemo pozornost gledalcev in kako poudarimo izbrani motiv.

Ugotavljali bomo najpomembnejše elemente fotografske kompozicije ter kreativne smernice, ki nam izboljšujejo kakovost naših posnetkov, npr. okvir in izrez, vlogo ozadja, izbirno ostrino, vzorce, diagonale, pravilo tretjin, zlati rez idr. Posebno pozornost bomo namenili spoznavanju svetlobe, ki je poleg motiva najpomembnejši element dobre fotografije. Naučili se bomo vrednotiti dnevno in umetno svetlobo, trde in mehke sence, svetlobo ob različnih urah dneva in letnih časih, različne smeri svetlobe, kontrast in druge posebnosti.

Termini: 21., 22. in 23. oktober 2020, od 17. do 22. ure, predavanja v galeriji Skedenj, fotografiranje na terenu in obdelava fotografij po dogovoru s predavateljem.

Prijave in dodatne informacije: 01 781 03 60 (Barbara Pečnik), info@trubarjeva-domacija.si

Rok za prijave: 16. oktober 2020

Drugi dan

- predavanje v predavalnici:
- **fotografiranje narave, rastlin in živali,**
- **astrofotografija**

Drugi dan bomo spoznavali privlačne motive, ki nam jih v vseh letnih časih ponuja narava. Seznanili se bomo s praktičnim pristopom k različnim fotografskim temam, kot so gozdovi, reke, jezera, morja, zasnežena pokrajina, sončni zahodi, oblaki idr. Podrobneje se bomo posvetili svetu rastlin, kjer bomo spoznavali fotografiranje v različnih svetlobnih pogojih, izbor najboljših motivov, posebej pa bomo na rastlinah vadili makro oziroma bližinsko fotografijo. Tudi živali so zanimiv in obsežen fotografski motiv. Naučili se bomo fotografirati naše hišne ljubljence, domače živali, pa tudi živali v divjini, kot so ptice, žuželke, ter živali, ki jih občudujemo na safarijih po svetu. Seveda tudi pri fotografiranju narave ne gre brez dobrega poznavanja primerne svetlobe, ki ji bomo namenili pomembno poglavje. Dotaknili se bomo tudi fotografiranja nočnega neba, posutega z zvezdami, ki mu pravimo astrofotografija. Spoznali boste, kaj vse se da narediti s preprosto fotografsko opremo.

Tretji dan

- predavanje v predavalnici:
- **fotografiranje arhitekture,**
- **portret,**
- **ocenjevanje in izbor fotografij,**
- **osnovna obdelava fotografij s Photoshopom**

Tretji dan bomo najprej razkrili nekaj skrivnosti kreativnega fotografiranja tradicionalne in sodobne arhitekture ter ulične fotografije. Preverili bomo izbor najbolj primernega pogleda na arhitekturo, s kakšno estetsko vrednostjo se ponašajo arhitekturni detajli in kaj nas uči arhitekturna kompozicija. Velik poudarek bomo dali tudi fotografiranju notranjih prostorov – interierjev. V nadaljevanju bomo spoznali enega najlepših pa tudi najzahtevnejših fotografskih motivov – portret. Seznanili se bomo z najboljšo postavitvijo človeka v prostor, primerno izbiro objektivna za portretno fotografijo, kako naredimo dober in zabaven avtoportret (selfi), kako organiziramo gasilsko fotografijo. Tako pri arhitekturi kot pri portretu se bomo seznanili z najboljšo in najprimernejšo svetlobo posameznega motiva. Da bi lahko fotografirali vsaj v osnovi znali računalniško izboljšati svoje fotografije, smo na tečaj uvrstili tudi nekaj najpomembnejših prvin obdelave fotografij s programom Photoshop.

Četrty dan

- praktično delo na terenu – dopoldan in popoldan:

Podali se bomo na zanimive točke, ki jih bomo (po dogovoru) izbrali v bližnji ali nekoliko bolj oddaljeni okolici. Tam bomo najprej vadili osnove fotografije (izbirna ostrina, gibanje, svetloba, idr.), potem pa iskali motive, ki smo jih spoznavali med predavanji, npr. tradicionalno arhitekturo, privlačne portrete, lepe pokrajinske motive, rastline in živali. Udeleženci bodo vnaprej dobili nekaj pisnih navodil s pojasnili glede fotografiranja določenega motiva, predavatelj oziroma vodja tečaja pa bo na terenu tudi demonstriral posamezne načine fotografiranja izbranih motivov.

Peti dan

- komentar in analiza posnetkov:

Nekaj dni po zaključku tečaja bo v predavalnici še analiza na terenu posnetih fotografij, ki jih bodo udeleženci predložili v izbor. Komentirali bomo uspele pa tudi neuspele posnetke, jih primerjali in se na ta način še marsikaj naučili o fotografiji.

Energetska sanacija podstrešja na Trubarjevi domačiji

Barbara Pečnik, občinska uprava

V poletnem času je bilo na domačiji delovno. Po letu 2015, ko je bila izvedena sanacija galerije Skedenj, je na vrsto prišlo še podstrešje – Trubarjeva čitalnica in pisarna. Prostore smo energetsko popolnoma sanirali, opaž pa je nadomestil knauf, s katerim so postale sobe svetlejše in vizualno prostornejše. Energetski prihranek v zimski polovici leta bo zagotovo ogromen, v poletju pa bodo prostori ostali primerno hladni. S tem smo izboljšali pogoje za različne programe na Trubarjevi domačiji (izobraževalne programe, razstavnii prostor, srečanja študijskih krožkov UTŽO ipd.)

Dobili smo nove lokalne turistične vodnike občine Velike Lašče

Barbara Pečnik, občinska uprava

Že spomladi smo poročali o izobraževanju za nove lokalne vodnike, ki je potekalo v januarju in v februarju. V marcu je sledilo izpopolnjevanje za že obstoječe vodnike, ki licence le podaljšujejo, v juliju pa smo izpeljali še tečaj iz postopkov prve pomoči, kar je novost v sklopu omenjenih izobraževanj. Slednji je obsegal temeljne postopke oživljanja z uporabo avtomatičnega zunanega defibrilatorja. Udeleženci so se seznanili, kako prepoznamo najpogostejša nenadna obolenja (infarkt, možganska kap, epileptični napad, itd.), kako ukrepamo pri nevarnostih zadušitve s tujki, pri alergični reakciji itd.

Izobraževanje je odlično izvedel Danijel Andoljšek, reševalec, inštruktor in predavatelj na Reševalni postaji UKC Ljubljana z dolgoletnimi izkušnjami na tem področju. Nekaj vodnikov še čaka tečaj iz prve pomoči, saj se ga zaradi objektivnih razlogov niso mogli udeležiti.

Župan Tadej Malovrh je podelil vodnikom licence v četrtek, 10. septembra, na velikolaškem trgu.

Novi lokalni vodniki so tako postali:

- **ANA DOLŠAK:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **JANEZ GAČNIK:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **KATARINA GAČNIK:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **STANKA HREN:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **PATRICIJA JAKLIČ:** TRUBARJEVA DOMAČIJA
- **ROMAN JEGLIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **SREČO KNAFELC:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **SARA KOŠIR:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **TANJA MALOVRH:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **RAJKO PETERLIN:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **ANGELCA PETRIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA
- **MITJA PINTARIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA
- **LOJZE SENČAR:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **TINA ŠTEBE:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA
- **ANDREJA VESEL:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE

Licence so podaljšali naslednji vodniki:

- **NUŠA DEDO LALE:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **MARJANA DOLŠINA:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **MARTA GRČAR:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK
- **TANJA GRUDEN:** TRUBARJEVA DOMAČIJA
- **ANDREJ JAKOB:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **URŠA MODIC:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **BARBARA PEČNIK:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **ANDREJ PERHAJ:** TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **JELKA PETRIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **SLAVA PETRIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **METKA STARIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, TRUBARJEVA DOMAČIJA, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA
- **EUGEN ŠERBEC:** GRAD TURJAK
- **JOŽICA ZABUKOVEC:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **BORIS ZORE:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA, GRAD TURJAK
- **JOŽE STARIČ:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE
- **MARKO ŠAVLI:** PO OBČINI VELIKE LAŠČE, GRAD TURJAK, LEVSTIKOVA IN STRITARJEVA SPOMINSKA SOBA

Iskrene čestitke vsem in uspešno delo!

Med počitnicami na področju komunale znova aktivni

Roman Viršek, občinska uprava

Čas šolskih počitnic na komunalnem področju navadno izkoristimo za izvedbo večjih investicij. Tudi letos ni bilo nič drugače.

V avgustu smo asfaltirali približno 200-metrski odsek v Turjaku ter Granjevici, trenutno pa dela potekajo v Osredku, kjer bomo zgradili tudi meteorno kanalizacijo. Celovite prenove bo deležno križišče v Robu, nadaljujemo pa še s sanacijo najbolj poškodovanih mest na V. Osolniku ter delno preplastitvijo odseka Knej–Rob. Vzporedno smo začeli z izvedbo sanacij lokalnih poškodb asfaltov, saj so za promet izredno nevarne. Povsem nov je tudi premostitveni objekt v Strletih, jeseni pa načrtujemo še en nov most v naselju Karlovica.

Uspešno smo zaključili s skoraj polkilometrskim odsekom vodovoda v Robu, kamor bomo lahko priključili kar nekaj objektov, ki so bili doslej obsojeni na lastno vodooskrbo. Naslednji projekt je obnova dveh povsem dotrajanih odsekov v Rutah, izvajalec je že izbran, projekt pa bo sofinanciran iz sredstev, ki smo jih pridobili na podlagi Zakona o financiranju

občin. Največji izziv nam sicer trenutno predstavlja potencialna lokacija nove vrtine na območju Turjaka, saj se je že določena na M. Ločniku žal izkazala kot neustrezna. Odmerjena je bila tudi parcela za gradnjo novega vodohrana na Podstrmcu, tako da bi lahko, če bi od Direkcije za infrastrukturo pridobili soglasje za cestni priključek, s pripravljalnimi deli začeli še letos.

Iz naše obrtne cone Ločica je končno zavel bolj optimistični veter, saj smo po zares velikih naporih uspeli pridobiti pozitivno mnenje Direkcije za vode. Dokončanje gradnje meteornega odvodnika se seveda že nadaljuje.

Začeli smo tudi z deli na pokopališču v Velikih Laščah, kjer bomo izvedeli obnovo stopnic do poslovilnih vežic. Omeniti velja še prenovo trga, ki je dobil nekoliko drugačno podobo. Vodila nas je želja po večji prostornosti in oživitvi trga, zavoljo varnosti pešcev smo namestili verige, ki imajo hkrati estetsko vlogo, osvetlili pa smo tudi osrednjo fontano.

Med drugimi projekti lahko izpostavimo še nekoliko večji projekt protipoplavne

zaščite naselja Mala Slevica, kjer smo zgradili ponikalnico ter celoten drenažni sistem s priklopom na obstoječ meteorni kanal. V Dvorski vasi smo pred šolskim igriščem postavili varovalno ograjo, po celotni občini pa je tudi kar nekaj povsem novih mostnih ograj.

Na področju cestne razsvetljave smo se letos načrtno usmerili v vzdrževanje in posodabljanje obstoječe infrastrukture. Veliko število luči namreč posledično povzroča visoke obratovalne stroške, ki so velik problem. **Ker poletne nevihte povzročajo precej težav v delovanju svetilk, vas prosimo, da nam vsakršno okvaro ali nepravilnost v delovanju nemudoma javite na tel. 01 7810 363 ali roman.virsek@velike-lasce.si.**

Modernizacija kočevske proge

Direkcija RS za infrastrukturo / foto: Miško Kranjec

Začetki kočevske proge

Prvi vlak je po kočevski progi zapeljal 24. julija 1893, slavnostno odprtje proge pa je sledilo 27. septembra. Proga je bila zgrajena predvsem za potrebe tovarnega prometa zaradi rudnika v Kočevju in izvajanja gozdarske dejavnosti na Ribniškem in Kočevskem. Redni potniški promet je stekel dan po otvoritvi. Po prenovi ceste Škofljica–Kočevje je število potnikov pričelo naglo upadati, zadnji potniški vlak je tako v Kočevje pripeljal 18. aprila 1968, leta 1971 pa so potniški promet na kočevski progi popolnoma ukinili.

Potek modernizacije kočevske proge

Začetek nadgradnje regionalne železniške proge št. 82 Grosuplje–Kočevje, t. i. kočevske proge, sega v leto 2008. 100 milijonov vredna modernizacija kočevske

proge je potekala v treh fazah, v okviru katerih je bila v celoti obnovljena železniška proga od Grosuplja do Kočevja.

Sodobnejšo in prijaznejšo podobo imajo železniške postaje Dobropolje, Ribnica, Ortnek in Kočevje. Na postajah Dobropolje in Ribnica sta za dostop na perone zgrajena nova podhoda z dvigali, ki omogočajo lažji in varnejši dostop na perone vsem potnikom, tudi gibalno oviranim osebam. Na novo so zgrajena postajališča Spodnja Slivnica, Čušperk, Velike Lašče, Žlebič in Stara Cerkev, ki se zdaj ponašajo z novo peronsko infrastrukturo. Na celotni železniški progi so v okviru modernizacije izvedli tudi zamenjavo in posodobitev signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav ter ureditev in zavarovanje železniških prehodov.

Pred začetkom modernizacije je bilo na kočevski progi 81 železniških prehodov, po končani modernizaciji jih bo ostalo 31, ki bodo vsi zavarovani.

Ponovna vzpostavitev javnega potniškega prometa med Grosupljem in Kočevjem

Z izvedbo modernizacije kočevske proge bodo zagotovljeni vsi pogoji za ponovno vzpostavitev potniškega prometa do Kočevja, kar bo izboljšalo kakovost bivanja v regiji ter povečalo stopnjo mobilnosti in dostopnosti prebivalstva.

Minister Jernej Vrtovec si je ogledal opravljeno delo ob kočevskih progi

Angelca Petrič, občinska uprava / foto: Peter Centa

Minister Jernej Vrtovec se je skupaj z delegacijo, v kateri je bil tudi državni sekretar Aleš Mihelič, ob ogledu izvedenih del na kočevski železniški progi ustavil tudi v Velikih Laščah.

Zbrane je sprejel župan, dr. Tadej Malovrh in predstavil glavne infrastrukturne težave v Velikih Laščah. Posebej je izpostavil križišče na Rašici ter predlog semaforja v središču Velikih Lašč, saj je v prometnih konicah težko prečkati cesto. Predstavil je tudi delo v poslovni coni Ločica ter vse zbrane povabil k obisku gradu Turjak. Povedal je, da si želi občina nameniti večji poudarek turizmu, iz teh krajev prihaja tudi Primož Trubar, a za razvoj turizma so dobre prometne povezave nujne.

Pogovor med županom in državnim sekretarjem Alešem Miheličem.

Minister Jernej Vrtovec je povedal, da bo vlak za potniški promet pričel voziti prvega oktobra. Poudaril je, da se z vzpostavitvijo železniške povezave poveča pretočnost na kočevski cesti. Kot vemo, je trenutno v konicah na Škofljici izjemna gneča. Glede na zeleno decentralizacijo in ohranjanje poseljenosti podeželja nameravajo podpirati razvoj primarne infrastrukture tudi pri nas. Kar se tiče izgradnje kanalizacije, pa obljublajo podporo pri gradnji predvsem tam, kjer bo ta prečkala državno cesto. Ob tej priložnosti so se zbrani tudi dogovorili za skupni sestanek.

Terenski ogled ministra Jerneja Vrtovca in srečanje s predstavniki lokalne skupnosti.

Analiza podatkov s preventivne radarske table ter prometna varnost ob začetku novega šolskega leta

Marija Ivanc Čampa, občinska uprava

Preventivna radarska tabla je bila v zadnjem času nameščena v naselju Hlebče, kasneje pa še v Podsmreki. Tabla je bila na teh lokacijah postavljena zaradi pobud krajanov za zmanjšanje hitrosti.

V naselju **Hlebče** je bila v času merjenja omejitev hitrosti na 50 km/h. V obdobju od 11. 9. 2019 do 15. 10. 2019 je bila povprečna izmerjena hitrost na tem mestu **29 km/h**. Pred kratkim smo v tem naselju namestili tablo za omejitev hitrosti na 40 km/h.

V naselju **Podsmreka** je bila ob lokalni cesti, kjer je omejitev hitrosti 50 km/h, v obdobju od 4. 5. 2020 do 3. 7. 2020 povprečna izmerjena hitrost **27 km/h**.

Preventivni merilec hitrosti bomo v prihodnje nameščali še na drugih kritičnih točkah ob občinskih lokalnih cestah in javnih poteh. **Opozarjam, da cesta ni igrišče, kar pomeni, da ni primeren prostor za igro. Otroke je treba opozoriti, da nikoli ne stečejo na cesto. Vedno naj se prej ustavijo ob robu cestišča, tudi če je na cesti njihova žoga ali hišni ljubljencek.**

Vse voznike pozivamo, da skozi naselja vozijo še posebno previdno in po omejitvah, saj se z začetkom novega šolskega

leta na naše ceste ponovno vrača veliko število otrok. Znotraj naselij na šolske kombije ponovno vstopajo in izstopajo šoloobvezni otroci, zato bodite na teh mestih še posebno previdni in predvidljivi.

V prvih 14-tih dneh šolskega leta je v spremstvu prostovoljcev, policije in radarske službe ponovno poteka organizirano varovanje otrok na prehodu za pešce v Velikih Laščah ter na obeh podružničnih šolah.

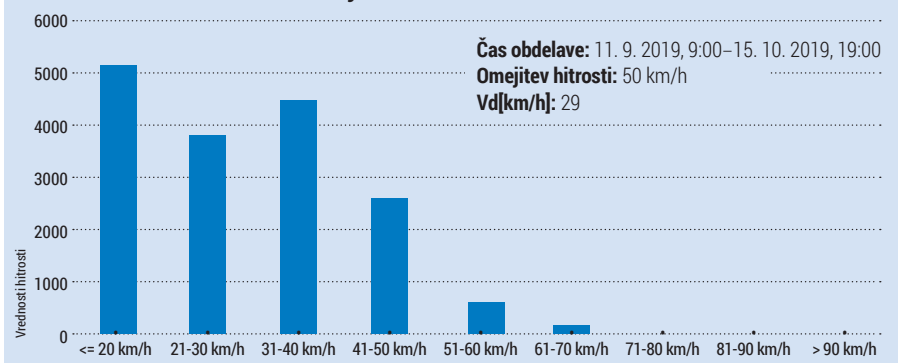
Zahvaljujemo se vsem prostovoljcem, še posebno članom Društva upokojencev Velike Lašče, ki nam pri tem vsako leto priskočijo na pomoč.

Opozarjamo tudi na dosledno uporabo varnostnega pasu ter neuporabo mobilnega telefona med vožnjo. Dokazano

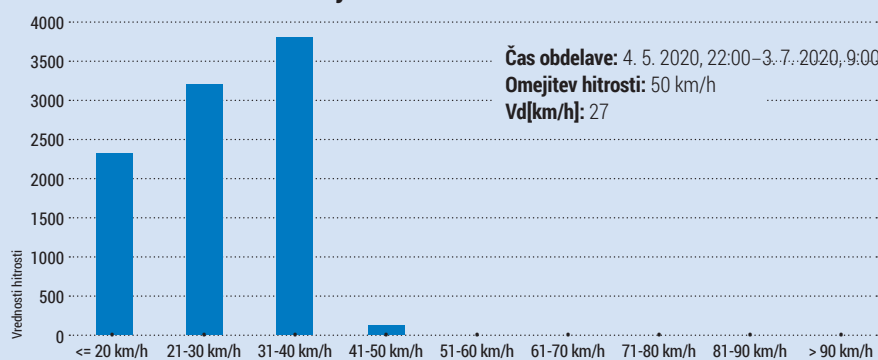

je, da če voznik med vožnjo telefonira, je enako, kot bi imel v krvi 0,8 promila alkohola. Mobilni telefoni so zaradi pogoste uporabe vse večji motilci pozornosti varne udeležbe v prometu. In to ne velja le za voznike vozil, temveč tudi za pešce in kolesarje.

Porazdelitev hitrosti v naselju Hlebče

Porazdelitev hitrosti v naselju Podsmreka

**V prometu
bodite odgovorni
in pozorni skozi
vse dni v letu,**
Svet za preventivo
in vzgojo v cestnem
prometu Občine
Velike Lašče

Zdravo! Kako ste?

NIJZ

Dobro znani pozdrav in najpogostejši odgovor na vprašanje, ki ju bolj ali manj izgovarjamo povsem podzavestno, sta veliko manj samoumevna, kot se zdi. In mnogo bolj povezana med seboj, kot izgleda na prvi pogled. Odvisno od tega, kako pojmujeemo zdravje in kako pojmujeemo biti dobro. Za večino to pomeni biti zdrav. Nekateri se ne bodo strinjali in bodo dejali, da se tudi, če si nekoliko bolan, da živeti (dovolj) dobro – če imamo hkrati možnost, da lahko sami obvladujemo bolezen, da smo kljub bolezni vključeni v skupnost in če vanjo kljub zdravstvenim težavam lahko prispevamo.

Opredeljevanje zdravja za stroko nikoli ni bila lahka naloga. Sama definicija se je skozi čas razširjala in spreminjala s poglabljanjem znanja o človekovem delovanju. Od strogo biomedicinskega modela, po katerem je štelo izključno delovanje telesa, preko biopsihosocialnega modela, po katerem se upoštevajo tudi duševni in družbeni dejavniki zdravja, do systemskega pogleda, ki zagovarja tezo, da je zdravje vselej rezultat medsebojnega vplivanja različnih sistemov, katerih del smo: človek kot sistem, ki se giblje znotraj različnih sistemov – družina, skupnost, institucije, politični sistem, ekonomski sistem, idr.

V novejšem času, še posebej od pandemije koronavirusa naprej, sta v ospredje spet bolj stopili prav družbena in psihološka razsežnost zdravja. Pandemija je na zelo usoden način v svetovnem merilu pokazala, kako pomembno vlogo pri tem, ali bomo zboleli in okrevali, igra naš položaj v družbi in dejstvo, kje živimo. Smo med revnejšimi ali bogatejšimi? Živimo v državi z močnim javnim zdravstvenim sistemom ali ne? V Sloveniji imamo v povprečju enega zdravnika na približno 200 ljudi, na afriški celini je to razmerje 1:30001. Ali živimo v skupnosti, kjer se lahko obrnemo na druge, ali smo prepuščeni

S spodnjim prispevkom Delovne skupine za nenalezljive bolezni Nacionalnega inštituta za javno zdravje, OE Ljubljana, se v luči aktualnega epidemiološkega stanja osredotočamo na posameznikov odnos oz. vedenje/ravnanje, ki ključno oblikuje način spopadanja z izzivi nove realnosti. Izhajali smo iz teme – duševnega zdravja, ki je gonilo drugim vedenjskim vzorcem, med drugim odnosu do pitja alkohola. Posvetili smo se tudi prehrani v želji izpostaviti, kaj pomembnega v odnosu do te smo se lahko naučili v času koronavirusa. Seveda ne želimo zanemariti tudi ostalih vidikov zdravega življenjskega sloga, a več o tem mogoče ob naslednji priložnosti.

Priporočilo za (duševno) zdrav življenjski slog št. 1:
Prizadevajmo si za vzpostavljanje in gojenje takšnih odnosov, v katerih se bomo počutili vredne in v katerih bomo tudi sami pokazali, koliko nam pomenijo drugi.

samim sebi? Imamo vsaj z eno osebo, še bolje pa z vsaj dvema ali tremi takšne odnose, za katere bi lahko dejali, da so zaupni, vzajemni, da v njih zadovoljujemo potrebe po druženju, po pogovoru, sodelovanju, varnosti? Gre za potrebe, ki so še zlasti ključne v obdobju odraščanja, saj predstavljajo močan varovalni dejavnik pri stresnih in travmatičnih izkušnjah.

Vsake 40 sekund v svetu nekdo naredi samomor. Težave z duševnim zdravjem skoraj po pravilu spremljajo zloraba alkohola in drog, osamljenost, izključenost. Imamo možnost izraziti stisko, ko jo občutimo? Kakšen način izražanja stisk ali sproščanja stresa lahko izberemo? Vseh izbir nimamo vedno na voljo. Prav tako drži, da vsi nimamo na voljo enakih izbir – prav zaradi različnih sistemov, v katerih se gibljemo, in v razlikah znotraj njih. A skoraj vsi imamo skoraj vedno vsaj nekaj izbire pri tem, ali bomo ubrali bolj ali manj zdravo pot. Če začnemo z duševnostjo, to pomeni, da si, kolikor je mogoče, prizadevamo za vzpostavljanje in gojenje takšnih

odnosov, v katerih se bomo počutili vredne in v katerih bomo tudi sami pokazali, koliko nam pomenijo drugi.

Na zdravje?

V naši družbi, ki jo glede na odnos do pitja alkohola lahko poimenujemo kar mokra kultura, v stresnih situacijah marsikdo poseže po alkoholu ali drugih psihoaktivnih snoveh v upanju, da bodo tesnoba, zaskrbljenost in strah izginili. Pitje alkohola v manjših količinah kratkoročno lahko prispeva k občutku večje sproščenosti, povzroči nekritičnost oz. občutek, da naši problemi izginejo. Zato niti ni tako nenavadno, da posameznik v stiski kdaj seže po pitju alkohola. A se je ob tem pomembno zavedati, da gre le za nekatere kratkotrajne učinke, ki izginejo takoj, ko alkohol izločimo iz telesa.

Še bolj pomembno pa se je zavedati mnogih negativnih učinkov, ki se lahko pokažejo že zelo hitro. Pitje zamegli posameznikovo zmožnost presoje in slabi

posameznikove psihofizične zmogljivosti, s čimer onemogoči ustrezno odzivanje na okolico. Nezanemarljiv pa je tudi kratkoročni vpliv na imunski sistem, saj naj bi bil po ugotovitvah raziskav posameznik še 24 ur, potem ko je ob neki priložnosti popil preveč alkohola, bolj dovzeten za okužbe. Alkohol torej vpliva na posameznikovo odpornost, kar pomembno oslabi telesno obrambo, ki pivce alkohola izpostavlja številnim zdravstvenim težavam, vključno z okužbami in sistemskimi vnetji.

Ob zgoraj navedenih ima pitje alkohola še mnoge druge posredne in neposredne kratkoročne in dolgoročne negativne učinke. V času epidemije so nas mediji in socialna omrežja preplavili z različnimi informacijami in potencialnimi rešitvami, ki bi lahko zmanjšale stiske, možnost okužbe z novim virusom ali lajšale potek zdravljenja. Med drugimi je bilo možno zaslediti tudi varovalne učinke pitja alkohola, kar pa je očitno zavajanje, ki povzroča veliko škodo.

Novejše raziskave kažejo, da varne uporabe alkohola ni. Manj kot posameznik spi, manjše je tveganje, da bi alkohol povzročil trajno škodo. Zato glede pitja alkohola priporočamo: »Čim manj ali nič«. Če smo v duševni stiski, kar v času epidemije ni nepričakovan odziv posameznika na situacijo, si lahko pomagamo sami ali se obrnemo po pomoč. Ko se sprašujemo, kako obvladati stres, zmanjšati občutke strahu, panike in zaskrbljenosti, kako ostati miren, se opremimo z relevantnimi informacijami o trenutni situaciji, o svojih stiskah se pogovarjamo z ljudmi, ki so nam blizu, ohranjamo socialne stike, skrbimo za zdrav življenjski slog in z njim poskrbimo za svoje zdravje.

Če je stiska prehuda in si ne znamo pomagati sami, so nam na voljo tudi različne oblike psihološke podpore (zdravstvenovzgojna središča in centri za krepitev zdravja v okviru zdravstvenih domov ali brezplačno telefonsko svetovanje), ki jih nudijo usposobljeni zdravstveni (so)delavci na področju duševnega zdravja, tudi s področja podpore spreminjanja pivskega vedenja.

Priporočilo za zdrav življenjski slog št. 2:

Kolikor je mogoče, se izogibajmo škodljivih razvad, ki lahko vodijo v zasvojenost ali poslabšajo naše zdravstveno stanje. V primeru stiske vam priporočamo, da se namesto k flaši po nasvet in pomoč raje obrnete k strokovnjakom v zdravstvenih domovih in centrih za socialno delo, ki vas bodo vodili skozi proces spremembe vedenja in vam olajšali pot k bolj zdravemu in zadovoljnemu življenju.

»Povej mi, kaj ješ, pa ti povem, kdo si,« je večpomen-sko sporočilo.

Ob vstopu v tretjo dekada 21. stoletja smo v odnosu do prehranjevanja in telesne sestave ljudi v stroki presegli raven površinskega gledanja in prešli na raven vide-nja. Ko gledamo debelo osebo, ne vidimo več nujno posameznika, ki se brez zavor predaja prepovedanim gastronomskim užitek. Pri tej isti osebi se učimo videti posameznika, ki morda nosi s sabo nena-klonjeno usodo genov; morda živi v okolju, ki ne omogoča zdrave prehranske izbire; morda mu socialno-ekonomski standard omejuje zdravo prehransko izbiro; morda ni dovolj opremljen s primernimi informa-cijami in s potrebnimi veščinami, ki podpi-rajajo zdrav način prehranjevanja ...

Pristop, ki vključuje genetske oz. epige-netske ter socioekonomske, kulturne in okoljske dejavnike pri oceni prehranske-ga stanja ni namenjen iskanju izgovorov za pomanjkljivo odgovornost posame-znika do lastnega prehranjevanja. Je pa namenjen premisleku o upoštevanju vseh dejavnikov, ki kažejo na določeno diagnozo: debelost, sladkorna bolezen tipa II, s prehrano povezane oblike raka, ateroskleroza, ipd. Pri tem je zelo po-membno uspešno spopadanje pristojnih (institucij) z izpostavljenimi objektivnimi dejavniki, ki rušijo zdravje posameznika ali populacije. Ključno pa je tudi delo-vanje odločevalcev v smeri, ki omogoča zdravju podporno okolje in visoko osveš-čeno družbo. Poleg tega je seveda treba vzporedno krepiti samozavest posame-znika za udejanjanje življenjskega sloga, ki varuje in krepi njegovo zdravje.

Z vidika prehranjevanja smo doslej vede-li, da lastna priprava obrokov iz osnovnih sestavin prinese veliko koristi. Poznan iz-vor in pridelava živil, ki jih uporabimo za pripravo jedi na način, prilagojen lastnim (prehranskim) potrebam, nam daje ustrez-zen nadzor nad kakovostjo prehrane. Ta se lahko uspešno vrednoti z izogibanjem uporabe kemijskih pospeševalcev rasti, fitofarmaceutskih sredstev, prehranskih dodatkov (aditivov) in neustreznih po-stopkov priprave jedi. Prav tako že dolgo časa poznamo in poudarjamo prehran-ske, okoljske, ekonomske in druge pred-nosti lastne pridelave hrane: poleg že izpostavljenih dodajamo še najkrajši čas, najkrajša in najcenejša pot prehranske surovine iz zemlje do mize ter upošteva-nje primerne (tehnološke) zrelosti plodov. Tudi priporočeno vnaprejšnje načrtova-nje obrokov pri uspešnem uravnavanju krvnega sladkorja diabetikov ali kot uspeš-na strategija zmanjševanja telesne teže je prav tako znan in uspešen preventivni oz. terapevtski pristop.

Kljub daljnosežnim posledicam na različ-nih drugih področjih se lahko na področju prehranjevanja prebivalstva v povezavi z epidemijo Covid-19 osredotočimo na nekaj pozitivnih spoznanj. Četrtnina slo-venskih gospodinjestev poroča, da sta postala način priprave obrokov in pomen hrane med epidemijo bolj pomembna. V tretjini gospodinjestev menijo, da bodo s peko kruha vsaj enkrat na teden nada-ljevali tudi v prihodnje. Skozi izkušnje v času karantene, ko smo mogoče temu lažje posvetili čas, pa smo lahko izkusili, da lastna priprava obrokov ne prinaša iz-ključno prehranske prednosti, pač pa na nas pozitivno vpliva tako s psihološkega

kot socialnega vidika. Vključevanje vseh (družinskih) članov v pripravo obroka krepi medsebojne vezi, omogoča prenos praktičnih veščin na mlajše generacije, izboljšuje psihično počutje posameznika (družinskih članov) in dviga kakovost (družinskega) življenja.

Druga tovrstna izkušnja se nanaša na lastno oskrbo. Statistika nam postrže s podatkom, da smo v Sloveniji pri zelenjavi 44 % samooskrbni (podatek se nanaša na leto 2018). V času omenjene pandemije pa smo imeli priložnost izkusiti, kako je, ko kupci zaman povprašujemo po preostalih 56 % zelenjave, ki zaradi zaprtja mej ni bila dostavljena na trgovske police. Mar to ni zadostna spodbuda za ureditev lastnega vrtnička ali zelenjavne gredice na balkonu stanovanja? Ne pozabimo tudi na pozitivni učinek vrtnarjenja na zdravje zaradi sprostitve in telesne aktivnosti, ki je zlasti zaradi epidemiološkega ukrepa omejenosti gibanja prebivalcev nadvse dragocena dodana vrednost.

Letošnjo pomlad smo se lahko tudi prepričali, da premišljeno in ekonomično vodenje domačega gospodinjstva poleg že omenjene prednosti vnaprejšnjega načrtovanja obrokov zmanjša pogostost nakupovanja živil v trgovinah, na tržnici ali neposredno pri pridelovalcih ter zmanjša odpadke hrane v gospodinjstvu. Kar petina vprašanih prebivalcev Slovenije navaja, da bodo z manj pogostim in bolj načrtovanim nakupovanjem živil ter pogostejšo pripravo obrokov doma nadaljevali tudi po koncu epidemije. Tako nam ostane več časa, ki ga lahko posvetimo vsemu tistemu, kar nas dela zadovoljne, ohranja naše zdravje in spodbuja življenjsko energijo.

Zdravi samo skupaj

Ob vseh izzivih sodobnega načina življenja in njegovih ekoloških posledic smo se letos srečali še s pritiskom nove groznje v obliki pandemije novega nevarnega virusa. Na take težko obvladljive situacije se ljudje odzivamo zelo različno.

Številni med nami ob tem doživljajo stisko, strah, jezo in občutek nemoči. Nekateri se teh neprijetnih čustev skušajo znebiti s poseganjem po alkoholu, ki kratkoročno v manjših količinah sproža občutek večje sproščenosti, povzroči nekritičnost oz. občutek, da naši problemi izginejo.

Tolažbo na videz prinaša tudi uživanje manj zdravih, visoko kaloričnih in hranilno neuravnoveženih jedi ali dodatnih obrokov. Nekateri se zatečejo v pretirano izolacijo in izogibanje stikom. Opaziti pa je celo zanikanje stanja, podcenjevanje nevarnosti virusa, posmehovanje opozorilom stroke, ignoriranje priporočil ter širjenje škodljivih teorij zarote.

Prav v času izrednih razmer in okoliščin, kakor jih doživljamo in živimo trenutno, je še toliko bolj pomembno, da ne pozabimo na človečnost in solidarnost: v svojem ožjem krogu, v svoji širši skupnosti, generacijsko in medgeneracijsko. Če je nam dobro, še ne pomeni, da je dobro tudi drugim. Če smo sami varni, ni nujno, da v nevarnosti niso drugi. Zato med ali potem ko poskrbimo za svoje dobro počutje, namenimo pozornost tudi svojim bližnjim. Vprašajmo jih, kako so. Bodimo tu eden za drugega in se podpirajmo. Bodimo strpni do sebe in do soljudi. Skrb za drugega je tudi skrb zase.

Z zdravjem povezan življenjski slog: sodelujte in prispevajte k celotni sliki o zdravju v Sloveniji

Ste vedeli, da prebivalci Slovenije v zadnjih letih v večjem deležu ocenjujejo svoje zdravje kot dobro ali zelo dobro?

Ali pa, da šest od desetih odraslih prebivalcev Slovenije zaupa cepljenju? To so le nekateri od zadnjih izsledkov pri nas največje raziskave Z zdravjem povezan vedenjski slog, ki jo izvajajo vsake 4 leta. V tokratni izvedbi smo k sodelovanju povabili kar 17.500 naključno izbranih oseb iz vse Slovenije. Do sedaj je izpolnjene vprašalnike po pošti ali preko spleta vrnila že skoraj polovica (46,1 %) povabljenih v raziskavo.

Če ste eden izmed 17.500, ki je vprašalnik prejelo in ga še niste izpolnili, vas vabimo k sodelovanju. S tem boste aktivno sodelovali pri oblikovanju programov za izboljšanje zdravja nas vseh. Na podlagi ugotovitev prejšnjih raziskav smo na primer predlagali uvedbo brezplačnih strokovnih preventivnih zdravstvenih programov za zdrav življenjski slog, ki se jih lahko udeležite v svojem zdravstvenem domu.

Pripravili:

- Maruša Bertonec, univ. dipl. soc. ped., regijska koordinatorica za duševno zdravje v programu MIRA
- mag. Branka Đukić, univ. dipl. živ. teh., regijska izvajalka prehranskih vsebin in koordinatorica v programu Slovenske mreže zdravih šol
- Rok Zaletel, univ. dipl. pol., območna odgovorna oseba v projektu SOPA
- Katja Podergajs, dipl. m. s., regijska koordinatorica v programu Vzgoja za zdravje za otroke in mladostnike

Priporočilo za (prehransko) zdrav življenjski slog št. 3:

Kolikor je mogoče, si prizadevajmo za lastno pridelavo in pripravo hrane ter obroke vnaprej načrtujemo. Ob tem vključujemo vse (družinske) člane, kar krepi medsebojne vezi, omogoča prenos praktičnih veščin, izboljšuje psihično počutje posameznika (družinskih članov) in dviga kakovost (družinskega) življenja.

Kako po pol leta vidi delo zdravstvenega doma novi direktor, Andrej Lampe?

Angelca Petrič

Andrej Lampe, ki je vlogo direktorja Zdravstvenega doma Ribnica prevzel februarja letos, je domačin. Po izobrazbi pravnik, ki so mu blizu ekonomske vede. Pravi, da se je z zdravstvom doslej srečeval bolj kot uporabnik. A ker gre za področje, kjer lahko s skupnim delom in dobro organizacijo stvari izboljšamo, se je odločil za nov izziv. Pomembno mu je, da se izboljšajo tiste storitve, ki jih ljudje najbolj potrebujejo. In zdravstvo je ena izmed njih.

Kako se je spremenilo vaše življenje po prevzemu funkcije?

Predvsem se je zame spremenil odnos do zdravstva. Če sem ga gledal prej skozi uporabniške oči, ga zdaj skušam sooblikovati, da bodo storitve dostopne kar največjemu številu ljudi in istočasno skušam najti finančno vzdržnost sistema. Kompromis, kaj financiranje omogoča in katere storitve je možno izvajati s temi sredstvi, je težak. Skozi oči uporabnika je stik z zdravstvom videti povsem drugače. V nekaterih situacijah so možnosti iskanja rešitev zelo omejene. Iščemo rešitve in odpravljamo težave, kjer je to trenutno mogoče. Celoten zdravstveni sistem se v trenutnih razmerah sooča z izzivom dostopnosti zdravnikov, predvsem po telefonu. Klicev je več kot v običajnih razmerah, medicinsko osebje pa ni ves čas dostopno prek telefona, ker dela s pacienti. Ko na primer medicinska sestra prevezuje rano, ambulanta ni dosegljiva na telefon. Skušamo najti kompromise in nove načine dostopnosti ter komunikacije, predvsem pa, kadar ni nujno, paciente preusmeriti na druge komunikacijske poti, zlasti elektronske. Če ima pacient dostop do elektronske pošte oz. interneta, prosim, da uporabi ta dva načina, zlasti za izdajo receptov in napotnic (sistem e-naročanja).

Kako ocenjujete razmere ali odnose najprej znotraj Zdravstvenega doma

Ribnica in nato navzven, odnos zdravstvenega doma do okolja?

Kar sem do sedaj spoznal glede odnosov znotraj zdravstvenega doma, menim, da so vsi zaposleni vedno pripravljani priskočiti na pomoč sodelavcem in pacientom, pomagajo drug drugemu ter dobro sodelujejo. Veseli me, da sem prišel v kolektiv, ki čuti veliko mero odgovornosti tako do pacientov kot do sodelavcev. Glede na trenutne razmere in ob upoštevanju vseh varnostnih standardov je delo opravljeno z največjo profesionalno skrbnostjo.

Odnos z okolico je odvisen od tega, kakšno storitev nekdo potrebuje. V času epidemije se je splošna dostopnost do zdravstvenih storitev realno poslabšala, kar se kaže tudi v odnosu ljudi do zdravstvenega doma in zaposlenih v zdravstvu. Pod pritiskom so tako ljudje, ki težje pridejo do zdravstvenih storitev, kot zdravstveno osebje. Tudi če bi v ZD želeli opravljati svoje delo tako kot prej, ga zaradi predpisanih omejitev ne moremo.

Kako je torej organizirano zdravstvo v Sloveniji?

Sistem javnega zdravstva temelji na zaposlenih osebah, ki plačujejo prispevke za zdravstveno zavarovanje, iz katerih se financirajo zdravstvene storitve. Javni zavodi, kot je ZD Ribnica, sklenejo pogodbo o opravljanju zdravstvenih storitev z ZZS, kjer je točno določeno, koliko stori-

tev bo v letu opravljenih in koliko finančnih sredstev bo ZD Ribnica za to prejel. Tam, kjer javni zavodi ne zmorejo omogočati in zagotoviti določenih vrst storitev, lahko občine podelijo zasebniku koncesijo za izvajanje javnih storitev. Koncesionarji so plačani iz javnih sredstev zavarovanja za obseg storitev, ki ga opravijo. Zasebne storitve (samoplačniške) pa niso financirane iz sredstev, zbranih z zdravstvenim zavarovanjem. Te uporabnik plača neposredno izvajalcu.

Bili ste tudi na, kako naj rečem, nesrečni seji občinskega sveta v Velikih Laščah?

Ker smo takrat imeli manj informacij o COVID-19, je bilo to nekaj povsem novega. Po obvestilu smo se skupaj z družino izolirali, delal sem od doma. Ker nisem imel simptomov in nisem spadal v skupino, ki je bila po takratnih merilih določena za testiranje, smo bili v preventivni samoizolaciji brez testiranja. Vsekakor sem spoznal vse dobre in slabe strani dela od doma. Ves čas smo bili v stikih tako z ekipo zdravstvenega osebja kot z župani vseh štirih občin ustanoviteljic.

V Zdravstvenem domu Ribnica ste prvi direktor, ki ni zdravnik? Kako poteka delo, kako rešujete strokovna vprašanja?

V skladu zakonom mora vsak javni zdravstveni zavod, kjer direktor ni zdravstvene stroke, imeti strokovnega vodjo.

V ZD Ribnica to nalogo opravlja Aleksandar Đorđevski, dr. med. Prednost je, da nisem vpet v vsakodnevno delo s pacienti. Imam več časa, da iščem rešitve za izzive v zvezi z organizacijo in s financiranjem. Na situacijo gledam z drugačnimi očmi kot zdravstveno osebje, ki je vsakodnevno obremenjeno z delom s pacienti.

Zdravstveni dom Ribnica pokriva območje Občine Velike Lašče od leta 2009. Kaj lahko pričakujemo v nadaljevanju?

Pričakujem, da se bo ohranjala kakovost storitev. Specialistične storitve, ki jih bodo izvajali na lokaciji v Ribnici, bodo dosegljive tudi prebivalcem Velikih Lašč. Z rastjo števila prebivalcev in s tem tudi povečanja uporabnikov zdravstvenih storitev pa bomo skušali pri ZZS-ju doseči povečanje posameznih programov in s tem izboljšati zdravstveno oskrbo za vse.

Glavni problemi, izzivi?

Največji izziv je zagotavljanje ustreznih zaposlenih na pravih mestih. To je dolgoročen proces, saj je nemogoče nekatere strokovnjake zagotoviti čez noč. Drugi izziv je iskanje uravnoteženosti med finančno vzdržnostjo in zagotavljanjem zdravstvenih storitev za kar najširše

prebivalstvo. S tem je povezana tudi prenova infrastrukture. Večja investicija je tudi nakup reševalnega vozila, ki ga bodo izvedle občine ustanoviteljice. V teku je tudi javno naročilo za sanacijo vhoda in nadstreška v Ribnici. Predvidena je sanacija radona v kletnih prostorih v ZD Ribnica in prenova dotrajanih delov stavb, kjer gre za starejše inštalacije in se kažejo pogoste težave. Spomladi pa bomo zaključili obnovo ginekološke ambulante z novo opremo, ultrazvokom, idr. Pri reševanju vseh izzivov uspešno sodelujemo z županom, dr. Tadejem Malovrhom, in drugimi občinami ustanoviteljicami, ki nam pomagajo v okviru svojih zmožnosti.

Kadrovske težave na področju ginekologije naj bi se rešile tudi dolgoročno?

Predvidoma v drugi polovici septembra bo s polnim delovnim časom začela delati stalna ginekologinja. Občine Ribnica, Sodražica in Loški Potok so sofinancirale njeno specializacijo iz ginekologije, vabimo pa tudi vse občanke Velikih Lašč, da se pri njej opredelijo. To lahko storijo že sedaj preko e-pošte (ginekoloska.ambulanta@zdribnica.si) ali se pozanimajo o možnosti opredelitve po telefonu (01/837-22-35). Trenutno so nove

opredelitve še možne, ko pa se bodo ta mesta zapolnila, žal ne bo mogoče sprejemati novih pacientk.

Kako poteka komunikacija z Zdravstvenim domom – klicni center?

Za nujno medicinsko pomoč (urgenca) je na voljo splošna telefonska številka (01) 837 22 00 oz. po glasovnem sporočilu izbira številke 1. Prosim, da to številko uporabljate le za nujno medicinsko pomoč. Za druge informacije oz. če ambulanta, ki jo želite doseči, ni dosegljiva, po glasovnem sporočilu izberite št. 2. Informacije o delovnem času zdravnikov so vedno dostopne na številki 77 in na naši spletni strani. Za naročilo napotnic, receptov in drugih administrativnih storitev prosimo, da uporabljate elektronske poti (če je možno), torej e-naročanje oziroma e-pošto za posamezno ambulanto. Vsa elektronska komunikacija bo obdelana v dveh delovnih dneh. Če je možno, naj bo telefon namenjen nujnim klicem.

Sedaj pa deluje covid-19 točka tudi v Ribnici?

V sredini junija so bila spremenjena navodila Ministrstva za zdravje. Vsak izvajalec zagotavlja prostor za pregled pacientov s sumom na covid-19 in tudi za odvzem brisa. Na podlagi tega smo organizirali drive-in vstopno točko. Namenjena je vsem, ki jih zdravnik napoti na odvzem brisa. Z medicinsko sestro, ki vodi te postopke, se pacient dogovori za točen termin. Oseba se pripelje z avtom, iz vozila ne izstopa. Bris se odvzame neposredno iz avtomobila. Ta se nato isti dan posreduje v analizo. Vstopna točka se nahaja na lokaciji Zdravstvenega doma Ribnica in je ločena od drugih storitev. Izolacijski prostor za preglede oseb s sumom na covid-19 je urejen v posebnem prostoru zdravstvenega doma, v katerega se ne vstopa preko glavnega vhoda, ampak neposredno od zunaj, po ločeni poti.

Ponovno bi prosil vse, ki sumijo, da imajo simptome, povezane s covid-19, da ne prihajajo v zdravstveni dom, ampak se najprej obrnejo na svojega osebnega zdravnika, ki jih bo napotil na odvzem brisa.

Nova ginekološka ambulanta in sprejemna pisarna v Zdravstvenem domu Ribnica

Zdravstvena postaja Velike Lašče

V kakšni meri so bili okrnjeni programi v času koronavirusa, so se čakalne dobe podaljšale?

Od marca do konca maja se večina programov ni izvajala ali se je izvajala v okrnjeni obliki. Zdravstveno osebje se sicer zelo trudi, da bi ta zaostanek nadoknadilo in do konca leta opravilo tudi vse tiste preglede in čakajoče paciente, kjer je nastala zamuda zaradi epidemije.

V nekaterih primerih to ne bo možno v celoti, predvsem to velja za zobozdravstvo. Čakalne dobe so se najbolj povečale v zobozdravstvu, tudi pri ortodontu, fizioterapiji, v diabetološki ambulanti. Ostalo delo je potekalo v skladu z zmožnostmi zaradi omejitev.

Kaj pa preventivni programi?

V času epidemije je bilo izvajanje preventivnih programov omejeno na izključno tiste, ki jih je bilo možno izvajati ob upoštevanju ukrepov.

Z inovativnimi pristopi (videokonference) je bilo možno izvesti del preventivnega programa. Sedaj se bodo izvajali ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov.

Kako bi ocenili sodelovanje z občinami ustanoviteljicami?

Sodelovanje z občinami lahko ocenim kot zelo dobro, tako v času epidemije kot sedaj, ko skušamo nadoknaditi vse, kar je bilo zamujeno. Vsi župani in strokovne službe so zelo proaktivni in usmerjeni v iskanje rešitev.

Kako ocenjujete sistem naročanja?

Zaradi predpisanih ukrepov, ki jih moramo spoštovati vsi z zdravstvom, se vse

storitve opravljajo izključno ob predhodnem naročanju. Dostop do vseh zdravstvenih storitev je mogoč, a le ob naročilu. Nenaročenih pacientov v trenutni situaciji ne moremo in ne smemo sprejemati, razen v primerih nujne medicinske pomoči.

Še vedno pa se zgodi, da se v primeru odsotnosti, naročenih pacientov ne obvesti o odpovedi termina?

Takšne situacije skušamo reševati sproti in z ustrezno komunikacijo. Če so možne izboljšave, so konstruktivni predlogi in pobude vedno dobrodošli, saj lahko le na podlagi teh zaznamo, da so uporabniki imeli težavo. Če za njih ne vemo, potem jih ne moremo reševati. Nekateri izzivi so lažje rešljivi, drugi pa zahtevajo prilagoditve, tako s strani uporabnikov kot izvajalca storitve ali infrastrukture.

Kaj se lahko uredi na urgenci v Ribnici?

Omogoča obravnavo nujnih zdravstvenih stanj, lahko so življenjsko ogrožajoča stanja ali pa gre za poškodbo. Urgenca ni namenjena temu, da bi pacient prišel po bolniški stalež. V tem primeru je pravi naslov osebni zdravnik.

Kako naj ljudje ocenijo, kaj je urgentno stanje? Kako naj se prebivalci Velikih Lašč odločijo kar zadeva urgentne storitve, kam v Ribnico ali v Ljubljano?

Obisk urgence na lokaciji ZD Ribnica je smiseln v primerih, ko gre za lažje poškodbe, ki zahtevajo manjši kirurški poseg, v primeru bolečine v križu ali npr. tujka v očesu. Ko gre za bolečino v prsnem košu, bolečino v trebuhu, poškodbo z

oteklino in večjo rano, npr. poškodbo z motorno žago, pa je bolj smiselno, da se napotijo in obišejo urgenco v Ljubljani. Za nujna stanja na terenu je treba poklicati na 112, kjer dispečerski center razporedi najbližjo ekipo nujne medicinske pomoči.

Kadrovska zastopanost, kako rešujete vseslovenski problem pomanjkanja zdravnikov?

Na ravni države se pomanjkanje splošnih zdravnikov rešuje tako, da se razpisuje več specializacij. Ali se bodo študenti medicine odločili za specializacijo, je odvisno od njihove motivacije in motivacije lokalnega okolja, ki je zelo povezano z družinskim zdravnikom. Prejšnja vodstva so opravila dobro delo nadomeščanja kadrov in pridobivanja specializantov, ki bi potencialno lahko ostali v ZD Ribnica. Z dobro prakso nameravamo nadaljevati. Odločitev, da bo zdravnik specializiral družinsko medicino in istočasno šel opravljati to delo izven urbanih centrov, pa je odvisna od osebnih lastnosti in želja študenta medicine. Naš cilj je najti te posameznike, ki jim je to v interesu, jih spodbuditi, povabiti in jim približati naše lokalno okolje. Zdravnik, ki je povezan z lokalnim okoljem, bolje razume tudi ljudi in težave. Lažje razume okolje in ljudi.

Kaj pa strategija, veliko se je v preteklosti govorilo o programu dialize v Ribnici pa izgradnji negovalne bolnišnice?

Dializa in storitve nege so sekundarna raven zdravstva, tako da se te storitve v okviru ZD Ribnica ne morejo izvajati. Strokovni kader bo sicer vedno nudil vso podporo, ko se pripravljajo ti projekti, sama izvedba pa je odvisna tako od interesa občin kot Ministrstva za zdravje, če bo pristopilo k uresničitvi tega projekta. Ali bodo realizirani oz. ali se bo zagotovilo programe, pa je odvisno od države.

Kakšna je finančna slika ZD Ribnica?

Letošnje leto je močno zaznamovala epidemija. Glede na to, da smo financirani glede na realizacijo, bo predviden poln obseg dela težko realizirati. Posledično bodo finančna sredstva manjša. Trudimo

se ohraniti letošnje leto brez negativnega poslovanja. Precej je odvisno od razvoja epidemiološke situacije do konca leta. Če bo treba spet zmanjševati obsega dela, vse storitve ne bodo izvedene in tudi ne financirane.

Kaj bi pomenila gradnja Doma starejših občanov Velike Lašče?

V tem primeru bi bilo treba zagotavljati določen del zdravstvene oskrbe za starostnike, kar bi predvoma pomenilo povečanje obsega programa. Če bi to prevzel ZD Ribnica, bi bilo za izvedbo treba zagotoviti dodaten kader.

Kratek pregled zdravstvene oskrbe v Velikih Laščah

Po drugi svetovni vojni je potekala zdravstvena oskrba v pritličju bloka. Nato so leta 1985 s samoprispevki zgradili Zdravstveno postajo. Takrat se je odprla tudi podružnica Lekarne Ljubljana (Prej je imel zdravnik v svojih prostorih samo zalogo za nujna zdravila, po ostalo je bilo treba iti drugam.). V Velikih Laščah so ves čas delovali: splošni zdravnik, otroška posvetovalnica, patronažna služba in zobozdravnik. Zdravstveno oskrbo se je reševalo tudi s podelitvijo koncesij za fizioterapijo in zobozdravstvo.

Po ustanovitvi Občine Velike Lašče je Mestna občina Ljubljana sprejela nov odlok o ustanovitvi Zdravstvenega doma Ljubljana, kjer kljub pravnemu nasledstvu Občina Velike Lašče ni postala soustanovitelj javnega zavoda Zdravstveni dom Ljubljana, Lekarne in drugih javnih zavodov. Ker je za Velike Lašče ob ustanovitvi občine obstajala nevarnost izgube javne zdravstvene oskrbe, se je del zdravstvene oskrbe prenesel pod Zdravstveni dom Ribnica, in sicer dve ekipi splošnega zdravstva in patronažna služba (2009). Druge zdravstvene storitve si lahko občani Velikih Lašč izberejo glede na prostega izvajalca storitev (npr. ZD Ribnica, ZD Ljubljana, ZD Grosuplje, idr.). Občanom Velikih Lašč pa je trenutno zagotovljena oskrba na urgenci tako Zdravstvenega doma Ribnica kot Ljubljana.

Zdravstveni dom dr. Janeza Oražma Ribnica

Ker se je zaradi omejitev, povezanih s COVID-19, zelo povečalo število telefonskih klicev v Zdravstvenem domu dr. Janeza Oražma Ribnica, prosimo vse, ki potrebujete stik z zdravnikom, za strpnost in razumevanje ter uporabo ene od v nadaljevanju opisane poti.

Za naročilo recepta, napotnice, medicinsko tehničnega pripomočka, potrdila za potne stroške ipd. najprej pripravim naslednje podatke:

- ime in priimek,
- rojstni datum,
- kontaktno telefonsko številko,
- kaj naročam (napotnico za katerega specialista, imena zdravil, idr.),
- kdo je moj osebni zdravnik.

Kako naročim napotnico, medicinsko tehnični pripomoček, potrdilo za potne stroške ipd.?

1. Pošljem e-sporočilo ambulanti izbranega osebnega zdravnika
2. Pokličem v ambulanto izbranega osebnega zdravnika
3. V primeru nedosegljivosti lahko pokličem na tel. št. 01/ 837 22 00. Naročilo bo posredovano v ambulanto izbranega zdravnika

Kako naročim recept?

1. Na povezavi e-naročanje: www.Zdribnica.Si/e-narocanje/
2. Pošljem e-sporočilo ambulanti izbranega osebnega zdravnika
3. Pokličem v ambulanto izbranega osebnega zdravnika
4. V primeru nedosegljivosti lahko pokličem na tel. št. 01/ 837 22 00. Naročilo bo posredovano v ambulanto izbranega zdravnika

NAPISALA BOM PESEM
PRST NA KRIVINI
PEKOČE DOMIŠLJIJE

Pogovor z Ano Porenta

Andrej Perhaj

Prosim, da se na kratko predstaviš?

Sem učiteljica razrednega pouka, pešnica, urednica, izzivalka ustvarjalnosti pri drugih ...

Če se dotakneva tega, da si učiteljica, kako je to v teh koronskih časih?

Ja, najprej sploh še ne vemo, kaj nas čaka v novem šolskem letu. Če izvemo en teden prej, je to luksuz. To, kar se je zgodilo marca, je neverjetno. Če si predstavljaš, koliko šol imamo, koliko učiteljev je iz različnih koncev in krajev, z različnimi računalniškimi povezavami in opremami. In kako je to šele doma, pri otrocih! Šola je kar čez noč začela delati na daljavo. A odnosi med učitelji in učenci so povsem zamrli in komunicirati preko računalnika je zelo drugače. Zdi se mi, da človeški odnos potrebuje bližino, temelji na tem, da si zares skupaj, da se zares pogovarjaš, da je prisotna mimika. To je zelo umanjalo. Nekateri otroci so bili kar na Covid-počitnicah. Malo po lastni zamisli, malo ker ni bilo zadosti opreme, nekaj pa zato, ker ni bilo staršev dovolj blizu. Učiteljice smo tisto snov, ki bi jo sicer obravnavali v šoli, pripravile na drug način, s slikicami, navodili, itd., ampak da bi to vse prebrali in šli skozi, so otroci, še zlasti mlajši, nujno potrebovali starše oz. nekoga, da jim je pomagal. Ugotovila sem, da je bilo ne-

kaj socialno manj večjih otrok ali takih, ki se bojijo dogodkov v šoli, kar zadovoljnimi s tem, da so lahko doma in delajo po svoje.

Ampak niso s tem osiromašeni za socializacijsko vzgojo?

Absolutno. To je velik, velik minus. To, da ni bilo žive komunikacije, to je nenadomestljivo. Tudi ni isto, če bi delali preko videa. Te nove situacije so vnaprej dogovorjene in vnaprej se ve, kdaj bodo. V šoli so tudi odmori, ko se pogovarjaš o vsakodnevni stvari, tam rešiš kakšno težavo, se učiš življenja skozi življenje samo. Tu pa je kratek, omejen čas neke komunikacije, ki je tudi sama zelo omejena. Tako na čas kot na temo. Nimaš neposrednega odziva, ne moreš videti, kaj otrok dela. Čudila sem se, da je bil sploh kakšen plus. To so bili res redki primeri.

Koliko je za pedagoga pomemben neposredni stik z otrokom?

Mislím, da tega prenašanja znanja in vrednot brez osebnega stika ne more biti. Učitelj mora spoštovati ljudi od majhnega. Ob rojstvu ni tu le nek neoblikovan bodoči človek. Učitelj skuša otroka peljati čez preizkušnje, mu pomagati, da razširi meje sveta, se uči in osamosvoji. Ta stik je zelo pomemben. Rada imam svoje delo, čeprav imamo učne načrte, ki nas

vodijo, kaj moramo naučiti otroka v enem letu – to so smernice. In prisegam na kreativnost, ki omogoča, da lahko delaš stvari na svoj način. To je pomembno. Kljub učbenikom in načrtom je učitelj tisti, ki oživi znanje in ga prenaša otrokom. Zato potrebuje ta osebni stik. Čeprav bi vsako leto učil isti razred, so vsako leto drugačni otroci. Eni so bolj zahtevni, drugi manj, eni potrebujejo kaj dodatnega, posebnega, potem se med njimi vzpostavijo različni odnosi: prijateljstvo, nasprotovanje, združevanje v skupine, idr. In te odnose je treba občutljivo voditi, da se otrok v šoli počuti varnega – treba je spodbujati introvertirane, da kaj povedo, ter na drugi strani tiste, ki so govorno nasilni, da se malo umirijo. Da vidijo tudi druge, ki potrebujejo svoj prostor. Ta socializacija ni mogoča brez živega stika.

Šolo si večinoma predstavljamo kot učni načrt, smernice so jasne. Koliko ima pedagog svobode; ali ima občutek, da te sistem utesnjuje ali ti daje dovolj?

Jaz mislim, da si moraš to svobodo na nek način tudi sam izboriti. Recimo, včasih je bolj enostavno delati po navodilih in se držati teh kot pijanec plotu. A če si bolj kreativen, se prepustiš navdihu. Jaz se prepustim tudi navdihu in mi ni žal kake ure, da nekaj pripeljemo od ide-

je do končnega izdelka. Zmeraj mi je šlo na živce, ko smo imeli za dramtizacijo dve urici in potem smo na hitro naredil lutke iz papirja in so jih držali na palčkah, medtem ko so brali besedilo po vlogah. To se mi zdi zelo osiromašeno in ne zaresno gledališče. Tu si vedno vzamem več časa, da se otroci vživijo v vloge. Da to doživljajo, improvizirajo – vsaj enkrat letno naredijo krasen gledališki projekt, ki ga predstavijo sošolcem. Skozi leta, ko učiš dlje, lažje presodiš, kaj je temeljno znanje, ki ga je treba dati naprej, in kaj je balast, mašilo, ki se ga lahko nadomesti z bolj kreativnimi dejavnostmi.

Kako pa se znajdeš znotraj šolskega sistema?

Sama sem pisala učbenike in priročnike skoraj deset let in vedno sem za okvir vzela učni načrt. Ukvarjala sem se s tem, na kakšen način bi približala otrokom snov, da bi bila čim bolj zanimiva in uporabna, razumljiva. Ko so bili učbeniki potrjeni, sem dobila pozitivne odzive od drugih učiteljic in spoznala, da je metoda tista, ki je učiteljeva največja svoboda. Isto snov lahko predstavimo zelo suhoparno ali pa zelo zanimivo. Če učenci raziskujejo, zbudimo njihovo radovednost, lahko kaj odkrijejo sami še na drug način. To je tudi stvar značaja. Sama sem tak človek, da znotraj nekih meja iščem načine, kako nekaj narediti po svoje. Ne zdi se mi tako narobe, da me je so. Neko zakladnico oz. neko znanje kot država, narod želimo predati naprej. To moramo storiti. A način, kako to narediti, je v učiteljevih rokah. Sicer je bilo v teh 30-ih letih, odkar učim, že kar nekaj šolskih reform. Ko se je začelo pisno ocenjevanje, devetletka, itd. sem bila zelo pri stvari, a potem se je zazdelo, da to ni šlo v tisto pravo smer. Nismo se več učili toliko o živih bitjih in okoljih, v ospredje je stopila tehnologija. Nekateri učitelji pazijo na to, da še vedno vnesejo v svoj pouk znanja, ki so temeljna za preživetje. Druga stvar, ki je res obremenjujoča, je administracija. Mene je zmeraj motilo, da moraš, ko pride inšpekcija, pokazati papirje. Saj imamo priprave, učne načrte, itd. A nikogar ni zanimalo, kaj ti zares počneš v razredu.

Zanimalo jih je, ali se ujema številka ure v dnevniku in na pripravi. Žal inšpekcija pri nas ni podpora, ki bi bila v razredu nekaj časa in bi potem dala koristne pripombe in predloge, usmeritve za boljše delo.

Odnos staršev do pedagoga?

Sama nisem imela prav slabe izkušnje s starši. Vidim pa razliko v primerjavi s časom, ko sem učila v Ljubljani, kjer so starši vedno vedeli več kot učitelji, ali pa pri Svetem Gregorju, kjer še spoštujejo župnika, učiteljico – gre za bolj prvinski, zaupljiv, spoštljiv odnos. Ko sem učila na podružnici, smo vsako leto naredili predstavo, pričeli smo izdajati časopis Slemenci, idr. V začetku je bilo nekaj pripomb v smislu, kaj je tega treba, a sčasoma je vsem postalo všeč in so začeli na primer peči dobrote za te dogodke, vabiti sorodnike. Tudi ko se pojavijo težave z otroki, skušam najti način, kako naj temu otroku pomagajo starši. Se je pa moj odnos do staršev spremenil, ko sem sama postala mama. Ko vidiš, da ni tako enostavno, da si včasih izgubljen in ne veš, kaj bi, da takrat ne potrebuješ nekoga, ki bi ti solil pamet, ampak da ti pove kakšno koristno stvar, ki bi mogoče delovala. Starši so zelo pomembni. V času korone so nadomeščali učitelje in zraven tega imeli še svojo službo. Starši želijo svojemu otroku vse najboljše. Zadnje čase imamo mogo-

če bolj ta problem, da želijo starši narediti preveč namesto otroka in jih je treba tudi ustaviti, da pustijo, da otrok nekaj naredi sam, tudi če bo malo slabše. Starši se sedaj ukvarjajo več z otroki, kot so se takrat, ko smo bili mi majhni.

Koliko ti pedagoško delo pomaga pri pesniškem delovanju?

Mogoče največ doprinese pri mojem mentorskem delu.

Kaj pa pri ustvarjanju?

Tudi sama sem se že spraševala, zakaj ne pišem otroške poezije, čeprav si jo v šoli velikokrat sproti izmišljujem. Ampak ta pesniški svet imam za svoje intimno početje. Je neko drugo področje, kjer sem jaz samo jaz. Pesniški svet je moja komunikacija s seboj. Čez leto dosti pišem, redko pa pišem poezijo. Morajo biti počitnice, da preklopim iz učiteljske vloge v pesniško. Ko imam veliko časa, da se potegnem vase, sem bolj občutljiva za stvari, jih opazim. Včasih potegnem kaj tudi iz zapiskov, ki jih delam med letom. Največ napišem čez počitnice.

Zanima me samo pisanje, kaj te bolj spodbudi, žalost ali veselje, ali to ne igra vloge? Ali je morda to tudi samoterapija?

Bolj pot do sebe. Razpoloženje niti ne vpliva na to, da bi pisala ali ne, se

Kljub učbenikom in načrtom je učitelj tisti, ki oživi znanje in ga prenaša otrokom.

pa morda kaže v vzdušju same pesmi. Za pisanje ne potrebujem nekega posebnega občutja. Je pa res, da ko sem bolj v ponotranjenih fazah, sem bolj čuječna; čutim, da se v podzavesti dela nek kupček, ki se bo izrazil. Zelo me nagovarja narava, tudi ustvarjam rada v naravi, hkrati pa me prizadenejo mnoge stvari, dogodki; npr. ko smo potovali po Bosni, sem želela govoriti z ljudmi o vojni. Empatija omogoča, da vidiš stvari, ki jih nisi sam izkusil, in jih skozi pisanje lahko poustvariš oz. jih na ta način sam doživiš. Posredno seveda tudi bralci. Za pisanje potrebujem predvsem čas.

Pesmi najprej nastanejo v glavi ali takoj na papirju. Kakšen je proces?

Dostikrat je tako, da ko nekaj opazim, me to vznemiri, imam kakšno misel v beležki, napišem lahko tudi veliko strani in včasih vse zavržem. Zelo redko pride pesem v celoti taka, kot jo bom potem objavila. Mogoče samo tiste krajše. So trenutki, ko si v nekem razsvetljenju in to napišeš. Tiste, kompleksnejše pesmi, pa so zmeraj narejene – traja precej časa, osnovni ideji se pridruži še druga, pa tretja in četrta, potem jih prestavljaš, brusiš, itd. Pišem v beležke. Pesmi pišem zmeraj ročno, nikoli na računalnik kot ostalo pisanje. Zdi se mi, da je to najbolj neposredna povezava med idejo in izreko. Tudi ko sem delala zbirko Deklice, ko sem se odločila za koncept, da bodo to portreti

žensk, sem prišla do tega, da se zunanje, kar opredeljuje posameznico, vsuje kot plaz, kot gmota, ki je povezana z dogajanjem. Te delčke sem potem načrtno vnesla v pesmi. Na koncu je to videti kot rdeča nit zbirke.

Kakšen je postopek, ko je pesem narejena, imaš papir, na katerega pride cela pesem, koliko časa potrebuješ, da dokončaš pesem?

Ta čas se je z leti precej skrajšal, mislim pa, da je pri pesniškem postopku zelo vplival name Lojze Kovačič, ko sem bila leta 86 oz. 87 izbrana na državno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov (zdaj se imenuje festival Urška) in nas je pet finalistov dobilo za nagrado celoletne delavnice pri njem. Bil je neizprosno ... vsak dan pišem, to nam je privzgojil.

Piše se z ritjo, to moraš trenirati, saj je pisanje večšina?

Drugi del treninga je branje, saj ne moreš samo pisati. Moraš dobiti veliko dozo branja različnih časov, žanrov, avtorjev, da se razgledaš, kaj je že ustvarjenega. In spet, kot praviš ... razen če leže bereš.

Zdaj ko si že priznana pesnica, članica Društva pisateljev Slovenije, kaj to pomeni v smislu ustvarjanja in tudi članstva v organizaciji, kaj to prinese?

Nisem še veliko razmišljala, kaj ti to prinese. Bolj pomembno se mi zdi, kaj

lahko jaz naredim, tako kot če si npr. pri KUD-u, v Protestantskem društvu, videti moram smisel. Da začutiš pripadnost. V praksi pa pomeni, da me lahko zdaj povabijo na primer za bralno značko v šole. Udeležujem se tudi različnih branj, ki jih organizira DSP, ravno zdaj bom nastopila na večeru Svoboda je glagol.

Ali to kaj pomeni za samo ustvarjanje?

Ja, spodbudo in potrditev, da si na pravi poti, da ni čisto brez veze, kar počneš. Tudi zdaj se v literarnih vodah zbirajo okoli nekih žarišč določeni krogi. Enkrat mi je nekdo rekel: »Saj ne rabiš drugih krogov, saj si naredila Pesem si.« Ampak jaz sem želela to narediti odprto, za vse. Ne da te nekdo požegna, povabi.

Kakšen se ti zdi položaj, kaj pomeni, da si pesnica, članica društva – kaj to pomeni v družbenem kontekstu. Ali to da si pesnik, danes še sploh kaj pomeni?

Za nekoga prav nič, je povsem obrobno. Za nekoga drugega pa veliko. Po navadi to največ pomeni tistim, ki se s tem ukvarjajo. Pa za človeka samega. Hvaležna sem, da sem lahko zraven. Da bi mislila, da se je s tem popolnoma spremenil moj vsakdan, to pa seveda ne. To je ena od mojih prostočasnih dejavnosti. Kultura je vse bolj podhranjena in od tega ne moreš živeti.

Kljub temu bi bilo možno – če izvzame mo korono – v zdajšnjih družbenih razmerah, da nek pesnik, piščoči umetnik postane ikona, nekakšna pop ikona?

Ja, imamo na primer Ferija Lainščka. Za športnike vsi vemo, kdo so. Vemo za politike. Že pri podelitvi Prešernovih nagrad pa se sprašujemo, kdo je ta, ki je dobil nagrado za literaturo. Npr. pesnica Anja Golob se mi zdi v tem trenutku zelo angažirana, prizadeva si tudi za to, da bi na televiziji vsak dan brali poezijo. Ali pesnica Barbara Korun, ki vodi srečanja Pesnice o pesnicah, kjer vsak mesec preberemo novo zbirko ene od slovenskih avtoric in se o tem pogovarjamo. Ali pa Dejan Koban, ki organizira branje poezije, vključuje mlade avtorje, prav zdaj s soorganizatorji prireja Svetovni dan poezije v

Ljubljani, kjer se bo 12 ur bralo. Človek, ki piše, mora biti angažiran v smislu, da širi polje pesništva v družbeni kontekst.

Je prihodnost še v pesništvu ali bo nova tehnologija, pop kultura to požrla?

Jaz mislim, da bo še vedno to nek podpis človeka, ki obstaja kot unikum. Te debate smo imeli tudi na Pesem si. Lahko narediš program, ki bo pisal pesmi. Pa tudi če ga bo ... Upam si trditi, da bi ga lahko razkrinkali, da to ni človek.

Obstajajo ljudje, ki mislijo, da se to da narediti, čeprav ni zraven duše. Morda je to trend, odvisno seveda, koliko je močan. Umetna inteligenca kot pesnik, a kaj pomeni to za umetniško ustvarjanje?

Mislim, da bo lahko tisti, ki bo delal tak program, zelo kreativen. Uporabnik pa ne. Poezija je osebni človekov izraz. Bolj osebno, bolj globoko kot greš vase, bolj nagovoriš tistega drugega, ki občuti to isto – bolj si intimen, bolj lahko nagovarjaš množice. Bralec se lahko potem najde v zapisanem, se identificira.

Koliko se pozna, da si tudi urednica. To zahteva povsem drug tok misli kot ustvarjanje?

Tu gre bolj za odločitev. Imaš projekt in ga moraš zaključiti. Tu ponikne pesnica. Pri uredniškem delu si predvsem zelo pozoren in na nek način tečen bralec. Dostikrat sem v vlogi selektorice, zlasti pri JSKD. Delo je zanimivo. Održeš svoj okus, kaj je tebi všeč. Bereš besedilo, kot je napisano. Neodvisno od avtorja, ne glede na to, kako on živi, kdo je. Preklopiš na tehnični pregled, zanimajo te tempo, dinamika, ali so vsi deli na mestu in potrebni, idr. Pomembno je sporočilo, spregledati ne smeš niti večšine. Pesem ali zgodbo gledaš kot samostojno entiteto. Kot urednik izgubiš strah, da bi moral pustiti besedilo, kot je zapisano, skušaš ga izboljšati.

Koliko te imajo potem radi tisti, ki jim urejaš dela?

Ja, res včasih naletiš na koga, ki ima sindrom svetega navdiha – prepričanje, da se prvotno napisanega ne sme

popravljati. Ampak tisti, ki pišejo z namenom, da bodo svoje delo tudi objavili, se želijo izboljševati, hočejo se razvijati. In ti so zelo hvaležni. Z Darinko Grmek Štrukelj sva imeli lepe pesniške pogovore ob urejanju njene zbirke Gorečke z borjača, ki je izšla pri nas. Včasih gre za zelo majčkene stvari – zamenjaš besedo, pa je sporočilo pesmi večje ... Dostikrat je tako na mesečnih delavnicah, ki jih že več kot desetletje vodim na Vrhnikih, v Ribnici, tudi v Velikih Laščah. Z obema skupinama smo že izdali literarni zbornik, letos pa načrtujem, da bomo tudi z našo literarno skupino KUD Primož Trubar naredili knjigo. Zborniku se bo imenoval VEZje, kot je predlagala Nada, pri njem nas bo sodelovalo več kot ducat, knjigo pa bomo opremili s slikami Žive Agrež, s katero nas je nekaj sodelovalo – pisali smo pesmi ob slikah z njene razstave. VEZje pomeni tudi vez s prednamci in, upam, tudi zanamci. Avtoriteto dobiš samo s primernim odnosom in delom – s tem, kako

si sposoben brati in videti stvari in jih popraviti, izboljšati. Moje vodilo na delavnicah je, da najprej izluščimo tisto ta dobro. Za manj posrečene dele iščemo boljše rešitve. Svoje trditve moraš podkrepiti z informacijami, primeri, idejami. In tako

me potem vabijo na različne konce Slovenije, da imam literarne delavnice, pri tem mi pomaga tudi moj poklic, zlasti pri tej mentorski vlogi.

Tako kot si rekla, izzivalka ustvarjalnosti. Zanima me, kako je pravzaprav prišlo do Pesem si?

V bistvu je prišlo tako, kot pride vse. Od mladih dni sem pisala svojo poezijo. Bil je leta 2006, ko sem bila na pesniškem turnirju zmagovalka občinstva. In pri kosilu smo se doma pogovarjali, kako na spletu že vse obstaja: kraljica.si, pizza.si ... in se spraševali, ali obstaja tudi pesem.si? In Gregor, ki je iz teh voda, je to vpisal v brskalnik: ne obstaja. In je takoj zakupil domeno. Takrat sem že delala z dobrepoljskimi avtorji in vodila nekaj literarnih delavnic. Želela sem povezati te

Skozi leta, ko učiš dlje, lažje presodiš, kaj je temeljno znanje, ki ga je treba dati naprej, in kaj je balast.

ljudi. Pisanje je samotno. Zato se je zanimivo podružiti s tistimi, ki se s tem ukvarjajo. Tako kot se družijo ljubitelji mačk, psov, družijo se lovci, zakaj se ne bi še pesniki? Ker je bil Gregor takrat ravno brezposeln, se je lotil programiranja, čisto tako kot izziv. Že od začetka sva imela idejo, da bo to spletno mesto, kjer se lahko pojavi vsak, ne glede na to, ali je znan ali neznan, mlad ali star, doma tu ali

od drugod. Za vse, odprtega tipa. V začetku so bili tu dobrepoljski in laški pesniki, tudi Marija Gorše, ki nas je spodbujala pri tej ideji. 2007 smo s temi avtorji naredili prvi zbornik, drobna knjigica. Takrat smo tudi zagnali portal www.pesem.si ter se predstavili na Trubarjevi domačiji, pa v Grosupljem, na Viču. Priredili smo pesniško branje, Pavla Lušin je igrala kitaro, pele so Mavrice. Na začetku je na spletni strani objavljalo 15, 16 avtorjev. A to se je eksponentno širilo. Po štirinajstih letih imamo preko 3500 članov iz vse Slovenije in bivše skupne države, tudi iz tujine. Še sama ne vem, od kod je prišlo tako veliko novih ljudi, ki so se včlanili in objavili pesmi. Sama nisem zmogla več vsega pregledati. Pri vseh drugih portalih in revijah je načeloma tako, da pošlješ uredniku besedilo, in če ga odobri, ga objavijo. Tu pa je objavljane odprto. V brskalnik vtipkaš www.pesem.si. Včlaniš se brezplačno, narediš si svoj osebni profil. Objavljaš, kar želiš in kar si sam napisal. Uredniška naloga je pri nas taka, da podčrtamo dobre, prepričljive, zanimive, inovativne pesmi,

da se pogovarjamo o poeziji in jo izboljšujemo. Povabili smo Aleksandro Kocmut, pa Zalko Grabnar, Petra Rezmana, Francija Novaka – v uredništvo

smo vedno povabili koga izmed članov, ki so tudi sami pesniki in imajo izostren bralski občutek ter znajo komunicirati z avtorji. Zdaj nas je pet: Lidija Brezavšček, Sara Špelec, Helena Zemljč, Luka Benedičič in jaz. Ni pa to plačana zaposlitev, delamo prostovoljno in v tem smislu nimamo delovnega časa. Ko ima urednik čas, prebere pesmi, najboljše podčrta, ponekod predlaga popravke, komentira, idr. Če bi bil en zaposlen, bi imel kaj delati. A zazdaj nimamo dovolj finančne podpore, da bi si lahko to privoščili. Občine Ribnica, Sodražica in Velike Lašče nam omogočijo, da enkrat letno izdamo zbornik izbranih pesmi s portala tudi v tiskani obliki.

Srečanja letos ni bilo?

Ne, zaradi korone. Drugače so letna srečanja vedno potekala najprej na Tru-

barjevi domačiji. Razmišljali smo, kaj naj naredimo, da ne bo to cela katastrofa. In potem smo se spomnili, ob izidu zbornika vedno (sicer vsakič na drug način) predstavimo izbranke, zato smo se odločili, da jih posnamemo. Vključili smo Gledejo in urednike s portala. Nekaj pesmi smo posneli na Trubarjevini. Tisti, ki pa niso bili tu, so se sami posneli, saj so bile takrat meje med občinami zaprte. Potem je te posnetke Dan zmontiral v en film, Pesniške razglednice, ki je bil zelo dobro sprejet in je še vedno dostopen na kanalu YouTu-

Že pri podelitvi Prešernovih nagrad pa se sprašujemo, kdo je ta, ki je dobil nagrado za literaturo.

be. Ni sicer isto. V živo se dobimo 22. avgusta na Vodnikovi domačiji, kjer bomo tudi avtorji s [Pesem.si](http://www.pesem.si) brali na Svetovnem dnevu poezije. Običajno po izidu zbornika obiščemo tudi Maribor, Videm, Kranj, Radovljico, itd., da se nam na branjih pridružio avtorji, ki živijo v tistih koncih.

Kaj je Gledeja?

To je zanimiva zgodba. Enkrat, okoli leta 2001, je Metka organizirala akcijo Podjetniki omogočajo počitnice. In imela sem gledališke delavnice. Gledališče mi je od nekdaj zelo ljuba zvrst umetnosti, več let sem hodila tudi na razne gledališke seminarje. Takrat smo imeli en teden v Rožnati hiši (pri Veri) gledališko delavnico. Bil je luštno. Cele dneve smo ustvarjali in nastala je predstava Skrivnostno seme. Glede na to, da imajo Lašče dobro opremljeno dvorano in posluh za to, smo nadaljevali tudi po počitnicah. Nato so otroci navdušili še druge in tako se je začela Gledeja. Ker smo ugotovili,

da ni besedil, ki bi nas zelo povlekla, in ker rada delam na način, da se dobimo z ljudmi, da začnemo iz nič in s posebnim ustvarjalnim procesom pridemo do vsebine, smo naredili svoje mladinske predstave. Prva je bila Virtualni svet.com, kmalu je prišel zraven še Gregor, ki je pisal besedila: Aut, Prijatelje ... Jaz nisem zmogla potem več vsega, Gledeja se je razširila v dve skupini (eno sem vodila jaz, drugo Gregor), in ko so šli Gledejke in Gledejci v srednjo šolo, je naše ustvarjanje malo zamrlo, zdaj pa se spet dobivamo. Uprizorili smo več kot deset avtorskih predstav in izdali dve knjigi dramskih besedil Videzi sveta (2006) in Videzi domišljije (2007). Eni zdaj igrajo tako v odrasli skupini kot pri Gledeji. Nazadnje smo se lotili vesoljskih komedij, A. Douglasov Štoparski vodnik po galaksiji postopno prirejamo za gledališče.

Letos delate kaj?

Naredili smo omenjeni film Pesniške razglednice in zdaj se vračamo k Restavraciji na koncu vesolja. Morda bomo uspeli nadaljevati jeseni, odvisno od razmer. Razmišljamo, kako naprej.

Zaključek?

Zadnjič sem nekaj kuhala. Moj mož Gregor je zelo sposoben in dober kuhar. In sem si rekla: bom pa še jaz malo po navdihu. Delala sem zelenjavne kupčke. Notri sem dala riževno moko. Pripomnil je, da mi bo to odvzelo preveč vlage. Nauk, ki sem ga zaslutila: Lahko se zgleduješ po nekom, a če ne obvladaš postopkov, se ti lahko vse sfiži. In v bistvu je vse zelo podobno kuhanju.

Iz velikolaškega okraja Alenčica in kralj Matjaž

Pripravlja Metka Starič

Med manj poznanimi ustvarjalci, povezanimi z velikolaškim okrajem, je bil tudi Stanislav Vdovič. Rojen je bil 1. novembra 1885 v Turjaku, umrl pa 30. julija 1947 v Ljubljani. Bil je sin Ivana Vdoviča, Cikavarjevega iz Dolščakov. Ustvarjal je pod psevdonomom Janez Rožencvet. Pravljičica o Alenčici in kralju Matjažu, v kateri se pojavlja kup hišnih in ledinskih imen iz velikolaške dežele, je bila prvič objavljena v knjigi Pravljičice. Ta je izšla leta 1932 v Celju pri Družbi sv. Mohorja. Njeno priredbo je pripravila Majda Jakše Ujčič, objavljena je bila v Vodniku za odkrivanje naše dediščine Poslušaj narod, kako govori ... o hišnih in ledinskih imenih (Zavod Parnas, 2016).

Alenčica, kraljeva Matjaževa nevesta

Vitezi so za kralja Matjaža iskali lepo nevesto po raznih deželah, dokler niso prišli na Dolenjsko, v robarsko dolino. Tam zagledajo na njivi Alenčico, ki

je pšenico žela. »Lepše nismo in ne bomo našli! Ta je vredna kralja Matjaža!« vzkliknejo vitezi.

A Alenčica je našla več zadržkov in odlagala odhod. Vitezi so ji pri raznih delih morali pomagati, od vsakega je poslala kralju Matjažu darilo – kolač ali po 12 lanenih rjuh ali 12 pirhov za veliko noč. Na zadnjo kraljevo zapoved, naj vitezi Alenčico vendar že pripelejo k njemu, je rekla: »Vrnite se sami in povejte kralju Matjažu, da se čudim njegovim besedam. Vprašam ga, recite, ali so beneške, ogrske in turške dežele, ki si jih je osvojil, tudi same k njemu prišle?« ...

Globoko se je zamislil kralj Matjaž. Nazadnje je dejal: »Da je Alenčica pridna, pričajo njene dari, da je lepa, pričate vi, ki ubogate njo bolj kakor mene; da je modra, pričajo njene besede.« In ukazal je zapreči za Alenčico belce v zlato kočijo, zase in za spremstvo pa dal osedlati najbolj spočite konje ... In zdirjali so proti Robu.

Nad raškim klancem so se ustavili, da so prišli k sapi. Vitezi so pokazali: »Tam za Osonkom je Rob!«

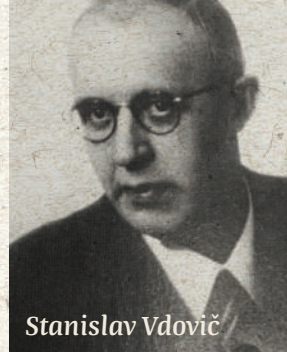
Kralj Matjaž je ukazal vitezom, naj gredo sami naprej, on pa tukaj počaka. Alenčica si je izgovorila še en dan in eno noč: »Da se dostojno pripravimo, moje spremstvo in jaz.«

Kralj Matjaž je bil z odgovorom zadovoljen in ustavil se je z vitezi pri Virantu.

Alenčica je pripravila svojo balo, zbrala družice in spremljevalce in odrinili so. In nevesto Alenčico so spremljali: Starih Tone, Jože in Feliks, Cikavarjevi trije, Kuharjev Edvard, Peterlinov Ludvik, Žabških vseh šest, Centov, Jamnikovi trije iz Podloga ... Žgančev Lojz, Gorenji in Borštnarjev iz Gradišča, Koščkov Janez, Jakšetov Jožek, Usnikovi štirje, Skirški, Cecmanov in Zgončev, Debeljakov iz Purkač, Ruparjev iz Mačkov in še drugi fantje. Veliko spremstva je imela ...

Ko so fantje zavili pod Knejem, od koder že vidiš na Rašico, je kralj Matjaž ves nestrpen pognal konje in zdirjal Alenčici naproti. Sredi pota, tam, kjer se pravi v Oslovki, so se srečali.

V zlati kočiji sta se odpeljala. V Celju je bila poroka in na trgu svatba, kakršne še ni videl svet. Lundri so godli sedem dni in sedem noči.

Stanislav Vdovič

Tam za Osonkom je Rob!

Naravni pripravki za krepitev in zdravje rastlin

Ana Ogorelec, specialistka za zelenjadarstvo,
Kmetijsko-gozdarski zavod Ljubljana

S kompostiranjem ostankov rastlin dobimo prst in hranila, ki jih rastline uporabijo za rast. Prav tako z izdelavo brozge, prevrelke ali rastlinskega čaja dobimo tekoča gnojila, ki krepijo rastline. Nekatere rastline pa vsebujejo tudi eterična olja, gorčična olja, različne flavonoide in grenčine, silicij, idr., ki odganjajo škodljivce ali preprečujejo razvoj bolezni. V tem primeru govorimo o naravnih pripravkih, med katerimi je najbolj znana brozga iz kopriv in gabeza.

Pri uporabi domačih pripravkov se moramo zavedati, da jih večina deluje preventivno. Rastline zaščitijo z različnimi vonji ali jih okrepijo, da so odpornejše na glivične bolezni. Pripravki delujejo kontaktno in na svetlobi hitro propadejo, zato jih v času močne okužbe uporabljamo redno, pogosto tudi vsake tri do pet dni. Pri nanosu rastline dobro omočimo.

Brozga

Brozgo izdelamo podobno kot brozgo iz sliv, iz katere kasneje skuhamo žganje. To pomeni, da morajo slive fermentirati oziroma v tem primeru alkoholno zavreti. Tudi nasekljane koprive in gabez, ki jih namočimo v deset litrov deževnice, v 14 ali 21 dneh fermentirajo, kar vidimo po penjenju in močnem vonju. To brozgo kasneje razredčimo 1:10 in z njo polivamo ter zalivamo rastline. Brozga je od vseh pripravkov najbolj obstojna in z njo lahko zalivamo več časa. Razkrojene koprive bodo rastline pognojile, hkrati pa delovale fungicidno in insekticidno. Gabez pa je znan po veliki količini kalija, ki ga rastline potrebujejo za boljši okus, obstojnost v skladišču in odpornost na temperaturne spremembe. Za hitrejšo fermentacijo brozgo večkrat premešamo. Ta zaradi prisotnega kisika hitreje fermentira. Ko

se preneha peniti, jo precedimo in uporabimo.

Prevrelka

Pri izdelavi prevrelke rastline najprej narežemo in pustimo v hladni vodi 24 ur. Nato vse skupaj prevremo za pol ure. Precedimo, ohladimo in uporabimo.

Čaj

Čaj pripravimo tako, da pest suhega zelišča ali malo več svežega prelijemo z litrom vrele vode in pustimo 15-30 minut. Precedimo, ohladimo in uporabimo. Najboljša je deževnica

Za vse tri pripravke je bolje, da uporabimo deževnico, kar velja tudi za drugi dve fitofarmaceutski sredstvi. Če škropimo z vodovodno vodo, ima na kraškem svetu višji pH (okoli 8), kar zelo zmanjša učinkovitost sredstev, zato nekateri dodajajo sredstva, ki pH zmanjšajo (tudi kis). Deževnica tudi nima primesi, na katere se lahko določene snovi vežejo, zato so te manj učinkovite. Če nimamo deževnice, natočimo vodo v posodo in pustimo, da se na dnu izločijo usedline, ki jih odlijemo. Pri pripravi brozge se izogibamo kovinskim posodam, uporabimo plastične ali steklene. Bolje je uporabiti sveže zeli

Mlade koprive

kot posušene, ker se pri slabšem sušenju veliko snovi izgubi. Če rastline sušimo, pazimo, da jih sušimo pri zračni temperaturi, ne trgamo jih neposredno pred sušenjem in hranimo v vrečkah, da se zel v njih ne lomi.

Insekticidno delovanje – proti ušem, pršicam, belim muham, tripsom, stenicam

Koprive

Koprivino brozgo (10 l vode in 1 kg svežih narezanih kopriv fermentiramo 15–20 dni.) uporabljamo za krepitev rastlin, z njo pa odganjamo tudi pršice in uši. Za insekticidno delovanje je bolje za 24 ur namočiti mlade narezane koprive, jih prevreti in z njimi poškopiti rastline. Najbolje je uporabiti koprive tik pred cvetenjem, takrat vsebujejo tudi veliko železa, saj se s cvetenjem veliko snovi izgubi za ustvarjanje semen. Sicer pa so mlade koprive spomladi odlično nadomestilo za špinac in jih uporabljamo tudi v kulinariki.

Paradižnikove liste lahko uporabimo proti gosenicam in bolhačem

Pelin uporabljamo za brozgo, prevrelko ali čaj

Pelin

Uporabljajo ga tudi za izdelavo žgane pijače – vermuta. Sicer pa zeliščarji ne priporočajo predolgo uporabo pelina, predvsem ne v alkoholu. Kot zastirka deluje proti polžem. Iz pelina pripravimo brozgo, prevrelko ali čaj. Nerazredčeno uporabimo za predspomladanska škropljenja dreves ali po tleh, če so prisotni talni škodljivci. Razredčen čaj 1:3 deluje proti gosenicam, ušem in mravljam.

Vratič

V avgustu na neobdelanih zemljiščih ob robu gradbišč in drugje cveti meter visok rumen vratič z značilnimi gumbki. Vratič je strupen za otroke in domače živali. Včasih so ga imenovali glistnica, saj so z majhnim odmerkom preganjali gliste pri otrocih. Deluje na vse vrste žuželk, predvsem pa ga v tem času uporabljamo proti koreninskim ušem. Te se pojavljajo na korenju, peteršilju, endiviji in radiču, kar opazimo kot belo prevleko na koreninah. Če si korenine bolje ogledamo z lupo, pa opazimo veliko število svetlih uši, ki sesajo korenine. Z večkratnim zalivanjem z vratičem jih bomo pregnali. Zastirko uporabimo proti polžem. Lahko ga pomešamo s preslico in mešanici dodamo še pest soli ter uporabimo proti krompirjevi plesni. Uporabljamo sveže ali suhe cvetove.

Paradižnik

Zalistnike in vršičke narežemo in skuhamo čaj ter škropimo po zelju proti gosenicam in bolhačem.

Rabarbara

Mlada stebela uporabimo v kulinariki, zelene liste pa kasneje uporabimo kot insekticid proti ušem in gosenicam. Deluje tudi na čebulno, korenjevo in porovo muho.

Praprot

Orlovo praprot so od nekdaj uporabljali kot zastirko na jeseni posajenem česnu. Spomladi ni potrebe po okopavanju, hkrati pa nobene bojazni za česnovo muho. Deluje tudi proti ušem. Razredčeno škropimo po rastlinah in hkrati dodajamo kamilj, saj ga je v rastlini veliko.

Fungicidno delovanje (proti rjam, pegavostim in plesnivkam)

Njivska preslica

Njivska preslica se od močvirske razlikuje po manjših, zelenih steblih in preobraženih listih. Močvirska ima navadno močna bela stebela in dolge liste. Najpogosteje preslico uporabimo proti pepelastim plesnim. Rastlina vsebuje veliko kremen-

čeve kisline. Iz rastline lahko naredimo brozgo, prevrelko ali čaj. Mešamo jo lahko tudi s koprivami ali drugimi zelišči.

Baldrijan

Baldrijanov čaj iz posušenih cvetov deluje spodbudno za zemljišče, kompost in krepi rastline v mrzlem in hladnem vremenu. Deluje tudi na glivične bolezni, z njim pa zalivamo tudi setve, da spodbudimo kaljenje rastlin.

Kamilica

Čaj iz kamilic uporabljamo predvsem za razkuževanje semena in česna ter čebulčka pred setvijo. Pri križnicah s tem preprečujemo bakterijske okužbe, če segrejemo čaj na 30–50 stopinj in v njem pustimo seme za 15–30 minut.

Žajbelj

Čaj iz žajblja je močen pripravek in uniči v tleh tudi koristne glivice. Uporabljamo ga lahko proti solatni in krompirjevi plesni.

Predstavitev javnih razpisov iz Programa razvoja podeželja od 2014 do 2020

Dragica Heric

Na pobudo Občine Velike Lašče so sodelavci Kmetijsko-gozdarskega zavoda Ljubljana v Levstikovem domu v Velikih Laščah pripravili predstavitev treh javnih razpisov iz naslova programa razvoja podeželja 2014–2020.

Največje zanimanje je bilo na predstavitvi prvega razpisa za podukrep 6.4 – Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti, saj se ga je udeležilo 32 udeležencev. Na predstavitvi drugega razpisa za podukrep 4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2020, namenjeni zaščiti živali na paši pred velikimi zvermi in vseh nadaljnjih predstavitev s področja gozdarstva, pa je bilo 23 slušateljev.

Podpora za naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je julija letos objavilo javni razpis, katerega namen je podpreti spodbujanje nekmetijskih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in podjetništvu na podeželju, in sicer v višini 15 milijonov evrov. Podpora iz tega podukrepa bo med drugim namenjena zelo različnim dejavnostim, kot so na primer dejavnosti v turizmu, trgovina, storitvene dejavnosti, dodajanje vrednosti lesu, lokalna samooskrba, ravnanje z organskimi odpadki, proizvodnja električne in toplotne energije iz obnovljivih virov za namene prodaje in številne druge dejavnosti.

Upravičenci so lahko nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, samostojni podjetniki posamezniki, gospodarske družbe, zavodi ali zadrage. Med drugimi pogoji za pridobitev sredstev mora upravičenec izpolnjevati tudi pogoj, da je v letu pred vložitvijo vloge na javni razpis za-

gotavljal ustrezen obseg dela (0,5 polna delovna moč – PDM v primeru enostavnih naložb oziroma 1 PDM v primeru zahtevnih naložb), ter ustvaril primeren prihodek iz poslovanja, ki mu omogoča dolgoročno sposobnost preživetja, in sicer v višini ene bruto minimalne plače na zaposlenega v Sloveniji na 1 PDM.

Kot upravičeni stroški se bodo upoštevali tisti, povezani z ureditvijo in vzdrževanjem objektov, ter stroški nakupa, namestitve oziroma vgradnje opreme, strojev in naprav, vključno z IKT (informacijsko komunikacijsko tehnologijo) in so neposredno povezani z izvajanjem dejavnosti, ki je predmet podpore in jih je upravičenec opredelil v vlogi na javni razpis. Pod določenimi pogoji je upravičen tudi strošek prispevka v naravi v obliki lastnega lesa, upravičeni pa so tudi splošni stroški, ki so neposredno povezani s pripravo in z izvedbo naložbe, kot določa uredba.

Stopnja javne podpore v obliki nepovratnih sredstev bo 50 % upravičenih stroškov, pri določitvi stopnje podpore pa se bo upoštevalo pravilo de minimis. Najnižji znesek javne podpore bo znašal 5.000 evrov na vlogo. Od skupno 15 milijonov evrov razpisanih nepovratnih sredstev bo 10 milijonov evrov namenjenih za nosilce dopolnilnih dejavnosti (sklop A) ter 5 milijonov evrov za samostojne podjetnike posameznike, zavode, zadrage in gospodarske družbe (sklop B). Oddaja vloge je možna do vključno 21. oktobra 2020.

Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za leto 2020, namenjene zaščiti živali na paši pred velikimi zvermi

Konec julija je bil objavljen razpis iz naslova podukrepa 4.1 Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva v vrednosti 1.000.000 evrov za zaščito živali na paši pred medvedom in volkom.

Upravičenci lahko vložijo vlogo do vključno 21. oktobra 2020. Do podpore so upravičeni nosilci kmetijskih gospodarstev.

Predmet podpore so naložbe v ureditev pašnikov in obor za rejo domačih živali oziroma gojenje divjadi z visokimi premičnimi varovalnimi električnimi mrežami in nepremičnimi električnimi ograjami na območjih pojavljanja medveda in volka iz predpisa, ki ureja ukrepe kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje in plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami iz Programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020.

Najnižji znesek javne podpore znaša 2.000 evrov na vlogo. Vlagatelji, ki so kmetije in mikropodjetja, lahko v programskem obdobju 2014–2020 iz tega podukrepa pridobijo do vključno 1.000.000 evrov javne podpore. Upravičenci, ki so mala, srednja in velika podjetja, lahko v programskem obdobju 2014–2020 iz tega podukrepa pridobijo do vključno 3.000.000 evrov javne podpore.

Podpore v gozdarstvu

V začetku avgusta je bil objavljen razpis za operacijo naložbe v predindustrijsko predelavo lesa iz PRP 2014–2020 za leto 2020. Za ta namen je razpisanih 4,5 milijona evrov nepovratnih sredstev. Cilj razpisa je vzpostaviti nove obrate za predindustrijski obseg predelave lesa, ki bodo poleg žagarske ali druge dejavnosti opravljali tudi aktivnosti. Sem sodijo, denimo: sušenje lesa, impregnacija lesa, predelava lesnih ostankov, ki nastanejo v obratu v lesna goriva (peleti, sekanci), modernizacija strojne opreme obstoječih žagarskih obratov, ustvarjanje dodatnega vira dohodka na kmetijah, ustanavljanje in razvoj mikro- in malih podjetij na podeželju in potencialno ustvarjanje novih delovnih mest na področju gozdno–lesne verige. Upravičenci lahko kandidirajo za pridobitev nepovratnih sredstev individualno oziroma kolektivno kot skupine nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali skupine proizvajalcev s področja gozdarstva.

Od skupno 4,5 milijona evrov razpisanih nepovratnih sredstev bo 2,5 milijona evrov namenjenih nosilcem dopolnilne dejavnosti na kmetiji in skupinam nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetiji, preostala 2 milijona evrov sredstev pa bosta namenjena gospodarskim družbam, zadrugam, samostojnim podjetnikom posameznikom ter skupinam proizvajalcev s področja gozdarstva. Če na posameznem sklopu razpisana sredstva ne bodo porabljena, se bodo neporabljena sredstva razdelila med ostale sklope iz javnega razpisa.

Višina podpore, ki jo lahko pridobijo upravičenci za izvedbo naložbe, znaša 40 odstotkov upravičenih stroškov naložbe. Najnižji znesek javne podpore znaša 3.500 evrov na vlogo. Gre za zaprti tip javnega razpisa, kar pomeni, da se sredstva dodelijo le najbolj ocenjenim popolnim vlogam, ki presežejo vstopno mejo 40 odstotkov najvišjega možnega števila točk, do porabe razpisanih sredstev. Upoštevajo se ekonomski, geografski vidik, tehnološki vidik ter prispevek naložbe k horizontalnim ciljem (okolje). Upravičenci lahko vlogo v elektronski sistem vložijo do 30. 9. 2020.

Objavljen je bil javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014-2020 za leto 2020. Razpisanih je 8 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Cilj razpisa je uvesti učinkovite in okoljsko sprejemljive tehnologije za posek in spravilo lesa, doseči intenziviranje gospodarjenja z gozdovi, profesionalizacijo dela v gozdovih, zmanjšanje števila delovnih nesreč pri delu v gozdu ter ustvariti nova delovna mesta. Upravičenci lahko kandidirajo za pridobitev nepovratnih sredstev individualno oziroma kolektivno kot skupine lastnikov gozdov ali skupine proizvajalcev s področja gozdarstva. Upravičeni stroški, ki jih bodo lahko uveljavljali upravičenci, so stroški nakupa in dobave nove mehanizacije oziroma opreme za sečnjo in spravilo lesa ter povečanje ekonomske vrednosti gozda. Od skupno 8 milijonov evrov razpisanih nepovratnih sredstev bo 5 milijonov evrov namenjenih fizičnim osebam, razen samostojnim podjetnikom posameznikom, ter skupinam lastnikov gozdov in agrarnim skupnostim v skladu z Zakonom o agrarnih skupnostih, preostali trije milijoni evrov pa bodo namenjeni pravnim

osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom in skupinam proizvajalcev s področja gozdarstva. Če na posameznem sklopu razpisana sredstva ne bodo porabljena, se bodo neporabljena sredstva razdelila med ostale sklope iz javnega razpisa. Višina podpore, ki jo lahko pridobijo upravičenci za izvedbo naložbe, znaša 40 % upravičenih stroškov naložbe. Najnižji znesek javne podpore znaša 1.000 evrov na vlogo. Sredstva se dodelijo le najbolj ocenjenim popolnim vlogam, ki presežejo vstopno mejo 40 odstotkov najvišjega možnega števila točk, do porabe razpisanih sredstev. Upravičenci lahko vlogo v elektronski sistem vložijo do 17. 9. 2020.

Prav tako je bil objavljen razpis za operacijo naložbe v ureditev gozdne infrastrukture. Za ta namen je razpisanih 6,4 milijona evrov nepovratnih sredstev. Cilj je povečanje odprtosti gozdov s gozdnimi prometnicami, zmanjšanje stroškov spravila lesa in s tem omogočiti učinkovitejšo trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Upravičeni stroški so tisti v povezavi z gozdnimi vlakami in gozdnimi cestami. Vlagatelji lahko uveljavljajo tudi prispevek v naravi v obliki lastnega dela. Upravičenci do podpore so lastniki gozda in agrarne skupnosti. Višina podpore, ki jo lahko pridobijo upravičenci za izvedbo naložbe, znaša 50 % upravičenih stroškov naložbe. Najmanjši znesek javne podpore znaša 500 evrov. Tudi pri tem razpisu se sredstva dodelijo le najbolj ocenjenim popolnim vlogam, ki presežejo vstopno mejo 30 odstotkov najvišjega možnega števila točk, do porabe razpisanih sredstev. Upoštevajo se ekonomski, geografski, proizvodni (tehnični) vidik ter prispevek naložbe k horizontalnim ciljem (okolje). Rok za oddajo vloge v elektronski sistem je 12. 10. 2020.

Prvošolčki v šoli

Branka Levstik

VSAK ČLOVEK
JE ZASE SVET,
ČUDEN, SVETAL IN LEP
KOT ZVEZDA NA NEBU ...
(Tone Pavček)

Prvega septembra je bil za naše prvošolčke prav poseben dan, saj so prvič prišli v šolo – v hišo učenosti. Šolski prag je prestopilo 44 prvošolcev. Letos smo se še drugače pripravljali na prvi šolski dan, ki je bil zelo drugačen. Otroci so se s starši zbrali na igrišču, tako na centralni šoli kot na obeh podružnicah. Na začetku je na centralni šoli otroke in starše nagovorila gospa ravnateljica, mag. Metoda Kolar. Ko so prišli na centralno šolo še učenci s podružničnih šol, je vse otroke pozdravil tudi podžupan občine, g. Matjaž Hočevar.

Ravnateljica je na centralni šoli ob sprejemu vsakemu otroku izročila rumeno rutko. Pred šolo so se otroci po skupinah posladkali s torto, spoznali učiteljice in prostor, v katerem bo potekal pouk. Na koncu so si otroci ogledali zanimivo in poučno predstavo v izvedbi Lucije Čirovič in Boštjana Štormana. Vreme nam je bilo zelo naklonjeno in bil je vesel ter nasmejan dan. Naj bodo vsi dnevi v šolskem letu zanimivi.

Pogumno novim dogodivščinam naproti, prvošolčki!

Prvi šolski dan na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

Ravnateljica, mag. Metoda Kolar

Na naši šoli smo se na prvi šolski dan pripravljali na podlagi okrožnic s strani MIZŠ in priporočil NIJZ za delo v času okužb z nevarnimi nalezljivimi boleznimi. Pripravili smo načrt dela, v katerem smo predstavili organizacijo dela, in z njim seznanili zaposlene na šoli, starše in učence. Kljub trenutnim razmeram smo želeli otroke sprejeti z energijo in veseljem. Posebno pozornost smo namenili prvošolcem.

Zjutraj smo na igrišču sprejeli učence od 6. do 9. razreda, v nadaljevanju pa smo učence od 2. do 5. razreda nagovorili kar v učilnicah. Poudarili smo pomembnost zdravja, znanja in počutja v šoli.

Na tem mestu se zato, da so četrtošolci sijali v novih učilnicah, zahvaljujem županu in občini, ki so izvedbo učilnic načrtovali tako, da so se dela zaključila pred pričetkom pouka. Veselje je bilo veliko.

Po pogovoru z učenci ugotavljamo, da so se veselili pouka v živo in so radi prišli v šolo. Verjamem, da bo takšno razmišljanje prisotno skozi vse šolsko leto. V popoldanskem času smo poseben sprejem pripravili učencem prvih razredov. Učiteljice – Jožica Mavsar Nosan, Branka Levstik in Vera Lipovec so prvošolcem pripravile darilca in pogostitev s torto na prostem pod lipami. Sceno za simboličen vstop v šolo je pripravila učiteljica Vera in ob prehodu je vsak dobil rumeno rutico. Učiteljica Senta Tehovnik Kolar je starše seznanila s potekom dela v podaljšanem bivanju.

Slikanju prvošolcev, ki ga vsako leto izvede g. Niko Samsa, so se pridružili tudi najmlajši z obeh podružničnih šol in sledil je odhod v avlo, kjer nas je prijazno nagovoril podžupan, g. Matjaž Hočevar, in si z nami ogledal predstavo Lucije Čirovič in Boštjana Štormana z naslovom Škratovo ime. Bilo je odlično.

Prvi šolski dan je bil prijeten, sedaj pa z delovno vneto vstopamo v vsakega naslednjega in uspeh gotovo ne bo izostal.

ADL O TEM IN ONEM

Pripravlja Jože Starič

O narodni zavesti

V narod se rodimo. A narod nosi tudi družbeno komponento, za katero so potrebne povezave, institucije, nekaj, kar povezuje. Narodno zavest in domoljubje otroci pridobivajo z vzgojo v družini, v šoli ali preko članstva v športnem klubu. Narodna zavest izrazito naraste ob športnih uspehih. Zavest je racionalna in vsakdo jo mora natrenirati.

Praviloma se narodi izoblikujejo znotraj države, ni pa nujno. Pomembno vlogo pri tem so pri nas odigrala svetišča. Nekdaj je ljubljanska škofija obsegala vse tri glavne slovenske pokrajine. Njeni povezovalni dejavniki so bili: enaka svetišča, enaka vera, enak jezik. To se nadgradi z zavestjo, da imamo skupno zgodovino, in tako se začne. Skratka: da se zgradi zavest o skupnosti, morajo obstajati družbeno-organizacijski dejavniki.

Veliko povezovalno vlogo pri vzpostavitvi narodne zavesti je pri nas odigral skupni boj proti Turkom. Ta se je končal z zmago leta 1593. Zmaga je bistvena. Tudi vseslovenski kmečki upor v začetku 16. stoletja je zajemal vse območje, kjer so živeli Slovenci. Vendar zaradi končnega poraza ni doprinesel k izgradnji narodne zavesti. Že dejstvo, da je upor zajel praktično vse slovensko etnično ozemlje, kaže, da so obstajale povezave, ki so omogočale pretok informacij in zavest o tem, da sodimo skupaj.

Zmaga nad Turki je povzročila veliko evforijo, in takrat smo začeli razmišljati v prvi osebi množine:

»Zmagali smo.« Ni se več govorilo o zmagi kralja ali cesarja, ampak o zmagi skupnosti. Zmaga nad Turki je močno vplivala na pojav narodne zavesti. To je sovpadalo z reformacijo in s prvimi slovenskimi knjigami. Seveda pri zmagi ni šlo za izključno slovensko zmago: v skupni vojski so sodelovali tudi Hrvati in Madžari, kar pa na zavest o zmagi ni vplivalo. Za vzpostavitev vojske, ki je premagala tedaj najmočnejšo armado na svetu, so bila potrebna finančna sredstva. To pa kaže na to, da je takrat obstajalo neko zdravo gospodarstvo. Kakršnokoli je že bilo, obstajalo je zagotovo, kajti brez njega ne bi zbrali dovolj davkov. Da lahko ustanoviš vojsko, potrebuješ denar, denar in še enkrat denar. Če tega nimaš, lahko na vojsko pozabiš.

Slovenska narodna zavest je neločljivo povezana z jezikom. Obstajajo tudi narodi, kjer ni tako. Če imamo dušo, potem je ta jezik – slovenščina. Za našo narodno zavest je bistven slovenski jezik, ki je drugačen, povsem drugačen od drugih. Če ne zaradi drugega, zaradi dvojine. Slovenščina je edini uradni jezik v Evropi, ki ima dvojino. In ta jezik je del naše duše! Dvojina nam omogoča popolnejše izražanje. Tudi če si v skupini, se vedno pogovarjaš z enim človekom: »Midva se pogovarjava« in ne: »Mi se pogovarjamo«.

Trubar je dokazal, da se da v slovenščino prevesti božjo besedo, Prešeren – da se da v slovenščini napisati vsako možno, tudi najvišjo, najzahtevnejšo pesniško obliko, Stritar pa, da se da v tem jeziku pisati znanstvene razprave.

Kakšno sporočilo bomo oddajali, če bomo intelektualni svet Slovencev na višjih ravneh izobraževanja poučevali v angleščini? Jezik mora biti živ, moramo ga uporabljati. Če ga ne bomo uporabljal tudi na višjih intelektualnih ravneh, potem vse skupaj nima smisla. Gre za kompleks manjvrednosti. Sporočamo, da slovenščina ni enakovredna. Nič nimam proti, če so nekatera predavanja za tujce v angleščini, vendar pa mora ostati glavnina predavanj za Slovence v slovenščini.

Ob tem vedno pomislim na dogajanje v devetnajstem stoletju. Na scaganost slovenskega naroda, ki ni več zaupal, da je sploh narod. Takrat jim je Levstik dopovedal, da imajo pravico do lastnega jezika, do države, do svojih institucij, sodstva, idr. Skupaj z drugimi je skoval temelj, da o Slovencih lahko govorimo kot o narodu. S tem je v devetnajstem stoletju zaključena tristoletna formacija naroda, ki je trajala od šestnajstega do devetnajstega stoletja. Simbolni zaključek te formacije pa se je zgodil leta 1895, ko je Jakob Aljaž na vrhu Triglava, ki ga je prej odkupil od občine Dovje, postavil stolp. Zame je to simbolni zaključek formacije slovenskega naroda.

Razkritje: *Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugačnem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za objavljeno.*

KNJIGA JE NAJUČINKOVITEJŠE OROŽJE
PROTI NESTRPNOSTI IN NEVEDNOSTI.
(Lyndon Baines Johnson)

berem,
bereš,
beremo

OTROK, KI BERE, BO ODRASEL
V ODRASLEGA, KI MISLI.
(Neznani avtor)

Mladinski oddelek Slikanice
**Cardon, Laurent: Zmešane kure
(kokošja zgodba)**
Pivec, 2020

Kako naj se zmedene kokoši odločijo, kako bodo rešile problem, ko pa je (kot radi rečemo) »ena bolj zmešana od druge«? Humorna prisposoba današnjega časa, prelita v otroško slikanico, ki deluje kot risanka. Odrasli bralci si ne bomo mogli pomagati, da nas kurji posli ne bi vsaj malo spomnili na politično dogajanje v današnjem času. Tudi v Sloveniji, ki je – ironično – ravno pravnje, kokošje oblike. V kurniku že od navsezgodaj vlada nemir. Beli petelin Marcel je izgubil in tudi tolste Gertrude, rjave kokoši, ni nikjer. Kokošje občestvo se boji, da je bila na delu podlasica ali še kaj veliko hujšega – lisica! Belo-, rjavo- in črnoptnatim kokošim ne ostane drugega, kot da se združijo in postrojijo. Velika operjena vojska, pripravljena na boj, bo v beg pognala še tako pretkanega plenilca. Najboljša obramba je namreč napad. A formiranje vojske je težje, kot bi mislili. Kako naj se vendar vrste oblikujejo, da bo upoštevana enakopravna delitev po spolu in barvi perja? Bo ognjevitim kokošim uspelo strniti vrste? Slikanica na zabaven način govori o moči, demokraciji in mestu posameznika v družbi ter bralca sooči z vprašanji, ki se dotikajo tekmovalnosti, enakopravnosti in moči komunikacije.

Izbor novosti:

Viri: miszalozba.com, dobreknjige.si, emka.si, felix.si

Mladinski oddelek Fantastika
**Griffiths, Andy: 13-nadstropna
hišica na drevesu**
Miš, 2020

Andyjeva in Terryjeva 13-nadstropna drevesna hišica je najneverjetnejša drevesna hišica na svetu. V njej najdete stezo za kegljanje, prosojen plavalni bazen, akvarij, napolnjen z ljudožerskimi morskimi psi, orjaški katapult, skriven podzemni laboratorij in aparat za sladke penice, ki vam je ves čas za petami in vam, kadarkoli ste lačni, v usta strelja penice. Ne, ne mislite, da se Terry in Andy ves čas zabavata s temi silno zabavnimi izumi. Imata tudi čisto resno službo – pišeta knjigo. No, v resnici sta nekako pozabila na knjigo. Nekoliko namreč zaostajata s svojimi načrti. No, ko pravimo »nekoliko zaostajata«, mislimo krepko zaostajata. In ko rečemo »krepko zaostajata«, mislimo ZARES ZELO KREPKO zaostajata za načrti. In to nikakor ni všeč gospodu Velikemu nosu.

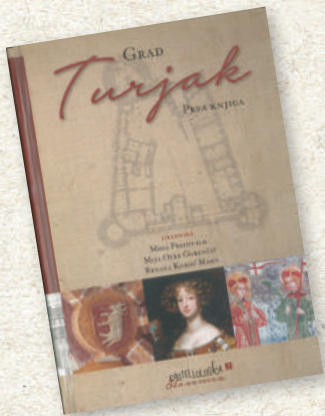

Mladinski oddelek Resničnost
Lystad, Mina: Luzerka
Miš, 2020

Marie je navadna. Ne nosi vpadljivih oblačil. Želi si, da bi imela takšne lase kot njena mega popularna sošolka Heddy, ampak se vsi njeni poskusi končajo klavrno. Na splošno se ji vse ponesreči. Še dobro, da ima najboljšega prijatelja Espena, s katerim je lahko takšna, kakršna je. Njen učitelj nekega dne določi, da mora vsak učenec ustvariti nekaj, kar se bo prijelo na družbenih omrežjih. Marie objavi video o tem, kako nerodna je, in na veliko presenečenje vseh v trenutku zaslovi. Všečki dežujejo in vsi se smejiijo njenim poskusom, kako biti kul. Marie je vse bolj priljubljena. Toda, ali je vredno?

Obratovalni čas

- ponedeljek **12:30–19:00**
- torek **zaprto**
- sreda **10:00–15:00**
- četrtek **12:30–19:00**
- petek **12:30–19:00**

Odrasli oddelek Gradovi

Grad Turjak

Založba ZRC, 2020

Druga knjiga iz zbirke Castellologica Slovenica je posvečena gradu Turjak. Interdisciplinarno zasnovana monografija predstavlja turjaški grad kot eno najpomembnejših in najbolj prepoznavnih grajskih arhitektur v slovenskem prostoru pa tudi v širši regiji. Obravnavane so zgodovinske okoliščine nastanka grajske stavbe v srednjem veku in najstarejše omembe gradu v zgodovinskih virih, rodbina Auersperg kot edina lastnica gradu v vsej njegovi dolgi zgodovini (delovanje rodbine na Turjaku in v slovenskem prostoru ter njen pomen v slovenski zgodovini), stavbni razvoj gradu do današnjega časa, njegova nekdanja oprema ter usoda stavbe med drugo svetovno vojno in po letu 1945. Podrobno so predstavljeni tudi okolica gradu, trg Turjak, bližnja cerkev sv. Ahaca, turjaški arhiv in njegovi slovenski dokumenti, nastanek župnije Turjak ter vpetost gradu in njegovih nekdanjih prebivalcev v lokalno skupnost ter zgodovinski spomin župnije. Poglobljeno napisani prispevki so obogateni tudi s kakovostnim slikovnim gradivom, ki v veliki meri izhaja iz zasebnih arhivov.

V knjižnici si lahko izposodite tudi bralnik inkBOOK Prime, prilagojen uporabi v Biblosu.

www.mklj.si

Odrasli oddelek Družbeni romani

Paolo Cognetti: Osem gorà

Totaliteta, 2020

Roman o neverjetnem prijateljstvu in ljubezni do gora. Prvoosebni pripovedovalec Pietro je osamljen mestni fant iz Milana. Njegove starše združuje skupna strast do gora. V gorah sta se spoznala, se zaljubila in se celo poročila ob vznožju Tre Cime di Lavaredo. Ko ob vznožju Monte Rosa odkrijejo vasico Grana, začutijo, da so našli pravo mesto za pobeg iz velemesta. Njihova poletja se polnijo z neskončnimi pohodi po gorah. Enajstletni Pietro se druži z enako starim Brunom, ki ni še nikoli zapustil domače vasi in na hribovski kmetiji pase krave. Potepata se po zapuščenih hišah in starih mlinih, raziskujeta hudournik. Navidezno neuničljivo prijateljstvo med fantoma traja leta dolgo. Ko odrasteta v moža, se njune poti sicer pričnejo razhajati. Bruno ostaja med domačimi vršaci, Pietro obrede svet. Ampak gorska vasica Grana in tamkajšnja kočja je njuno večno pribežališče. Delo je bilo leta 2017 ovenčano z italijansko najprestižnejšo literarno nagrado strega.

V KNJIŽNICI OMOGOČAMO:

- vračilo gradiva
- samostojno izbiro gradiva
- naročilo gradiva (COBISS+, telefon)
- izposojajo gradiva v paketih (Mački v žaklju)

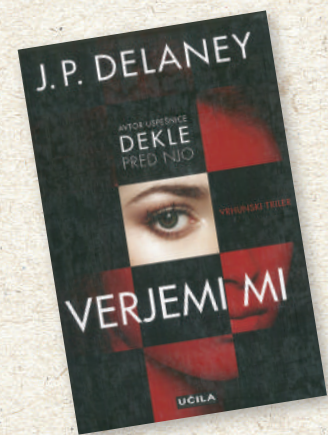
V KNJIŽNICI NI MOGOČE:

- uporaba računalnikov in fotokopirnih strojev

OB OBISKU KNJIŽNICE:

- nosite zaščitno masko
- razkužite si roke
- ohranjajte razdaljo 1,5 m

IN ŠE TOLE: po knjižnici lahko sami iščete knjige, ni več tako strogo kot je bilo maja. Edino maska je pa še kar obvezna.

Odrasli oddelek Kriminalke

Delaney, J. P.: Verjemi mi

Učila International, 2020

Izjemen psihološki triler, poln presenetljivih preobratov, izpod peresa avtorja uspešnice Dekle pred njo. Claire Wright je obupana. Je britanska študentka dramske igre in je v New Yorku brez zelene karte, zato sprejme edino delo, ki ga dobi. Za odvetniško pisarno, ki se ukvarja z ločitvami, v hotelskih barih osvaja može, ki skačejo čez plot. Potem pa se igra nenadoma spremeni. Ko je mož, ki mu je hotela nastaviti past, osumljen umora, policisti naročijo Claire, naj iz njega izbeza priznanje. Vse od začetka se Claire porajajo dvomi o vlogi, ki jo mora odigrati. Je Patrick Fogler res morilec? Ali pa se v ozadju skriva veliko več? Claire bo prav kmalu spoznala, da igra najnevarnejšo vlogo vseh časov.

SPOZNAJ VARUJ OHRANI

5. LEVSTIKOV VEČER

Kako so se oblačili in plesali v Levstikovem času

četrtek, 24. september 2020, ob 19. uri,
Levstikov dom, Velike Lašče

Kako so se oblačili in plesali v Levstikovem času, se bo pogovarjala Maja Smole, vodja velikolaške knjižnice Frana Levstika s svojim gostom, etnologom dr. Bojanom Knificem.

MKL, Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče in Občina Velike Lašče

SPOZNAJ, VARUJ IN OHRANI DEDIŠČINO Velikih Lašč

ponedeljek, 5. oktober 2020, ob 18. uri,
galerija Skedenj, Trubarjeva domačija

V predstavitvi bodo obiskovalci izvedeli, katere enote kulturne dediščine z območja Občine Velike Lašče so vpisane v registru nepremične kulturne dediščine, seznanjeni bodo pa tudi z merili vrednotenja, ki jih uporabljamo konservatorji za vpis v register.

Posebej bomo izpostavili nekaj ključnih arheoloških najdišč v velikolaški pokrajini, saj so bile tu odkrite najdbe iz različnih arheolo-

ških obdobij, najštevilčnejše pa so iz rimskega obdobja, ko je v bližini potekala vicinalna cesta. Prostor bomo predstavili tudi skozi perspektivo starih kart oz. starejših katastrov, pojasnili pa bomo tudi osnovne arheološke metode vrednotenja in raziskav arheoloških najdišč.

Predavali bosta etnologinja Andreja Bahar Muršič in arheologinja dr. Maja Bricelej, konservatoriki z ZVKDS, OE Ljubljana.

Velike Lašče na karti Franciscejskega katastra za Kranjsko (1823–1869), list SIAS 176 N011A13, N077A05.

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
www.zvkds.si/dekd

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE

ZVKDS, OE Ljubljana in
Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija

DRUŠTVO MARJAN ROŽANČ
in OBČINA VELIKE LAŠČE vabita na

Podelitev nagrade MARJANA ROŽANČA

za najboljšo slovensko esejistično zbirko leta 2020

sobota,
19. september 2020,
ob 15. uri,
Trubarjeva domačija
na Rašici

Marjan Platovšek: POPART PORTRET

**četrtek, 8. oktober 2020,
ob 19. uri, galerija Skedenj,
Trubarjeva domačija**

Grafični oblikovalec Marjan Platovšek ustvarja v slikarski tehniki PopArt. S slikanjem modulacije išče senco in svetlobo, koloristični portreti pa so nabiti z močnimi čustvi, nemiro in napetostjo.

Občina Velike Lašče
– Trubarjeva domačija

GLEDALIŠKI ABONMA občine Velike Lašče

Nina Tekavec, občinska uprava

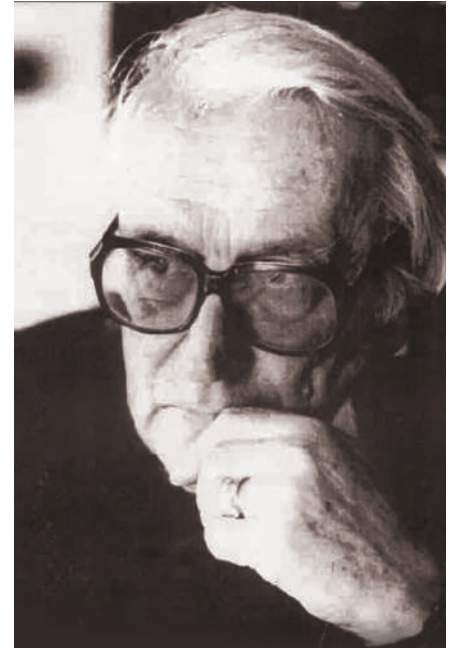
Spoštovane abonentke in abonenti, zahvaljujemo se vam za zaupanje in podporo v pretekli gledališki sezoni, ki smo jo morali zaradi novega koronavirusa predčasno zaključiti. Pred dvema mesecema smo še upali in verjeli, da bomo lahko od septembra do decembra 2020 izvedli program, ki ga zaradi znanih težav nismo mogli izvesti od aprila do junija 2020. Epidemiološke razmere v Sloveniji in z njimi pogojene omejitve druženja z namenom zaježitve širjenja virusa Covid-19 nam to onemogočajo. Takoj, ko bo mogoče, bomo na našem odru organizirali izvedbo dveh odpadlih abonmajskih predstav iz pretekle sezone, izvedba in obseg prihodnje sezone pa sta odvisna od epidemiološke situacije v prihodnjih mesecih.

Jože Centa: NE UGAŠAJTE MI LUČI

**četrtek, 15. oktober 2020,
ob 19. uri, galerija Skedenj,
Trubarjeva domačija**

Predstavitve knjige spominov akademskega slikarja, kulturnika in častnega občana Občine Velike Lašče
Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija

Jože Javoršek: OSAMLJENI JEZDEC

**Praznovanje
100. obletnice rojstva
literata Jožeta Javorška**

**torek,
20. oktober 2020,
ob 18. uri,
Levstikov dom,
Velike Lašče:**
predavanje
prof. dr. Igorja Grdine,
zgodovinarja in slovenista

**ob 19. uri,
gostilna Pri Kuklju:
literarno-kulinarični večer**

Vstop na predavanje v Levstikovem domu bo brezplačen, za večer v gostilni Pri Kuklju bodo potrebne predhodne prijave na 01 7889 098, 031 304 400 ali gostilna.kukelj@siol.net.

Občina Velike Lašče in KUD
Primož Trubar Velike Lašče

#NA PREJ V PRE TEKL MOST

na Trubarjevi domačiji

Barbara Pečnik

Slovenski muzeji in galerije, med njimi tudi Trubarjeva domačija, so v času epidemije koronavirusa svojo dejavnost preselili na splet, a njihovo osnovno poslanstvo še naprej ostaja osebni stik obiskovalca z dediščino. V času med 17. in 23. avgustom 2020 so zato pod okriljem Skupnosti muzejev Slovenije organizirali vseslovensko akcijo NAPREJ V PRETEKLOST, v okviru katere so na spletu, družbenih omrežjih in v muzejih pripravili številne predstavitve svojega dela.

Trubarjeva domačija je poleg svojih spletnih oglašanj in vsebin na www.virtualna-domacija.si organizirala osrednji dogodek v nedeljo, 23. avgusta. Osrednja nit dogodka je bila predstavitev projekta Poti

knjige, v katerega so povezane muzejske institucije Muzej krščanstva na Slovenskem, knjižnica Frančiškanskega samostana Novo mesto, grad Bogenšperk, Jurčičeva Muljava in Trubarjeva domačija. Obiskovalci so spoznavali Kje v tej družbi sta Trubar in knjiga. Prisluhnilo so predavanju Andreja Perhaja o Trubarju, njegovem življenju in njegovih dosežkih, tako pomembnih za naš obstoj. V knjigoveznici zavoda Parnas pa je tokrat nastala tudi prva tematska miniaturna knjižica omenjenega programa Poti knjige.

kanujem. Za vse je poskrbel Aleš Pucelj iz podjetja Tran-sport, d. o. o.

Obiskovalci so bili zadovoljni, zato upamo, da sodelovanje ohranimo še naprej.

Knjižnica pod krošnjami je že stalnica poletnih nedelj na domačiji. Brezplačno listanje in prebiranje knjig v senci ob Rašici je bilo obiskovalcem na voljo med 10. in 17. uro. V popoldanskem času pa so v knjižnici zopet ustvarjali literati na temo Jožeta Javorška pod naslovom Kako okušamo ta svet?

Na Trubarjevi domačiji se edinstveno prepletata kulturna in naravna dediščina, kar je bilo lepo prikazano na informacijski točki Mišja dolina – Natura 2000. Naravo v okolici lahko spoznavate po pešpoteh, se zapeljete s kolesom, lahko pa se v osrčje mokrišč podate kar po vodi. Tokrat je bilo to mogoče s supom ali

— Za kavo, sok in —
domač štrudelj je poskrbelo Društvo za ohranjanje dediščine z Gradeža.

Ljubljana2025

**Evropska prestolnica kulture
Kandidatka**

Leto 2020 se z mnogih vidikov zdi kot labirint negativnih presenečenj, a je za Mestno občino Ljubljana in 25 občin Ljubljanske urbane regije tudi leto prelomnih priložnosti za izjemno prihodnost. Konec februarja letos, še preden je v Slovenijo zavil novi koronavirus, se je Ljubljana z regijsko podporo 25 občin Ljubljanske urbane regije uvrstila v drugi krog kandidature za Evropsko prestolnico kulture 2025 (EPK 2025). Končni izbor, v katerem Ljubljana pod geslom *Kultura dela mesto/Mesto dela kulturo* kandidira še ob Novi Gorici, Ptujju in Piranu, bo razglašen 18. decembra letos. Naslov EPK 2025 si bo izbrano slovensko mesto delilo z enim od nemških kandidatov.

Evropska prestolnica kulture je najpomembnejša pobuda Evropske unije na področju kulture, ki izbranim evropskim mestom vsako leto omogoča, da širšemu evropskemu občinstvu predstavijo svojo kulturno dediščino in celotno kulturno ponudbo. In Ljubljana, skupaj z regijskimi občinami podpornicami, zagotovo ima pokazati veliko in zlasti – kakovostno. Ljubljana si namreč prizadeva spremeniti in optimizirati stanje stvari na področju kulturne in umetniške produkcije, o čemer priča tako 11 % proračunskih sredstev, namenjenih kulturi, kot tudi najnovejši večletni področni strateški dokument na področju kulture, v katerem so postavljeni temelji za dejavnosti, ki bi jih uspešna pridobitev naziva EPK 2025 omogočila oziroma pospešila. Še več, z Evropsko prestolnico kulture želi vzpostaviti novo kulturno identiteto regije.

Evropska prestolnica kulture pa ob tem ni samo lokalni, marveč tudi nacionalni projekt. To pomeni, da kulturo poudarja kot gibalno razvoja

pestrega nabora med seboj prepletanih življenjskih ravni, vse od turizma, izobraževanja, zdravja, socialne kohezivnosti, varstva okolja ipd. Kandidatura Mestne občine Ljubljana ta načela v svojem programu več kot upošteva in jih prevaja v vrednoto, ki je ključno vezivo vsake družbene skupnosti in ki služi kot obramba pred razdiralnimi političnimi silami in edina lahko izgradi prihodnost, v kakršni želimo živeti – solidarnost.

Program LJ 2025, pri oblikovanju katerega sodeluje preko 100 strokovnjakov z najrazličnejših področij, iz solidarnosti izpeljuje tudi druga pomembna vodila kandidature, in sicer družbeno odgovornost, pravico do zdravega okolja, podnebno pravičnost, vključevanje, naslanja pa se tudi na pametnega državljana, torej, tistega, ki se zaveda prednosti in nevarnosti informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Ob že naštetem je LJ 2025 priložnost tudi za uresničevanje drugih razvojnih strateških ciljev mesta in regije, torej, za bogatenje kulturne in umetniške ponudbe, še posebej z vrhunskimi mednarodnimi dogodki, za ustvarjanje nove in obnavljanje obstoječe infrastrukture, za ustvarjanje delovnih mest, za izboljševanje dostopnosti kulture za vse prebivalke in prebivalce v regiji, za krepitev ustvarjalnega potenciala umetnikov in umetnic ter tudi za krepitev ekonomskega potenciala kulturnega in kreativnega sektorja.

Če bo Ljubljana konec leta v svoji kandidaturi uspešna, bo to zanjo že peti ugledni mednarodni naziv, med katerimi je od leta 2015 tudi en stalni, naziv Unescovega mesta literature. Tovrstna priznanja so odraz velike, a predvsem pomembne ambicije Ljubljane, da nenehno izboljšuje kakovost življenja Ljubljan-

čanek in Ljubljančanov ter postane eno odmevnejših evropskih središč. Odmevno zlasti zaradi svoje drugačnosti. Zaradi svojih odgovornosti in solidarnosti. In ker želi odgovarjati na izzive prihodnosti. Prav zato je pridobitev naziva Evropske prestolnice kulture 2025 za Ljubljano in regijo tako pomembna.

Ker optimizacija kulturnih strategij pravzaprav nikdar ni zaključena, vas, Ljubljančanke in Ljubljančane ter prebivalke in prebivalce drugih osrednjeslovenskih občin, pozivamo, da posredujete svoje predloge in ideje za program Evropske prestolnice kulture 2025. To lahko storite bodisi preko spletnega obrazca (<https://epk.ljubljana.si/sl/sodelujemo/#contact-proposition>) ali pa na elektronski naslov EPK2025@ljubljana.si.

**Sprejmimo
slabo za dobro!**

**Instalacija
– Natura 2020**

Bernardka Petrovic Mager

Še vedno je čas, da postaneš del programa LJ 2025!

Več o programu LJ 2025 na <https://epk.ljubljana.si/> in <https://www.facebook.com/Ljubljana2025/>

KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI na Trubarjevi domačiji

Barbara Pečnik

Knjižnica pod krošnjami, projekt zavoda Divja misel z Vodnikove domačije, že tretje leto bogati poletni utrip tudi na Trubarjevi domačiji. Z njo smo pričeli na Poletno muzejsko noč, nato pa so lahko obiskovalci našli svoj prostorček v njej vsako nedeljo, med 10. in 17. uro.

Poleg brezplačnega listanja in branja so ob posameznih nedeljah najmlajši lahko obiskali pravljíčarko Slavo Petrič, nekaj nedelj pa je bilo literarno obarvanih. Literarna skupina KUD Primož Trubar pod mentorstvom mag. Ane Porenta je letos sledila literarnem delu našega rojaka Jožeta Javorška.

Na enem izmed srečanj pod krošnjami so Javorškovo zaključno misel knjige (prej smo prebrali precej odlomkov iz Usode poezije) nadaljevali tako:

**»Vse se spet začena.
Tako je bilo.
In tako je še zmeraj.«**

Jože Javoršek, *Usoda poezije 1939–1949*

Novo desetletje.
Nov dan
z globokim vdihom poezije.
Tako je bilo ...
S poezijo v glavi,
s pesnenjem na poti,
brez povezav impulzov.
In tako je še zmeraj ...
Pesnim v nov dan.
Na poti.
Pesnim iz duše.
Pesnim naglas.

Bernardka Petrovič Mager

Moralne dileme,
dejanje proti nedejanju.
Kaj je moja stvar?
Kaj ni moja stvar
in kaj je javna zadeva
(res publica).

Gregor Grešak

Požene se z jasnostjo in zanosom.
Z lastnimi zalogami energije
se razrašča proti vrhu.
In tudi če pade, se pobere.
In znova gre.

Ana Porenta

Že iztrebljena pokvarjenost
se znova pojavlja.

Irena Zore

Za letošnjo knjižnico je letos skrbel Mija Starc, pomagali pa sta ji še Slava Petrič in Ula Virant. V prijetni senčki ob hladni Rašci se je zvrstilo lepo število bralcev in ljubiteljev knjig vseh starosti, kar je gotovo znak, da se je Knjižnica dobro prijela. Zato naj že sedaj velja povabiti, da se med knjigami pod Trubarjevimi krošnjami spet vidimo prihodnje leto!

Formula začaranega kroga, črta, ki se nikjer ne začne in nikjer ne konča;
znotraj pa ohranja večno hrepenenje, pričakovanje, upanje, strah, nemoč,
obup in ponovno: hrepenenje, pričakovanje in upanje.
Koncentrični krogi človeške moči in betežnosti.

Darinka Grmek Štrukelj

Predstavitev druge pesniške zbirke

Majda Babič

Sem Majda Babič iz Malih Lašč. V soboto, 29. 8. 2020, sem na gradu Turjak, v viteški dvorani imela predstavitev svoje druge pesniške zbirke z naslovom *Angeli*. Knjiga je izšla v samozaložbi. Opremljena je z ilustracijami Božidarja Strmana Miša, spremno besedo je napisala Darinka Grmek Štrukelj. Pesmi so prevedene v angleški jezik.

Bil je čudovit, zelo čustven večer. Prebrala sem dve pesmi, eno je po lastni izbiri prebrala Miša Majcen, v angleščini pa jih je prebrala Marjana Cvar. Glasbenika Manca in Vid sta s svojimi glasbenimi točkami večeru dodala čarobnost. Po končanem programu je sledila pogostitev s ko-

zarčkom rujnega in pecivom. Vsem udeleženi (žal omejenega števila) iskrena hvala.

Če želite svojo knjižnico dopolniti tudi z mojimi pesmimi, lahko knjigo kupite (25 evrov) na gradu Turjak ali mi pišete na spletni naslov majda.poet@gmail.com.

Za vse ljubitelje umetnosti so v prodaji tudi uokvirjene originalne ilustracije iz knjige (60 evrov).

Besede Ivana Minattija:»Kdor ima rad poezijo, jo bere sam, doma. V tišini pesem največ pove ...«

Naj vas Angeli čuvajo!

Kolesarska

Sprašuje se ženka, kaj ropota,
tako kot da v kleti je sam vrag doma.
Prav nič ne razume, kaj tam se godi,
moža pa od jutra že videti ni.

A zlomka, naenkrat se vrata odpro,
se ženska prestraši zavpije močno. (jejhata)
zagleda moža, ki prišel je iz kleti,
ves črn od šmira, kolo gor drži.

Zdaj brž se odpravi in gre na izlet,
saj je za kondicijo treba skrbet.
Ne ve, da v klancu ovinka sta dva,
naravnost drvi in zgreši kar oba.

Pristane v grmu, začuden strmi,
kolo pa se samo v prazno vrti.
Odletel je zvonec in najti ga ni,
v raztrganih hlačah domov odhiti.

Ga ženka pogleda in se zasmeji:
Oj, ljubi možiček moj, kakšen pa si?
Kolo si pozabil na koncu vasi,
kar samo pod klancem v grmu tiči.

Ne misli, da je vse tako kot takrat,
ko vozil s kolesom si se vasovat.
Čeprav v srcu še čutiš, kot da si mlad,
kolesa ne vozi tako kot takrat!

Nataša Vybiralik Klinc

Jabolko

V spomladanskih dneh jablana brsti,
v socvetju srednji kraljevi cvet rodi.
V jeseni vabi sočen sadež,
slajši je, če sosedu ga ukradeš,
lepo ga je sprejeti v dar,
v očeh zasije žar.

JNovak

Izurili smo svojega zmaja

Dora Pelko Jamnik, Igriva čebelica

Skavtski poletni tabor smo v stegu Škocjan-Turjak letos začeli že 9. julija, in sicer v bližini Bloškega jezera, ki ga vsi dobro poznamo. Tabor je bil tokrat res malo daljši, saj smo vanj vpeljali tudi stegov vikend, na katerem smo naše novince uradno sprejeli v skavtsko družino.

Zelo smo bili veseli, da smo lahko tabor izvedli kljub ukrepom zaradi koronavirusa, saj nismo imeli skavtskih srečanj že od marca. Tabor zato ni bil nič manj privlačen, držali smo se strogih higienskih pravil in skupaj zaživel kot eno gospodinjstvo. Tema tokratnega tabora je bila Kako izuriti svojega zmaja.

Tabor smo v četrtek, 9. Julija 2020, začeli izvidniki in vodnice. Pripravili smo vse za skavtski Stegov vikend, ki se je pričel takoj naslednji dan. Postavili smo šotore, kuhinje, nabrali drva, čeprav nekateri ne z največjim veseljem, ter se posvetili različnim opravilom za uspešen začetek skavtskega bivanja v bližini Bloškega jezera. Letos smo imeli tehnično pomoč tudi drugih stegov in naših popotnikov. Lokacija pa je bila res idealna, blizu, a vseeno tako stran od civilizacije. Posebnost letošnjega tabornega prostora je bila opazovalnica, ki smo jo postavili sami.

Med vikendom so se nam pridružili naši najmlajši, ki jih je letos res veliko, kar nas še posebej veseli. Novinci so se vneto pripravljali na obljube in nekateri med njimi so se prvič seznanili s pravim skavtskim življenjem v naravi, ki je zelo drugačno od naše vsakdanje rutine. Tudi nas, malo starejše in izkušene skavte, je čakalo veliko skavtskih opravil.

Za konec tedna smo pripravili posebej težke izzive tudi za voditelja naše čete, Miho in Niko, ki sta prejela skavtski imeni. Velika skavtska vikend igra je bila zanimiva in tokrat tudi res naporna. Skavtski vikend pa je bil zato samo še bolj zabaven. Prižig skavtskega ognja in razdelitev nočnih straž vse do konca tabora med skavti vedno pritegne veliko zanimanja.

Nedeljsko jutro je bilo običajno, ampak kasneje se je dan spremenil v nekaj posebnega, namreč v našo veliko skavtsko

družino smo sprejeli nove skavte. Lepi skavtski maši sta sledili podelitev rutk in skavtske obljube, ki jih vestno ponovimo vsi skavti: »Pri svoji časti obljubljam, da si bom z božjo pomočjo prizadeval služiti Bogu in domovini, pomagati drugemu ter izpolnjevati skavtske zakone.« Že kmalu po maši so naši volčiči in popotniki nadaljevali svojo pot proti domu, mi pa smo nadaljevali z našim taborom.

Po nevihtni nedelji smo v ponedeljek krenili novim dogodivščinam naproti. Po urejanju najnujnejših stvari za bivak je veliko razburjenja med skavti povzročila skavtska igra števulka. Naslednji dan pa je bil za večino najboljši dan na taboru, saj smo se podali na haik, 24-urni izhod iz tabora, ko se vsak vod odpravi peš do neke točke v okoliških krajih. Te pred tem ne pozna in tam si mora poiskati mesto za prenočišče. To je vedno velik izziv in tudi letos smo prenesli ter presegli sami sebe.

VOD PUM

»Med hojo smo si pele in kričale kot nore, ker nas je bilo malo strah, saj je tam le območje medvedov. Ta haik je bil res nepozaben. Ljudje so zelo prijazni in ti z veseljem ustrezajo.«
(Ajda Koren, Urejena levinja)

Ko smo končno prišli nazaj v naš poznani tabor, smo se ponosni zbrali v kvadrat in dvignili zastave. Nato pa je sledil za nas vodnike najbolj mučen dan, saj smo imeli usta zalepljena z lepilom in smo morali biti ves dan tiho, ker se med haikom nisimo povsem držali navodil in pravil.

Proti koncu tabora nas je presenetil dež in smo končno lahko lenarili v šotorih. To je bila priložnost, da razmigamo naše možgane in opravimo izpit o skavtskem znanju, v knjigo pa smo zapisali tudi misli o vseh skavtih na taboru.

Teden je res hitro minil in kljub dežju smo morali podreti šotore. Naše popotovanje je bilo polno novih dogodivščin in novih izzivov, ki so nas okrepili. Vem, da se nam bo tabor vsem vtisnil v spomin in ga ne bomo nikoli pozabili, ker je bil res nekaj posebnega.

VOD KOBER

»Bilo je zelo zanimivo, spomnim se, ko smo se na poti nazaj ustavile pri neki gospe, ki nam je dala vodo, me pa smo ji v znak hvaležnosti dale rožni venec. Bila ga je zelo vesela.«
(Klara Šinkovec, Inovativna orka)

VOD KROKODILOV

»Bilo mi je super, ker sem videl veliko novih stvari in se je zgodilo veliko novih dogodivščin.«
(Benjamin Zabukovec, Dentelmanski krokodil)

ŠKOCJAN TURJAK 1

SKAVTI

VABIMO

NOVE ČLANE

ZAČETEK SKAVTSKEGA LETA

4.10. 2020, OB 10.00,
VELIKE LASČE

(skupni sveti maši bo sledil program za otroke, starsi pa ste med tem vabljeni na uvodni sestanek)

DODATNE INFORMACIJE: 051 218 511 (ZALA KOGOT)
skavtiskocjanturjak1@gmail.com

SPREMLJAJTE NAS TUDI NA:
FB STRAN LEGENDARNE ZVANE

Zahvaljujem se gospodu duhovniku za darovano mašo, vsem tehničnim pomočnikom, pohodnikom in voditeljem ter vsem družinam, ki so nas lepo sprejeli v njihovem domu, kar dokazuje, da smo skavti povsod dobrodošli.

VOD PAND

»Šle smo do gradu Snežnik. Drle smo se in pele zaradi medvedov. Ko smo prišle na cilj, smo se dobro najedle. Na poti nazaj smo prespale pri družini in bilo je zelo zabavno.«
(Petra Kokelj, Radovedna čebelica)

Potep popotnikov ob Krki

Aqua Kozorog

27. 7. 2020 se je klan Mogočnega hrasta odpravil na tabor. Šest popotnikov in popotnic se nas je zbralo na glavni železniški postaji Ljubljana in od tam smo z vlakom krenili do Zagorja. Pot smo nato nadaljevali peš prav vse do končnega cilja: Dolenjske Toplice.

Tako nas je že prvi dan pričakala težka pot mimo Podkuma, dan pa smo primerno utrujeni zaključili na Veliki Preski. Spali smo kar zunaj pred hišo prijaznega gospoda, ki nas je toplo sprejel in nam s tablico čokolade in domačim čajem pričaral zares prijeten večer. Zjutraj smo zgodaj vstali in se odpravili proti Bogenšperku. A že za tretjim ovinkom so nas ustavili prijazni domačini in nam ponudili domač češnjev sok, ki se mu seveda ni dalo upreti. Pot nas je nato vodila po gozdu do Pustovega mlina, kjer so na račun prišle tudi naše noge, ki so se po dolgi poti prvega dne z veseljem namočile. Ko smo prišli do gradu Bogenšperk, nas je vodička lepo sprejela in nam ponudila ogled pisarne

polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja. Lahko smo si pogloblje ogledali original Slave Vojvodine Kranjske in preizkusili celo nekatere pripomočke za nastajanje knjig. Potem nas je pot vodila do Debeč, kjer smo polni vtisov zaspali pod zvezdnatim nebom.

V sredo smo krenili proti Krki. Med potjo se nam je pridružil še en voditelj in nam pomagal sopihati po vročini. Ko smo prispeli v Podbukovje, smo se po treh dneh končno lahko okopali, a žal le za par sekund, saj je bila reka zelo mrzla. Med večernimi pogovori smo imeli priložnost opazovati veličastno nevihto v daljavi. Nekaj dežnih kapelj je poskrbelo, da smo

Skavti Škocjan-Turjak 1

vabimo vse otroke in mlade od **3. razreda** dalje, ki se želite pridružiti skavtom ali pa se naučiti nekaj skavtskih veščin in življenja v naravi, na

SKAVTSKI ORIENTACIJSKI IZZIV

KDAJ? v soboto, 19. 9. 2020, 9.30 – 11:00

KJE? zbor pri industrijski coni Laporje

Zraven lepo vabljeni tudi starši.

Zaradi lažje organizacije srečanja vas vljudno naprošamo, da svojo udeležbo potrdite preko elektronske pošte: skavtiskocjanturjak1@gmail.com

Za vsa dodatna vprašanja smo vam na voljo preko e-pošte ali na fb strani **Legendarne žvine**

tudi mi tisto noč raje prespali pod kozolcem. Naša pot se je v četrtek nadaljevala proti Žužemberku. Tam smo se ponovno skupali in si za večerjo pripravili odlične tortilje. V petek nas je čakala še petnajst kilometrov dolga pot. Ustavili smo se pri vasi Soteska, kjer smo si privoščili počitek in kosilo, pri katerem se nam je pridružila še ena izmed klanovk. Skupaj smo si nato ogledali Hudičev turn, kjer sem vlogo vodiča prevzel kar sam in predstavil legendo ter malo obnovil zgodovino gradu. Proti večeru smo prispeli v župnijo Dolenjske Toplice in tam spali do nedelje. Zvečer smo si privoščili skok v Krko in ob večerji se nam je pridružila še ena klanovka. V soboto smo si po zajtrku že pripravili hrano za kosilo in oblečeni v kopalke odšli proti Krki. Med kopianjem smo prestregli klanovce stega Ljubljana 3, ki so imeli tabor s kajaki in kanuji po reki Krki. Skupaj smo preživeli dan in se ob zbiranju poguma za skok z najvišjih skalalnic in tarzanov imeli zares super.

Zadnji dan smo odšli k sveti maši, po kateri sta sledila skrivnostni obred odhodov iz klana in čustveno poslavljanje. Tako Mitjo kot Aljaža, ki sta svojo pot pri popotnikih zaključila, bomo seveda pogrešali. Mi, ki smo ostali, smo nato pospravili naše bivališče in se še zadnjič odšli kopat. Zaključili smo tabor in se utrujeni, ožuljeni, pa vendar nasmejani razpršili po svojih domovih. Tudi ta tabor mi bo ostal v lepem spominu. Prav zares – čisto vsak je drugačen in prav-

zaprav težko opišem, kaj je tisto, kar me vedno znova navdušuje in žene naprej. Predstavljam si, da zunanjemu gledalcu hoja po omenjeni poti ne predstavlja nekega vrhunca zabave ali vznemirljivosti. A če jo prehodiš v skavtski družbi, je kar naenkrat prežeta s spomini in z zabavnimi dogodivščinami. Skavtski duh in košček norosti pač vedno opravita svoje. Ne verjameš? Pridruži se nam in se prepričaj še sam!

Škocjansko krdelo odkriva Mehiko

Neja Kovačič, živahna čebelca

Letos smo se volčiči odpravili na tabor, in sicer smo obiskali Mehiko, kjer smo postali člani družine Manada (krdelo po špansko). Med tednom smo bili zelo aktivni, saj smo v gozdu iskali različne vrste listov, gradili smo stolp iz naravnih materialov, sami smo postavili in zakurili ogenj, ob katerem smo zvečer prepevali. Najraje smo igrali igro rovarčka in krajo zastavic.

Ker nam vreme ni bilo vedno naklonjeno, smo odšli na daljši sprehod, ki je bil ravno prav dolg, da smo se dobro razmigali in lačni prispeli nazaj na cilj, kjer nas je že čakala malica. Ob deževnih dnevih smo ustvarjali in risali svoje najljubše stvari. Seveda pa v Mehiki ne gre brez glasbe, zato smo tudi veliko peli. V petek popoldne smo tabor zaključili s sveto mašo.

Oratorij v Velikih Laščah

Branka Levstik

Od 24. do 26. avgusta 2020 je v župniji Velike Lašče potekal oratorij z naslovom Zaupam, zato si upam. Letošnje geslo oratorija je bilo spodbudno za čas, v katerem smo. Do konca nismo vedeli, kako bo z izvedbo oratorija. Ravnali smo v skladu s priporočili NIJZ in Oratorija Slovenije.

Letos so otroci na oratoriju spoznavali svetopisemski lik o kraljici Esteri, ki je najprej živela preprosto življenje v krogu svojih bližnjih. Estera si ni želela postati kraljica, vendar je bila iztrgana iz svojega okolja prisiljena začeti novo življenje, zaprta v palači. Ob pomoči svojega sorodnika Mordohaja je zaupala Bogu, da ima ta načrt za njeno življenje. Le v moči tega zaupanja je lahko novo življenje sprejela in ga živela v polnosti. Esterina največja preizkušnja pa je sledila, ko je vsemu judovskemu ljudstvu v Perziji grozilo uničenje po nakani zlobnega Hamana. Estera je imela na izbiro dve možnosti: ali zataji svoj rod in preživi ali pa tvega vse in skuša kljub pičlim možnostim za uspeh krivico popraviti. Izbrala je odgovornost do svojega ljudstva in do poslanstva, ki ji ga je namenil Bog. V zaupanju v Boga in v njegovo Previdnost si je upala svoj načrt uresničiti. Oratorij smo začeli s sveto mašo v naši farni cerkvi, nato pa nadaljevali s himno, dramsko igro in katehezami. Letos so celotno igrico zelo dobro pripravile in jo

vsak dan zaigrale devetošolke, pridružili pa so se jim tudi otroci mavrične skupine. Glede na čas okužb smo v ponedeljek popoldne imeli delavnice na temo prve pomoči. V sodelovanju z ribniškim zdravstvenim domom in z glavno sestro, go. Mašo Karpov, je med nas prišla ga. Martina Bavdek. Otrokom je predstavila pomen higijene, pravilno nošenje mask, ravnanje pri manjših poškodbah, pikih žuželk, idr. Nato pa je po skupinah sledil praktični del, kjer se je animatorkam pridružila tudi Veronika Indihar, ki obiskuje zdravstveno šolo. Otroci so pod vodstvom ge. Martine izvajali tudi vaje za hrbtnico, ki naj bi jih med daljšim sedenjem večkrat ponovili. V torek smo izdelovali rožne venčke. Starejši skupini se je pridružil Boštjan Podlogar, ki je izvedel delavnico o fotografiranju. V sredo smo imeli pohod do svetega Roka, si ogledali cerkev in nato odšli v Dvorsko vas. Otrokom sta se na igrišču pridružila gasilca Klemen in Žiga Žužek. Predstavila sta opremo gasilcev in pripravila tekmovanje v vaji z brentačo.

Letošnji oratorij je trajal tri dni in vsak dan so imeli otroci in animatorji brezplačen topel obrok, ki sta ga tudi letos prispevala naša stalna sponzorja: gostilna Pri Kropcu in Kmetijska zadruga Velike Lašče. OŠ Primoža Trubarja se zahvaljujemo za kuhanje in pripravo kosila. Za animatorje so ob pripravah oratorija poskrbeli v Piceriji pri Roku. Vsem iskrena hvala.

Hvala vsem, ki ste prispevali dar v cerkvi ali župnišču in za sladke dobrote, Petri pa za vsakoletno sponzoriranje sladoleda. Hvala tudi tistim, ki z lepimi mislimi in besedami spremljate naše delo.

Denarna sredstva za potrebe oratorija so prispevali še: Lidija Čop, Katja Gradišar, Petra Debeljak, Andreja Pečnik in še nekateri posamezniki.

Zahvaljujemo se tudi PGD Velike Lašče za klopi in mize, PGD Dvorska vas – Mala Slevica za prostor in žar ter vodenje vaje z brentačo, Osnovni šoli Primoža Trubarja za posode za kosilo, Jožetu Košmrlju za kroglice za venčke, Milanu in Veroniki Indihar za peko na žaru. Hvala g. župniku Andreju za vsakodnevni nagovor in razlago simbolov dneva. Zahvaljujemo se tudi vam, starši, ker ste nam zaupali svoje otroke, vam, dragi otroci, pa hvala za prijetno druženje. Že v pripravah in na oratoriju smo veliko časa namenili skrbi za higieno in drugačnemu druženju. Mogoče bo tako še kar nekaj časa in bo to naša stalnica za naprej. Naj nas vrednote, ki smo jih spoznavali med oratorijem, spremljajo vsak dan in bodimo podobni Esteri ter zaupajmo v njeno Previdnost.

Teh naših 70 let Ali nekaj o nastanku DU Velike Lašče (4. del)

Helena Grebenc Gruden / foto: iz arhiva društva upokojencev in arhiva Danice Vrh

Od 2000 naprej se je pozitiven trend splošnega stanja Društva upokojencev Velike Lašče obrnil navzdol. Čeprav se je še vedno isto vodstvo trudilo obdržati društvo v kar najboljši kondiciji, splošno vzdušje temu ni bilo naklonjeno in negativnega trenda ni bilo mogoče ustaviti.

Takrat je ZDUS dosegel, da so se pokojnine usklajevale dvakrat na leto. Izplačan je bil tudi dodatek za rekreacijo. Zaradi premajhne dejavnosti poverjenikov in posledično slabe udeležbe na aktivnostih ter pomanjkljive organizacije prijav in odjav na izlete, je društvo k sodelovanju povabilo nekaj novih poverjenikov. Takratno skupino so sestavljali: Alenka Rozman in Mara Jordan za Velike Lašče; Silva Zalar za Rašico; Ana Jakič za Male Lašče; Vojko Centa in Henrik Pavlič za Turjak; Slavko Gradišar za Podlog, Knej, Stope, Logarje; Janez Langenfus za Ulako, Hrustovo in Opalkovo; Veronika Ivanc za Kot, Malo in Veliko Slevico; Vida Zakrajšek za Karlovice, Lužarje, Črni Potok in Tončka Tomažin za Retje in Prilesje.

Leta 2003 sta občni zbor Društva upokojencev Velike Lašče gostila Osnovna šola Primoža Trubarja Velike Lašče in ravnatelj Edi Zgonc. Nagovor je imel župan Občine Velike Lašče Anton Zakrajšek in izvoljen je bil nov upravni odbor. Novi predsednik je postal **France Ivanc**, podpredsednik Jože Ivančič, **tajnica je ostala Danica Vrh** v sodelovanju s Francko Jamnik. Poverjenikov je bilo 13, med njimi Vojko Centa, ki je bil v društvu dejaven že 21 let. Omeniti moram še Antona Koširja, ki je bil vrsto let praporščak in za katerega še danes nimamo zamenjave.

V naslednjem letu so na konferenci Mestne zveze društev upokojencev (MZU) Ljubljana pripravili spremembe delovanja zveze. Predstavniki našega društva v zvezi je postal Marjan Sedmak.

Razstava ročnih del

Nitke, članice skupine Ročna dela

Danica Vrh

Poleg OZDU Ljubljana Vič Rudnik (Območna zveza DU) in MZU se je oblikovala tudi PZDU (Pokrajinska zveza DU), v katero je sodilo tudi naše društvo. Krovna organizacija je ostala zveza ZDUS. Tovrstna hierarhična struktura društev in zvez deluje še danes.

V letu **2004** so ustanovili Balinarsko skupino, povečalo se je članstvo v sekciji ročnih del. Organiziranih je bilo devet izletov s skupaj 508 udeleženci. Veselo je bilo tudi na srečanjih za 8. marec in za novo leto pri Puglju v Ribnici in v Podgori.

V prvih letih novega tisočletja je bilo v občini ustanovljenih veliko društev, s katerimi so člani sodelovali in se jim pridružili pri njihovih programih na več prireditvah ZZB, na Polhariji in Klinčkarjadi, pri planincih, gasilcih, čebelarjih, idr. Nekateri so bili tudi člani v več društvih. Vodstvo je bilo veselo in je odobravalo tovrstne naveze in druženja. Želelo je gojiti dobre in prijateljske medsebojne odnose ne glede na vsebino in politiko njihovega delovanja. V času Ivančevega predsedovanja je bilo uvedenih več sprememb, ki so se ohranile do danes. Na primer: **nova društvena soba**. Na občnem zboru leta 2005 je predsednik Ivanc od župana Antona Zakrajška prejel ključke novega društvenega prostora s stalnim naslovom na Šolski ulici 18., v stari osnovni šoli oziroma v današnji podružnični Glasbeni šoli Velike Lašče. Navdušeno vodstvo se je odločilo, da bodo v prostoru društva uvedli dežurstva vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, ko naj bi urejali članstvo, vpise, in izdajali nove knjižice. Žal v tem času ni bilo veliko novih članov in s tem ne obiska društvenega prostora, zato so to prakso kmalu opustili. Tudi v letu 2005 so člani upravnega odbora aktivno vabili v društvo predvsem mlajše člane – prostovoljce, ki bi postali poverjeniki ali vodili dejavnosti. Ves čas obstoja se je društvo srečevalo s težavo pri pridobivanju pridnih in delavnih prostovoljcev. Vsi bi bili pridni, le malo pa je bilo res delavnih. Nova pridobitev v tem letu je bil **fotoaparati**, kar je pozitivno doprineslo k dopolnitvi arhivske dokumentacije društva. Poleg zapisov o dejavnostih je arhiv od takrat naprej obogaten tudi z barvnimi fotografijami. Volilni občni zbor leta 2007 je kot običajno vodila dotedanja podpredsednica Franja Sedej. Predsednik je ostal France Ivanc, ki je že v prvem mandatu uspel navdušiti sodelavce in ustvariti prijetno ter delovno vzdušje v društvu. Delne spremembe pa so se zgodile tudi v ostalih odborih: nova tajnica je postala **Mija Jelaska**.

Pod vaško lipo na Gradežu

Zdenka Zabukovec / foto: Lojze Senčar

Društvo za ohranjanje dediščine je 20. junija (med enim in drugim valom koronavirusne bolezni) uspelo organizirati že tradicionalno prireditev Večer na vasi, na kateri je bilo več kot 50 udeležencev. Približno polovica je bilo članic in članov društva, ki so bili veseli, da se končno spet lahko več družijo. Tudi obiskovalci iz drugih (predvsem okoliških krajev) so bili zelo navdušeni nad programom in vzdušjem.

S prisrčno dobrodošlico sta jih pozdravila predsednik društva Lojze Senčar in podpredsednica Jožica Zabukovec, ki je obiskovalcem zaželela vesel prijateljski večer, zdravje, mir in srečo ter jim obenem čestitala ob dnevu državnosti. Povedala je, kako živahni so bili nekdanji večeri pod lipo. Kot je po pripovedovanju najstarejšega vaščana Staneta Zabukovca zapisala članica Marta Smole, je bilo v tukajšnjem vaškem jedru na Gradežu poleti vedno zabavno. Otroci so se igrali, ženske so opravljale, fantje so utrujeni od naporenega kmečkega dela zvečer posedeli okoli lipe, nazdravili, zapeli in modrovali. Pogosta tema so bila tudi dekleta, načrtovali so, kako jih kam povabiti, morda zasnuti. Vaščani so se znali poveseliti in si popestriti vsakdan na različne načine.

Tudi kvartet Zvon, ki je že večkrat nastopal na naši prireditvi, je ob ljudskih pesmih obudil spomine na nekdanje vaško vasovanje in simpatični pevci so bili po vsaki pesmi deležni iskrenega aplavza.

Nova popestritev večera sta bili dvojčici klinčarici Slava Petrič in Franja Sedej, ki poleg drugih skrbita, da se bo to staro opravilo, značilno za naše kraje, ohranilo kot pomembna dediščina. Pripovedovali sta o dogodkih iz svoje mladosti na Mali Slevici v družini z osmimi otroki. Njuna mati jim je brala iz šolskih knjig, otroci pa so izdelovali zobotrebce in poslušali šolsko snov. Tako so naredili več zobotrebcev, kot bi jih sama mama, ter se kljub temu naučili za šolo. Pa še mama se je izobraževala. Sestri sta med izdelavo zobotrebcev tudi pokazali ter opisali celoten postopek in orodje. Nastop sta popestrili še z nekaj hudomušnimi pesmimi.

Letos se je predstavilo tudi društvo Šola zdravja, ki je bilo leta 2007 ustanovljeno v Piranu. Članice in člani v enakih oranžnih majicah vsako jutro v več krajih (razen ob nedeljah in praznikih) ob pol osmih zjutraj v vseh letnih časih na prostem skupaj telovadijo. Njihov cilj je, da bi to zdravo navado razširili po vsej Sloveniji. Na turjaškem igrišču telovadba 1.000 gibov poteka od 15. oktobra 2019, voditeljica je Magda Lukančič.

Pozno zvečer sta obiskovalce razveselila še predsednica TD Turjak Danijela Gruden in Andraž Roštohar, ki sta raztegnila vsak svojo harmoniko. Nekaj dežja je obiskovalce tudi letos pregnalo pod streho v Petričevo gospodarsko poslopje, kjer se je veselo druženje kljub temu nadaljevalo.

Bezgovno drevo v Krvavi Peči

Srečo Knafelc

Tokrat kot zanimivost z najbolj zahodnega konca občine predstavljam botanično zanimivost – bezgovno drevo ob družinski hiši Štrukljevih, po domače pri Šteblaju. V našem spominu (vsaj v mojem) ne najdem tako lepo v pravo drevo oblikovanega bezga. In kot lahko vidite na fotografiji, se to drevo – poleg z že zreli plodovi – v mesecu avgustu še vedno ponaša s cvetovi, kar do sedaj ni bilo tako. Ker imamo navado, da vsakemu dogodku pripišemo tudi odgovornega, bi lahko to bile podnebne spremembe ali pa morda kar koronavirus – je že itak kriv za vse težave in se ena dodatna ne bo poznala.

Kote se spominjajo ...

Srečo Knafelc

Kote, kraj spoštljivega spomina, so tudi letos obiskali člani Zarje spominov in pa domačini Robarske doline. 22. julija so kot vsako leto tudi tokrat povedali, da človek nikoli ne umre, če spomin nanj živi. In s skromno slovesnostjo, ko je Janko Grebenc prebral priložnostni govor in je bila prebrana pesem v spomin padlim za svobodo ob prisotnosti prapora, so prisotni poslali žrtvam vojnega nasilja sporočilo: »Nismo vas pozabili!«

Lojzov teater se ni ustrašil koronavirusa

Srečo Knafelc / foto: Srečo Knafelc, Jure Knafelc

Korona nam v tem letu kroji življenje, imam občutek, da se ji včasih celo preveč uklanjamo. Ob upoštevanju navodil NIJZ smo v Lojzovem teatru vseeno izvedli vsaj en dogodek v tej sezoni, in sicer že tradicionalno glasbeno srečanje z Borisom Muževičem in njegovim prijateljem Dušanom Breščakom. Kakih trideset obiskovalcev je kot vedno očaral Bo-

risov globoki glas, zelo zanimiv pa je bil tudi delež prijatelja Dušana z njegovim bendžem. Razpoloženje je bilo odlično, po okrepčilu se je glasbeno potovanje nadaljevalo celo v mraku in zaključilo v temi poznoavgustovske noči. Družina iz Idrije je zato prenočila kar na mojem kozolcu, ki je vedno pripravljen za take primere.

Lepo je videti zapravljičke na vasi

Srečo Knafelc

Kako poživljajoče je zadišal dan 11. julija 2020, ko se je v vasi nenadoma zaslišal že pozabljeni in ubrani zvok konjskih kopit, ob tem pa še zvoki harmonik – kar naenkrat je bilo središče vasi pri Šteblajevih zaparkirano z lepo okrašenimi in ohranjenimi zapravljičkami. Nenapovedani obisk se je za trenutek spremenil v prijazno druženje in povabilo na kozarec vina. Ob zvokih treh harmonik je imel človek občutek, da je v vasi velik praznik. Pravzaprav je tudi bil. Vse priznanje za ta prijazen trenutek gre g. Ivanu Ruparju, ki je zbral skupaj pisano družico ljubiteljev konj Konjerejskega društva Velike Lašče, Društva ljubiteljev konj Višnja Gora in društva Martin Krpan z Blok ter z njo prekriznil dobršen del naše občine.

Ob slovesu smo si zaželeli, da se dogodek naslednje leto ponovi, le da se zanj izve vnaprej in da morda družno pripravimo posebno druženje v našem Lojzovem teatru.

Organizator odprave Ivan Rupar z najstarejšim udeležencem Alojzom Cimpermanom in najmlajšim Timom Tičarjem.

ŠKLJOC

– poletje se poslavlja

OB ODHODU V PENZIJO PRED SEDMIMI LETI (PRAVLJIČNO ŠTEVILO) SO MI SODELAVCI V ZADRUŽI PODARILI FOTOPARAT: »ANČA ŠKLJOCAJ!« ŠKLJOCAM. VSAKO LETO SE MI NABERE NEKAJ STO FOTOGRAFIJ. TO POLETJE JE BILo VREME NESTANOVITNO, A SMO DVAKRAT LE UJELI PO ŠTIRI DNI ZA SPRAVILO KRME NA STARI NAČIN S POMOČJO SONCA.

Ana Pia Debeljak

DOBRODOŠLA POMOČ MAJA IN JANA PRI SPRAVILU SENA.

KOŠNJA OTAVE, GRABLJE V ROKAH DVEH GENERACIJ. Dela ni nikoli zmanjkalo. Vzeli pa smo si proste trenutke za pogovor ob kavi ter sladoledu.

VEČ PAROV ROK GA JE HITRO UKROTILO. Visokorasle krompirjeve brajde so se rjavo obarvane upognile. Nekoliko umazan beli in rdeči krompir se je iz mokre zemlje kotalil izpod pluga.

PELARGONIJA

V SOŽITJU S ČESNOM, PARADAJZOM, PAPRIKO. Čebula se je lepo pognala v rast, a na koncu razočaranje. Listi so se zvijali, povešali, gniloba. Reši, kar se rešiti da. Praženje in spravilo v skrinjo. France pa: »Kar na traktor jo zmeči!« Polovica pridelka je končala na smetišču.

NAŠE OKO JE RAZVESELJEVALO NEŠTETO CVETOV KAKTUSA IN PELARGONIJ.

OBIJLE RDEČEGA ZLATA.

Paradižniki – volovsko srce, roma in san marzano so izdatno obrodili. Mezge je dovolj, vsak dan je na mizi kot solata, zabeljen z olivnim oljem in balzamičnim kisom. Z njim je obložena pica iz pirinega testa.

BUČNI CVET POZDRAVLJA PISANEGA ČMRLJA.

Njiva je domovanje mnogih živalic; škodljivih bolh, uši, strun, bramorjev, voluharjev, miši ter koristnih čebel, pikapolonic in čmrljev.

JESEN JE TU. VEČINA PRIDELKOV JE V SHRAMBI, V SKRINJI, VLOŽENIH V KOZARCE. A NJIVA NI PRAZNA. NA NJEJ SO ŠE CVETAČA, RAZNE SOLATE, ČRNA REDKEV, REPA, KAVLA, KOREN, GRAH, DOZOREVAJO PAPRIKE, FEFERONI IN ČILJI. NA PRAZNIH PROSTORIH JE POSEJAN OVES, POSLASTICA NAŠEGA ENOLETNEGA BIKCA BUČKA. PREDEN BOŠTA MINILA DVA MESECA, BO NJIVA POGNOJENA TER PREORANA POČIVALA DO POMLADI, ČAKAJOČ NA NOVA SEMENA.

TUDI ČE STOPIM NA PRSTE, FIŽOLA NE DOSEŽEM.

Smrekove sušice so ozelenele, zacvetele, rodile številne plodove fižola žoharja, domačega sivčka, barjanca, ptujskega maslenca, tetovca. Nizki češnjevci in ribničani se že sušita pod napuščem.

Odprodaja modelnega leta 2020

Popusti vse do
8.000 eur.

Izjemno financiranje,
tudi **brez obresti**,
po meri vsakogar.

 HYUNDAI

5 GARANCIJE
BREZ OBLIČNE KILOMETROV
8 GARANCIJE
NA BATERIJO

Povprečna poraba goriva: 0,0 - 8,5 l/100 km, emisije CO₂: 0,0 - 179 g/km.

Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slike so simbolične. Akcija velja do razprodaje zalog. Več informacij vezanih na akcijsko ponudbo je na voljo pri pooblaščenih prodajalcih vozil Hyundai. *Velja v primeru nakupa preko Hyundai financiranja. Pogoji garancije in podatki o specifični porabi goriva in emisijah CO₂ so na voljo na www.hyundai.si. Kupci ste avtomobilski blagovni znamki Hyundai poddelili priznanje BestBuy Award MILLENNIALS – najboljši razmerje med ceno in kakovostjo na slovenskem trgu. Vir: <http://www.bestbuyaward.org/slovenia-619XW88>, *Akcijske ponudbe niso združljive.

Avtohiša Zalar d.o.o. Male Lašče 103, 1315 Velike Lašče

01/7881-999, 040/490-070, 031/331-919, prodaja @avtohisazalar.si, www.avtohisazalar.si

Po poti Brodnikove rodbine od Velikih Lašč do Ponikev

Manfred Deterding

Julij je bil vedno z veseljem pripravljen sodelovati na raznih delovnih akcijah

Brodnikova rodbina, po domače Kolenčeva, iz Ponikev

Janez Brodnik je bil rojen 30. novembra 1813 pri Kolenčevih v bližnjih Ponikvah št. 1 (danes 30), očetu Janezu in materi Mariji, rojeni Praznik iz Dvorske vasi. Mašniško posvečenje je prejel od knezoškofa A. A. Wolfa 5. avgusta 1839 v Ljubljani. Za farnega vikarja v Laščah je bil imenovan 1. maja 1848 in je to službo opravljal do leta 1862, ko je bil imenovan za prvega velikolaškega župnika. Župnijo je po imenovanju vodil še do leta 1871, ko je odšel v Žužemberk, kjer je do smrti opravljal delo župnika. Bil je dober dušni pastir in zelo dober gradbenik. Današnje, mogočno župnijsko cerkev, je gospod Janez Brodnik še kot zadnji laški vikar zastavil in jo začel graditi v letu 1856. V grobem jo je dogradil in notranje opremil z deli najboljših tedanjih stavbnih mojstrov (slikarjev, zlatarjev, mizarjev, idr.).

Ne smemo pozabiti, da je g. Brodnik skoraj istočasno gradil tik ob cerkvi še župnišče na eni in šolo na drugi strani. Šola je bila prva nadstropno zidana daleč naokoli. Kot velikemu razumniku se je zdelo škoda, da bi mladina v naši župniji ostala nepismena in neuka, zato se je s skrbnostjo dobrega gospodarja lotil gradnje ta prave zidane šole, stanovanja za učitelje ter vsega, kar spada v življenje šolarjev in učiteljev. Na pokopališču pa je gradil kapelo. Njegovo delo je nadaljeval in ga dokončal gospod Matej Freljih, drugi velikolaški župnik.

Gospod Brodnik je umrl 29. aprila 1879 v Žužemberku, kjer je tudi pokopan.

Zelo malo ljudi pa ve, da je bil tudi njegov mlajši brat Anton Brodnik duhovnik. Rodil se je 24. aprila 1831, v mašnika je bil posvečen 30. junija 1854. Kot izkušeni kaplan je služboval po mnogih župnijah. Umrl je kot starosta med kaplani 12. februarja 1899 v Ljubljani.

Potek spominskega pohoda

Mesec september bo v občini Videm - Dobropolje in v občini Velike Lašče mesec pohodništva. Občinska društva: TD Videm - Dobropolje, PD Velike Lašče in društvo Claustra Alpium Iuliarum so letos prvič pripravila pohod po novi zelo zanimivi tematski pešpoti, ki bo povezovala obe občini. Pohod bo strokovno voden.

Natančne podatke o pohodu bomo zaradi nepredvidljive bolezenske nadloge svetovnih razsežnostih sporočali tik pred njegovo izvedbo.

Vsakoletni spominski pohod, katerega datum bomo določali letno, bomo vedno začeli v župnijski cerkvi Marijinega rojstva v Velikih Laščah. Letošnji bo potekal takole:

V soboto, 19. septembra, ob 8. uri bo v velikolaški cerkvi spominska sveta maša za vse rajne Brodnikove in za pohodnike. Po maši se bomo prvič podali na Brodnikovo tematsko pešpot,

Julij Brodnik

O svojem prijatelju je Edi Zgonc napisal:

Bil je najmlajši izmed šestih otrok. Rodil se je 24. februarja 1938 v Ponikvah. Vsi, ki smo ga poznali in se z njim družili, smo gojili do njega spoštovanje. Bil je preprost, pošten fant od fare, pravi kristjan z nešteti sposobnostmi. V vasi je opravljal vsa mogoča in nemogoča dela; od babice, prevozov porodnic v porodnišnico v Ljubljano, reševal vozila, ob vsakem času in vremenu, ki so zletela s ceste, ni ostrejšja v vasi, pri katerem ne bi sodeloval z delóm in nasveti. Podpiral je vaške običaje in navade, bil odličen kosec, drvar, orač... Zelo je imel rad živati in tudi znal z njimi delati, bil je izjemen hribolazec in tudi plesalec. Posebej je izstopal s svojim petjem, kar 50 let je prepeval v cerkvenem zboru na Vidmu, bil pa je tudi solist pri ansamblu Flere. Vedno je bil pripravljen pomagati v težavah in stiskah. Bil je tudi dober mož in oče, spoštoval je svoje najbližje. Umrl je 5. oktobra 2019.

ki je krožna, zato je njen začetek prepuščen pohodniku. Šli bomo mimo pokopališča, vzporedno s prvo glavno cestno povezavo med Ljubljano in Kočevjem do zanimive podružnične cerkve sv. Trojice v Malih Laščah. Od tod se bomo spustili mimo Samovca (zaselek) v nižino, ki jo je in jo še gradi potok Rašica. Po varnem prečkanju ceste se bomo ustavili na Trubarjevi Rašici.

Takole je zapisal neutrudni in vsestranski poznavalec tukajšnjega življenja in prostora, domačin Božo Zalar:

Brodnikova pot nas pripelje v rojstno vas Primoža Trubarja, na Rašico, ki ni zaznamovana zgolj z rojstvom prve knjige v slovenskem jeziku, ampak je bila dolga stoletja pomembno križišče trgovskih in tovornih poti. Na poti boste slišali o pomembni geostrateški legi vasi, ki hrani bogato kulturno dediščino, poleg tega pa je leta 2001 prejela priznanje za najlepše urejeno vas v Sloveniji.

Z Rašice nas bo pot vodila mimo cerkve sv. Jerneja skozi Brinje, do zanimive morfološke skalne gmote, ki so jo mitološko poimenovali Zmajovo gnezdo. Še bolj buri duhove njegova soseščina s prav tako še danes nerazčiščenim imenom Rajturn. Mogoče bo pa (v prihodnosti) kdo od pohodnikov razvozlat to zagonetko. Po spustu iz gozda v dolino nas pot pripelje do gostišča Adam v Ponikvah (kava, WC in še marsikaj). Pot nas bo peljala skozi Zgornji konec (del Ponikev), mimo Stoparjevega mlina in Plečnikove kapelice do Zavoda sv. Terezike, danes Zavoda Prizma. Tukaj je med letoma 1856–1895 delovala železarna, od leta 1935 pa Zavod sv. Terezike za brezdomce in invalide v oskrbi lazaristov in sester križark iz Djakova. Danes je tu dom za invalide in ostarele.

Nadaljevanje poti nas bo pripeljalo do požiralnikov in estavel, kjer ponikne potok Rašica. Od tu

bomo pot nadaljevali proti cerkvi sv. Florjana, ki se ponaša z ansamblom baročnih zlatih oltarjev (eden izmed njih je bil v letu 1970 na umetniških razstavah v Parizu in v Sarajevu) in Postlovimi poslikavami na oboku ladje. Po ogledu cerkve bomo pred glavnim namenom tematske Brodnikove pešpoti. Ogledali si bomo domačijo Kolenčevih, rojstni kraj naših slavljencev: duhovnikov Janeza in Antona ter njunega pranečaka Julija. Prav on je s svojo posebno hudomušno in veselo karizmo približal Kolenčevo rodbino vsem veselim in dobro mislečim ljudem.

Po ogledu in prijetnem druženju bomo odšli po rimski cesti Jerneja Pečnika nazaj v Velike Lašče. Pot nas bo vodila skozi gozd ob drugi pomembni (železniški) povezavi Ljubljane s Kočevjem, mimo železniške postaje do središča Velikih Lašč.

Dolžina in označba pešpoti

Kot zanimivost naj napišem, da je celotna pot premerjena s koraki. Merilec jih je nameril 14 452, kar znaša po rimskem vojaškem legijskem pohodnem ključu 10 120 metrov. Prednost poti je, da jo je možno tudi prekolesariti.

Markacijski znak poti so trije krogi, dva bela in en rumen, ki so trikotniško razporejeni. Barve so vzete iz papeške zastave. Barvni krogi predstavljajo duhovniški in laični stan.

Udeleženci pohoda se morajo obvezno prijaviti na telefonsko številko: 041 962 823 TD Videm - Dobropolje. Prispevek pohodnika je 5 €. Vsak pohodnik dobi popotniško culo.

Za podatke o pešpoti in o Juliju Brodniku se zahvaljujem gospodu Ediju Zgoncu, zvestemu prijatelju Julija Brodnika. Bila sta neločljiva pohodniška dvojica, saj sta skupaj prehodila dobršen del naše domovine.

Turistično društvo Turjak vabi na Kostanjev pohod

**v nedeljo,
4. oktobra 2020,
ob 9. uri,
izpred brunarice
ob športnem igrišču
v Turjaku**

**Turjak, Smrečje,
Veliki Osolnik,
Škamevec, Javorje,
Prazniki, Turjak**

**med 13. in 14. uro,
sledi peka kostanja**

Lepo vabljeni!

**Več informacij na:
041 544 835 (Evgen)**

Kompleks Villa Lasis je bil organiziran kot fevdalno posestvo.

Janez Škulj, Podkogelj

Cesar Ludovik Pobožni (814–843) je po ponesrečenem uporu naših prednikov v letih 819 do 823 (Ljudevit Posavski) vzel vsem upornikom svobodo, pa tudi premoženje (zemljo, stavbe, živino). Vsi dotlej svobodni prebivalci dežele, ki so se udeležili upora, so postali ali tlačani ali hlapci in dekle na cesarjevih posestvih.

Vso zaplenjeno zemljo in podložnike je gospodarsko reorganiziral. Dežela je bila razdeljena na večja ali manjša posestva s cesarskimi upravniki. Na velikost posestva so vplivali gostota poselitve, značilnosti pokrajine in morda tudi naključje.

Vsako posestvo je bilo sestavljeno iz dveh delov. En del so predstavljale tlačanske kmetije, ki so jih obdelovali tlačani, cesarju ali fevdalcu pa so dajali činž, desetino, primščino in druge dajatve ter opravljali tlako na pridvorni zemlji, ki je bila drugi del posestva. Vsaj ponekod so pridvorno zemljo tlačanov obdelovali tudi hlapci in dekle. Dvorni hlapec gospodarja (cesarja) ni smel zapustiti, za poroko je moral dobiti dovoljenje gospodarja oz. upravnika. Tudi tlačani niso smeli zapustiti zemlje, ki so jo obdelovali. Najnižji je bil položaj dvornih hlapcev in dekel. Tlačani so živeli v svojih kočah, hlapci in dekle pa so delali za hrano, skromno obleko in obutev ter streho nad glavo, ki je bila največkrat hlev.

Cesar je del zaplenjene zemlje razdelil kot fevde med svoje spremstvo, večji del pa je pridržal sebi. Fevd je obsegal eno ali več posestev. Predstavljal je plačilo za vojaško in cerkveno službo, praviloma vsaj v začetku ni bil deden. Tudi pri nas čis-

to vsa zemlja ni bila v lasti cesarja. Ponesrečenega upora 819–823 se vsi niso udeležili in tem zemlja ni bila zaplenjena, ampak je ostala svobodna. Taka svobodna posestva so imenovali alodij. V naši sosesčini sta bila alodija Kalenfeld (Studeno) in sosednje vasi pri Postojni ter Stara vas pri Grosuplju. Posestvo so največkrat poimenovali der Hoff (dvor), pa tudi das Amt in die Gult.

Posestvo, ki je bilo dano v dedni fevd, je bilo praedium – predij. V naših krajih je bil vovbrški praedium Zilowez (Slevica) in auersperški praedium Turjak. Vsako posestvo je imelo svojega upravnika. Fevdalec je praviloma sam upravljal posestva, kjer je bival. Vsako posestvo je imelo vsaj toliko pridvorne zemlje, da je cesar (ali fevdalec) izrabil tlačansko obveznost tlake na pridvorni zemlji. Cesarji so počasi razdeljevali svoja posestva v fevd, kar pa je trajalo več kot dvesto let.

Leta 898 je cesar Arnulf dal v fevd veliko cesarsko posest Breže – Selišče na Koroškem in več cesarskih posestev na Dolenjskem, vključno s posestvom s sedežem v Villa Lasis, domnevno svojemu nezakonskemu sinu. Dal mu je tudi naslov grofa, ki so ga v tistem času nosili le najvišji državni velikaši.

Posestvo s sedežem v Villa Lasis je obsegalo naslednje kraje: Rašica (5 kmetij, po urbarju iz leta 1505), Velike Lašče (11 kmetij), Male Lašče

(7 kmetij), Srobotnik (2 kmetiji), Strmec (2 kmetiji), Medvedejk (2 kmetiji), Prilesje (1 kmetija), Dvorska vas (12 kmetij), Škrlovica s Kruševjem (4 kmetije), Mala Slevica (3 kmetije) in Velike Poljane (13 kmetij) ter Kot (2 kmetiji).

Eden v vrsti grofov Breže – Seliških je imel vsaj dva sinova in mlajši od njiju je kot plemič Višnjegorski prevzel posest na Dolenjskem s sedežem v Višnji Gori, kamor je sodilo tudi posestvo Villa Lasis.

Potomec tega prednika, plemič Dietrich, je verjetno okrog leta 1135, ko je bil ustanovljen stiški samostan, podaril samostanu v Stični posestvo s sedežem v Villa Lasis (Laški vasi, po Lahih). V potrditveni listini oglejskega patriarha Peregrina iz leta 1145 je posestvo imenovano po kraju njegovega sedeža. Samostan je obdržal posestvo do leta 1658, ko ga je prodal Ortneškim, ti so ga 1749 prodali Turjaškim, ko so ga obdržali do zemljiške odveze 1848.

Če sodimo po gostoti prebivalstva v letu 1505, je štel dvor ob podaritvi leta 1135 od 15 do 20 tlačanskih kmetij in približno enako število hlapcev in dekel, ki so obdelovali pridvorno zemljo. Pridvorna zemlja je ležala okrog Lašč in okrog Dvorske vasi, morda pa tudi drugod.

Sosedje so naselje kočic, kjer so bivali poročeni dvorni hlapci, imenovali Dvorska vas. Dvorni hlapci so imeli nekakšne obhišnice, ki so jih

obdelovali z družino. Sin ali hči hlapca sta lahko postala samo hlapec ali dekla. Ko je štela tlačanova družina več odraslih otrok, so jih razen najstarejšega sina vsaj nekaj vzeli na dvor med hlapce in dekle (krščenicice).

Tlačanske kočje in gospodarska poslopja na dvoru so bila lesena (iz brun), v Laščah je bila verjetno zidana samo cerkev in osrednja dvorska stavba, kjer so bivali pisar in stiški menihi, ki so upravljali posestvo.

V vovbrški darilni listini iz leta 1230 so omenjeni laški dvorni pisar Konrad in stiška meniha Herand in Heiderich, ki sta kot priči podpisala listino. Ti trije so bili uprava posestva. Verjetno so večino stiških posestev upravljali posvetni upravniki, samo pomembnejše stvari so upravljali menihi. Iz listin je znano, da so menihi upravljali tudi stiško posestvo Bajnof pri Novem mestu, ki je bilo središče stiške pridelave vina. Cistercijanski samostani so bili kot verska bratovščina organizirani v večjem delu zahodne in srednje Evrope, kjer so izmenjavali gospodarske izkušnje, nato pa prispevali k gospodarskemu napredku naših krajev. Zaslužni so za razširitev pšenice na vse dežele, kjer so bili njihovi samostani. Dobršen del pridelkov in prireje so porabili doma,

presežek je šel ali v prodajo ali v Stično. Gojili so piro, pšenico, rž, ječmen, oves, proso, korenje, repo, fižol, za oblačila in posteljnino tudi lan. Imeli so tudi jabolka, hruške, češplje, češnje, orehe. Nabirali so gozdne sadeže. Redili so govedo, konje, ovce (zlasti za volno), koze, kokoši, prašiče, domove so jim yarovali psi. Motiviranost za delo hlapcev in dekel je bila majhna in slabo orodje je prispevalo k temu, da je bila njihova produktivnost zelo nizka. Ob pogostih slabih letinah (okrog leta 1250 je nastopila mala ledena doba) pridelek ni zadoščal niti za njihovo prehrano. Motiviranost tlačanov je bila malo boljša. Če je tlačan več pridelal, je res dal več tudi svojemu gospodarju, ampak je tudi njemu več ostalo. Zato so začeli fevdalci (tudi samostan je bil fevdalec) iz pridvorne zemlje oblikovati tlačanske kmetije, ki so jih dali v obdelovanje dotedanjim hlapcem. V urbarjih iz leta 1505 je večina pridvorne zemlje že razdeljena. V urbarjih pridvorne zemlje, ki je ostala samostanu, seveda ni.

Z leti so stiški močno povečali svojo posest, zato jo je bilo treba reorganizirati. V urbarju iz leta 1505 je dvor v Laščah že vključen v gospodarsko okrožje, imenovano officium ultra silvam (za gozdom, gledano iz Stične). Verjetno so ga upravljali iz Lašč. Nova gospodarska enota je obsegala poleg dvora v Laščah še stiške posesti na Notranjskem in Ilovo goro in je štela 117 tlačanskih kmetij. Obdobju debelih krav vedno sledi obdobje suhih krav. Zadnja stoletja stiškega gospodstva v Laščah so obdobje plenilskih turških vpadov, ki so včasih več let zapovrstjo ropali, ubijali, plenili in požigali naše vasi (1408–1593). Prav naši kraji so služili kot branik Evrope, ki se je razvijala, sami pa smo nazadovali.

OZIMNICA: SLIVE v lastnem soku brez dodanega sladkorja

Cele slive operemo, zložimo jih do vrha v kozarec in jih malo potisnemo, kozarce neprodušno zapremo in jih zložimo v višjo posodo, skoraj do vrha kozarcev dolijemo vodo in zavremo, vre naj 15 minut, nato pa naj se kozarci ohladijo v vodi.

Po enakem postopku lahko pripravimo tudi češnje.

Body fit vadba

Vljudno Vas vabimo na Body fit vadbo, ki bo potekala ob sredah. Pričela se bo 30. 9. 2020 ob 19. uri v Domu krajanov Turjak.

Prvi obisk je brezplačen. S seboj imejte blazino in plastenko vode.

Kontaktna oseba:

Klavdija 040 810 527

Kaj pravzaprav je Body fit vadba?

- body fit vadba je namenjena vsem, ki želijo ob motivacijski glasbi in dobri družbi priti do rezultatov,
- skozi intervalni trening izboljšati srčno-žilni sistem,
- s krepilnimi vajami za zadnjico ter trup poskrbeti za lepo postavo in držo,
- spoznati nove vaje, ki jih lahko pridno izvajajo tudi na dopustu,
- zaradi progresivnega načina treniranja napredovati z vsakim novim treningom.

Za nami je še ena sezona joge v Velikih Laščah, začela pa se je že nova.

Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica

Vadba joge obsega preizkušene vaje za telo in dušo, za notranji mir, življenje z manj stresa, skratka za boljše počutje, zdravje, razpoloženje in medsebojne odnose, zato jo za odpravljanje fizičnih in duševnih težav uporabljajo in priporočajo že v zdravstvu, tudi preventivno.

Vaje so organizirane stopenjsko. V začetku sezone smo v septembru pričeli z enostavnimi, da razgibamo telesa, sklepi postanejo prožnejši, nato pa jih bomo počasi nadgrajevali. Obvezno se na začetku sprostimo, saj se tako znebimo napetosti in utrujenosti, potem pa nadaljujemo z različno dinamiko, vedno pa telesu prijazno, da si lahko povrnemo izgubljene moči, energijo in sledimo sebi, svojemu počutju ter trenutnim zmognostim.

Velika pozornost je namenjena sebi, povezanosti s seboj, da postopno prepoznavamo notranje dogajanje, odpravljamo stare okorele vzorce, reakcije, ki nam samo jemljejo energijo, npr. eni se pogosto jezijo, drugi kritizirajo, tretje prevečkrat obvladuje strah, slaba samopodoba, niso nikoli dovolj zadovoljni s pos-

tavo, družbo, partnerjem, šefom, politiko, naštevaje gre lahko v neskončnost. Seveda se je dobro zavedati teh vzorcev, ki so že naše navade, da gremo lažje skozi življenje. Pozorni smo na svoje misli, na njihovo kakovost, saj vemo, da se vse vrača, tako tudi dobre ali slabe misli, ki so vibracija. Vsak ima možnost spremeniti svojo vibracijo v pozitivno, s tem pa vpliva povratno na samega sebe in si oblikuje življenje. Naša energija je naša največja moč, s pozitivno energijo se krepí duhovna moč, ki je glavni vir, skriti adut naše osebnosti.

Tako se na vadbi trudi vsak po svoje, po svojih zmognostih. To lahko nadaljuje tudi doma, saj telo hitro izgubi gibljivost, kondicijo, dobro formo mišic, s tem pa tudi energijo. Vse vpliva na imunski sistem, torej tudi zdravje, zunanjo in notranjo lepoto.

Zaradi koronavirusa so imeli člani društva možnost vadbe po spletu, od konca maja do začetka julija pa na čudovitem travniku z omamnimi vonjem materine dušice ob pihljanju nežnega vetra in žvrgolenja ptic. Bil je res čarobno.

Društvo Joga v vsakdanjem življenju Ribnica

jogaribnica@siol.net, 041 397 789

www.jvvz.org/ribnica

Začetek vodenih vadb v dvorani

Za TVD Partizan Anita Jaklič, dipl. fizioterapevtka

TVD Partizan obvešča vse svoje člane vodenih vadb KINEZIOFIT in METABOLIČNO-FUNKCIONALNI TRENING, da vadbi potekata ob torkih in četrtnih, od 15. septembra naprej v veliki športni dvorani OŠ Primoža Trubarja v Velikih Laščah po sledečem urniku za mesec september:

Kineziofit torek in četrtek, ob 18. uri

Kineziofit je nizko do srednje intenzivna vadba, namenjena malo starejšim osebam, ženskam in moškim, tudi začetnikom skupinskih vadb in rekreacije. Je strokovno vodena, nadzorovana, usmerjena v izboljšanje telesne drža, vzpostavljanju medmišičnega ravnovesja, zmanjševanju bolečin mišično-skeletnega sistema, ohranjanju in izboljšanju telesne vzdržljivosti, sklepne gibljivosti, mišične moči, ravnotežja ter koordinacije. Težavnost in izbira vaj se prilagajata potrebam, sposobnostim in željam vadečih v skupini.

Metabolično-funkcionalni trening torek in četrtek, ob 19. uri

Metabolično-funkcionalni trening (MFT) je srednje do visoko intenzivna vadba, namenjena tistim, ki želijo nekaj več. Mlajšim odraslim, ženskam in moškim, ki niste popolni začetniki v programih skupinskih vadb ali se rekreativno že ukvarjate s kakršnokoli obliko telesne aktivnosti. S tovrstno vadbo boste hitreje napredovali in tudi izboljšali varnost pri izvajanju kateregakoli drugega športa. Vadba je strokovno vodena, nadzorovana in izvajana s ciljem izboljšati vse že navedene gibalne sposobnosti telesa. Po udarek je na telesni vzdržljivosti in mišični moči. Način treninga in težavnost vaj se prilagajata potrebam, zmožnostim in željam vadečih na vadbi.

Od meseca oktobra naprej se obeta sprememba ure začetka vadbe.

Vadba se izvaja ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe s Covid 19:

- Na vadbo lahko prihajajo le zdrave osebe (brez znakov okužbe) in tisti, ki v zadnjih 14-tih dneh niste bili v stiku z okuženo osebo.
- Ob vstopu v dvorano in izstopu iz nje je obvezno razkuževanje rok.
- Zadrževanje v garderobi je omejeno na čim krajši čas ob vzdrževanju medsebojne varnostne razdalje (1,5 m).
- Obvezna je uporaba zaščitne maske od vstopa v garderobo do mesta vadbe v dvorani. Odstranimo jo tik pred začetkom vadbe in jo ponovno namestimo po koncu vadbe (odstranimo jo zunaj).
- V dvorani med vadbo vzdržujemo medsebojno varnostno razdaljo (2 m).
- Na vadbo prinesete svoje telovadne blazine, pilates žogice (skupina KINEZIOFIT), čisto obutev, športna oblačila, brisačo, plastenko z vodo in eno toplejše zgornje oblačilo (npr. majico z dolgimi rokavi).
- Na vadbi ne uporabljamo skupnih rekvizitov.
- Zagotovljeno bo pogosto prezračevanje garderob in dvorane.
- Po končani vadbi čim prej zapustimo notranje prostore.
- Primerno mesto za klepet je zunaj na svežem zraku, vendar še vedno na priporočeni razdalji (1,5 m).

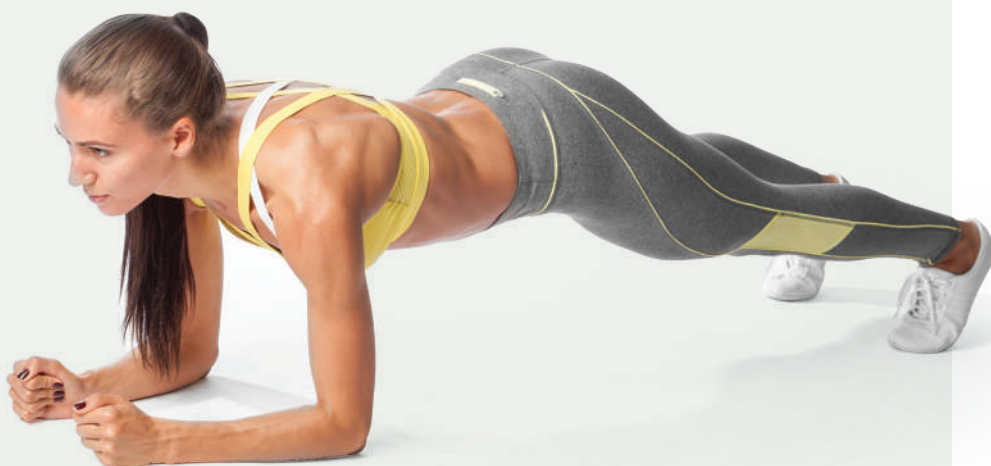

Za vse dodatne informacije in obvezno prijavo novih članov je na voljo telefonska številka 031 339 703 (Anita).

Vljudno vabljeni, da se nam ponovno pridružite ali na novo začnete. Dejstvo je, da redna telesna aktivnost izboljšuje telesno in duševno zdravje posameznika ter pomembno pripomore tudi h krepitvi imunskega sistema.

Ob zavedanju vseh pozitivnih učinkov telesne dejavnosti na naše zdravje in počutje naj bo vaša odločitev ZA GIBANJE lažja.

Končno spet lahko začnemo skupaj gibati in tudi zdravi vztrajamo!

Razgibajmo se!

Občina Velike Lašče

Spoštovani!

V okviru izvajanja preventivnih programov bomo nadaljevali s programom vadbe Razgibajmo se. Program je namenjen predvsem tistim, ki imajo težave s hrbtenico, za manj bolečin v križu in za boljše počutje.

Vadba bo potekala

v Mali športni dvorani Velike Lašče ob ponedeljkih in četrtek, ob 20. uri

(od oktobra 2020 do marca 2021).

Program bo vodila

Martina Bavdek, dipl. med. sestra.

Za vadbo potrebujete brisačo in športne copate. Cena programa za sezono 2020/2021 je 18,00 evr. S tem zneskom se pokrije najemnina prostora, ostali stroški pa se sofinancirajo iz občinskega proračuna – preventivni programi.

Pričetek vadbe bo predvidoma v četrtek, 5. oktobra 2020, in v ponedeljek, 8. oktobra 2020, ob 20. uri, odvisno od trenutne epidemiološke situacije.

Obvezne so predhodne prijave na tel. številko 041 963 746

(kličite v popoldanskem času).

Lepo vabljeni!

MALI OGLASI

Kupim starinsko pohištvo: kuhinjsko omaro - kredenco, mizo, stole, klop, skrinjo, mizarsko mizo - ponk –
tel: 041 623 165. Jože Jurjevič, Čolnarska ul. 29, 1292 Ig

V najem oddamo poslovni prostor na Rašici 34, površine 32 m² s pripadajočimi parkirnimi mesti. Cena najema po dogovoru. **Več info na 041/696-841 ali bozo.zalar@siol.net.**

V podjetju Lesna galanterija Marko Krampelj s.p.

Zaposlimo

Delavca v proizvodnji m/ž

Opis dela: priprava lesa, izdelava in popravilo starih palet ter druga dela po navodilih delodajalca. Delo je fizično naporno.

Pričakujemo: srednjo poklicno izobrazbo, vozniški izpit B kategorije, zaželen izpit za viličarja.

Delavca na žagi m/ž

Opis dela: razrez hlodovine in lesa, zlaganje in prelaganje lesa ter druga dela po navodilih delodajalca. Dele je fizično naporno.

Pričakujemo: srednjo poklicno izobrazbo, vozniški izpit B kategorije.

Voznika tovornega vozila m/ž

Opis dela: vožnja tovornega vozila, skrb za tovor, razkladanje in nakladanje tovora. Spoštovanje pravil CPP in VPD, VPP.

Pričakujemo: srednjo poklicno izobrazbo, vozniški izpit C kategorije, zaželen izpit za viličarja.

Pogodbe o zaposlitvi bodo sklenjene za določen čas s poskusnim delom z možnostjo podaljšanja za nedoločen čas.

Prošnje z dokazili pošljite na proizvodnja.krampelj@gmail.com Kontakt: Marko Krampelj, 031 830 974

Tadeja Nemček Glass Art

Unikatni izdelki iz taljenega stekla.

Posebno lepa darila za različne priložnosti.

Zgodbe v steklu ustvarjam v svojem studiu v Dvorski vasi pri Velikih Laščah.

Dvorska vas 49 | 031 881 341
1315 Velike Lašče | tadeja.nemcek@gmail.com
Slovenija | <https://tadejanemcek.wixsite.com/glassart>

- slikopleskarstvo
- fasaderstvo
- knauf

ANDREJ JAPELJ s.p.

Rašica 19,
1315 Velike Lašče

M: 031 404 404
E: andrej.japelj1@gmail.com

VZDRŽEVANJE OBJEKTOV

POROČNI VIDEO & FOTOGRAFIJA

☎ 040 69 12 12

✉ info@porocni-video.si

🌐 Poročni-video.si

📘 fb.com/porocnivideo

UGODNI VIDEO&FOTO PAKETI

BREZPLAČNO PREDPOROČNO FOTOGRAFIRANJE!

Poročni-video.si

Tina

FRIZERSKI SALON

DELOVNI ČAS PO DOGOVORU
NAROČANJE PO TELEFONU

031 823 094

Tina Gruden s.p., Levstikov trg 3, 1315 Velike Lašče

*Mala Slevica 7
1315 Velike Lašče*

*Tel.: 01 788 14 02
Mob.: 041 532 122
bostjan-hocevar@siol.net
www.kropec.si*

Novo v ponudbi: pice, piščančji medaljoni, pomfri so na voljo vsak dan od 12. ure naprej.

*Domače kmečke jedi, krvavice, pečenice, klobase, narezki,
catering za slavlja, obhajila, birme in rojstnodnevne zabave.*

Prijazno vabljeni tudi na sobotna in nedeljska kosila.

Ob predhodnem naročilu tudi možnost pogostitve skupin do 80 oseb.

Jedi so pripravljene na štedilniku na drva. Obiščite nas in preverite našo pestro in okusno ponudbo ter prijazno postrežbo.

MEGADOM

IR GREJNI PANELI

INFRAE2 BASE2

različne moči, material: aluminij/pet bela, visokovalitetni kristalno-karbonski IR grelni element, varovalo proti pregretju, stenska ali strojna montaža

že od **89⁹⁷ €**

KAMINSKE PEČI

različni modeli, velikosti in proizvajalci

že od **119⁹⁰ €**

MEGADOM RIBNICA, OB ŽELEZNICI 4, RIBNICA · tel: 01/835 1 640 · www.megadom.si
MEGADOM PODSKRAJNIK, PODSKRAJNIK 102, CERKNICA · tel: 01/705 0 705 · [f](#) [i](#)

STEKLARSTVO

PETER HREN, S.P.

GRADEŽ 14, 1311 TURJAK
 GSM: 031/356 668
 TEL: 01/7881 366

- Brušenje stekla
- Fazetiranje stekla in ogledal
- Peskanje stekla
- Izdelava izolacijskega termopan stekla
- Kaljeno steklo
- Tuš kabine (po meri, s tesnili)
- Ogledala
- Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
- Montaža vsega navedenega
- Ostale steklarske storitve

KNUT

ŠVEDSKE TOPLLOTNE ČRPALKE

NIBE
 TOPLOTNA ČRPALKA
NIBE S1255

z VAMI IN ZA VAS
 ŽE 27 LET

LOKALNO PREZRAČEVANJE
NIBE DVC 10

SUBVENCIJA

- nov design
- wifi povezava
- prijazen nadzor na dotik

www.knut.si
080/71-72

Rigler
 AVTOKLEPARSTVO
 VULKANIZERSTVO

T: 01 7807 065
 M: 041 990 868
 KOMPOLJE 77
 1312 DOBREPOLJE

POPRAVILO IN CENTEV VOZIL ZA VSE SLOVENSKE ZAVAROVALNICE
 BREZPLAČNO NADOMESTNO VOZILO
 PRIPRAVA VOZILA NA TEHNIČNI PREGLED
 POLNJENJE IN POPRAVILO KLIMATSKIH NAPRAV

SERVIS VOZIL
 VULKANIZERSTVO

POPRAVILO VOZIL NA RAVNALNI MIZI
 IZPUŠNI SISTEMI
 AVTODIAGNOSTIKA
 AVTOVLEKA

POGODBENI SERVIS ZA ZAVAROVALNICO TRIGLAV IN TRIGLAV ASISTENCA

microera

Microera Jože Šilc s.p.
 Hrovača 14A (trgovski center SPAR Ribnica)
 1310 Ribnica
 ☎ 01 8373 116
 ☎ 051 358 762
 ✉ info@microera.si
www.microera.si

UGODNI NAROČNIŠKI PAKETI TER AKCIJSKI MOBITELI NA OBROKE!

Ugodni fiksni paketi NEO in mobilni paketi NAJ

DELOVNI ČAS:
 PON - PET
 8.30 h - 12 h
 ter 14 h - 18 h
 SOB
 8.30 h - 11.30 h

 TelekomSlovenije
 POOBLAŠČENI PRODAJALEC

PRIBA

ALU VHODNA VRATA - PRIBA BASIC

- ◆ debelina 67 mm
- ◆ toplotna prevodnost UD=0,9 W/m²K
- ◆ pokrivno krilo zunaj in vstavljeno znotraj
- ◆ DOSTAVA IN MONTAŽA
- ◆ nerjavni ročaj 80 cm / nerjavna kljuka HOPPE E5726
- ◆ cilindrični vložek + 3 kos ključ
- ◆ 3-točkovno zaklepanje
- ◆ elektrozapirnik

PARTNER, VREDEN ZAUPANJA.

SUPER CENA!

ENOKRILNA VRATA

1.899,00 €

(z DDV-jem)

CENA VELJA ZA:

- enokrillna vrata brez stranske svetlobe
- dimenzije do 1000 x 2100 mm
- (narejeno po meri)
- standardne barve RAL TIGER: 9010, 9016, 9003, 9006, 9007, 7016, 8017, 6005, F29/80077, Grigio ANTICO, PUNTO Grigio
- cena vsebuje dostavo, montažo in 9,5 % DDV
- steklo standard: SATINATO, ČINČILA, PESEK
- cena ne vsebuje demontaže starih vrat, odvoza na deponijo in obdelave špalet z alu letvicami ali mavčno kartonskimi ploščami
- aplikacije so samo na zunanji strani

051 402 780 ◆ www.pribaokna.si

Za lep nasmeh skrbimo že 25 let

breident
medical

- Preventivni pregledi in posveti
- Konzervativa
- Protetika
- BREIDENT SKY implantati
- Nevidni ortodontski aparat **INVISALIGN**
- Ortopansko slikanje zob

ZZ

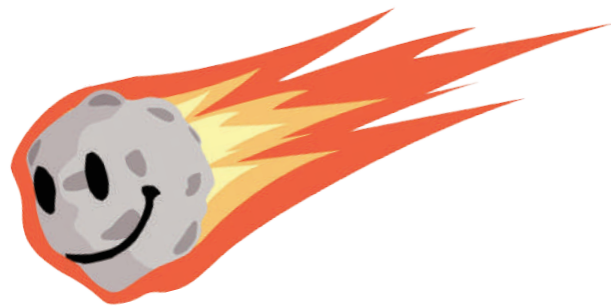
Goran Petrovič dr. dent. med.
zasebna zobozdravstvena ordinacija | **25 let**

Adamičeva 30 | 1290 Grosuplje | T +386 1 787 34 13 | M +386 41 723 731

Na področje Velikih Lašč so padli koščki malo večjega meteorida

Piše inženjer dr. Alfonz Brusek, dipl. ing. PhD., mSc.

Instituto de Investigacion de Enfermedades de la Pina, Kostarika

Prijatelj, s katerim se občasno dogovoriva za aktivno preživljanje dopusta, običajno nekje v Južni Ameriki, dela na observatoriju Llano de Chajnantor v puščavi Atacama v Čilu. Observatorij je zaradi posebnih vremenskih razmer, ki omogočajo učinkovito opazovanje vesolja z zemeljskimi teleskopi, lociran na nadmorski višini okoli 4800 m. Ves navdušen se mi je pred kratkim javil prek spletne pošte. Potem pa sva preko videokonference govorila o novem padcu meteorita na zemljo. Ker ve, od kod sem, se mu je zdela novica nadvse zanimiva. Jasno, da najprej nisem vedel, o čem govori. Povedal mi je namreč, da so na observatoriju ob opazovanju neba v časovnem intervalu, ko je zemlja vstopila v Perzeidni oblak, zaznali tudi padec malo večjega meteorida na Zemljo. Po grobih izračunih se je pokazalo tarčno ozemlje nekje med Italijo, Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko. Ker je bila med potencialnimi področji tudi Slovenija, je seveda ocenil, da mi mora dogodek še posebej natančno predstaviti. Padec meteorida, poimenovanega ST16U8PID20, se je zgodil v torek, 16. 8. 2020, približno med 3:30 in 3:31 uro zjutraj po srednjeevropskem času. Velikost meteorida, ocenjena s pomočjo podatkov raziskovalnih orbitalnih satelitov in izmerjene vstopne hitrosti v zgornje plasti zemeljske atmosfere, ki je znašala okoli 11.000 km na uro, je bila nekje med pralnim strojem in slamoreznico. Teoretično izračunana masa pa v razponu med 9 in 11 ton, kar je nekoliko večja masa, ki se jo običajno pričakuje za hondritni tip meteorita. Spektrofotometrični in fotometrični posnetki poti izgorevanja meteorida kažejo, da je kot kompaktno telo vstopil tudi v nižje plasti zemeljske atmosfere, kjer je na višini 15.800 metrov eksplodiral v večje število manjših partiklov, ki so intenzivno izgorevali še vse do vstopa v plast oblakov na približni višini 4.000 metrov. Po vstopu v cono oblakov spektrofotometri in fotometri orbitalnih satelitov niso več zaznali repa svetlobe kot posledice izgorevanja materiala meteorida zaradi velikanske

ga trenja pri potovanju skozi zemeljsko atmosfero. Analiza tako vidnega spektra svetlobne poti zastojnega repa meteorita kot tudi analiza njegovega infrardečega spektra je pokazala, da gre za neobičajno in izjemno redko vrsto hondritnega meteorida, saj v svoji masi vsebuje velik delež zlata, bakra in vanadija, v sledovih pa tudi železo in krom. Natančen matematični model padca je kasneje pokazal, da so posamezni partikli meteorida s 95 % verjetnostjo padli na območje, orientirano z osjo Volčje–Velike Lašče–Videm, v dolžini 15 km ter v širini 4,5 km. Po vsej prijateljevi natančni razlagi tega sicer običajnega dogodka (spomnimo se nedavnega padca meteorida Novo mesto, letos februarja) mi je postalo jasno, da gre na podlagi posrednih kemičnih analiz vesoljskega kamna za posebnost v astrogeološko kemični sestavi meteorida. Iz tega sledi, da so morebiti najdeni ostanki kosov meteoridas, ki jih imenujemo meteorit, velikega značaja za astrogeološko znanost. Prijatelj sem seveda vprašal, kako veliki koščki so po eksploziji meteorida sploh padli na Zemljo, kako so videti in ali jih lahko moramo najdemo. Jasno, da o natančni velikosti partiklov meteorida ne moremo govoriti, vendar izkušnje kažejo, da iz podobnih situacij lahko pričakujemo meteorite velikosti od lešnika pa do nekje debelejšega jabolka ali celo ananasa. Verjetnost, da bi bil meteorit večji od samokolnice, je neznatna. Če meteorit ni povzročil zaznavne škode na nepremičninah, se njegove ostanke lahko naključno najde v primeru značilnih poškodb na okolici, kot so sveže poškodbe na drevesih, manjši udarni kraterji ali luknje v zemljini. Opisane so tudi posledice udarca na skalah, kot so udarnine, odrgrnine ali v primeru z mahom obraščenih skal podolgovate, udarcu krampa podobne spremembe. Če pa se lotimo iskanja meteorita, kot to opravljajo lovci na meteorite, bomo poleg iskanja vidnih sprememb, najuspešnejši s pomočjo detektorja kovin ali z magnetnim senzorjem, po nekaterih podatkih pa iščejo ostanke meteoridov

tudi z dresiranimi psi. In kako bi spoznali, da gre za meteorit? Navadno so ti partikli vesoljskih kamnov močno ožgani (žgalna skorjica) zaradi visokih temperatur, ko potujejo skozi zemeljsko atmosfero, torej so temno rjave do črne barve. Barva ni vedno homogena, ker pride ob eksploziji osnovnega meteorita do drobljenja njegove mase. Del barve meteorita predstavlja kar njegova nespremenjena osnovna barvna struktura na stranicah odloma. Običajno je ožgani del barvno kontrasten glede na barvo ter površino osnovne strukture na odlomu, ki kaže na zrnasto (hondritno) sestavo, običajno kovinskega videza. V našem primeru bi lahko opazili hondrule (okrogla zrnca zlata in bakra) na odlomni površini, na ožgani pa primerljive luknjice, saj sta se elementarno zlato in baker zaradi visokih temperatur (med 2000 in 5000 °C) stopile. Najdba takšnega meteorita bi bila vsekakor veliko odkritje za znanost pa tudi za zbiratelje vesoljskih kamnov. Po svetu namreč obstaja živahno internetno trgovanje z meteoriti, pri čemer tisti redkejši, glede na kemično sestavo, med ljubiteljskimi zbiratelji dosegajo astronomske cene, včasih tudi po več 10.000 evr. Meteoriti z bakrom in zlatom so prava redkost, so velika najditeljska trofeja, in glede na nacionalno zakonodajo moram izpostaviti, da so last države, na katere ozemlju so jih našli. V takih primerih je še vedno najbolje, da, če se želimo izogniti pravnim nevšečnostim, najden meteoridni partikel prinesemo na geološki zavod v državi, kjer podamo natančne podatke o najdišču, oni pa ga bodo strokovno pregledali in analizirali. Pri večjih in bolj običajnih sestavah meteoritov vam ga po opravljenih analizah lahko celo vrnejo.

p. s. Z veseljem seveda pričakujem odziv, tako vprašanja, komentarje, kritike in predloge po sodelovanju, ki jih sprejemajo na uredništvu lokalnega medija, s katerim sodelujem. Od tam mi bodo seveda posredovali vse odzive na strokovne edukativne prispevke, skladno z Zakonom o izdaji lokalnih medijev (ZILM).

NAGRADNA KRIŽANKA

								SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	ELEK- TRIČNI MEŠALNIK	NASELJE ZAHODNO OD ROBA	LUKA DONČIČ	JAPON- SKA DENARNA ENOTA	FRANC. FILMSKI IGRALEC DELON	INAČICA	URADNI SPIS
								ROJSTNI KRAJ JOSIPA JURČIČA							
								PRODUKT, PROIZVOD							
								KILO- METER		DEL NOGE POD GLEŽNJEM					
								PLOD			IVAN ZAJEC		KRATKA PALICA Z DEBELIM KONCEM		
								UNIKAT							
								MESTO NA JUGU FRANCIJE							
TROBLA	STANJE, KO SE DE- LA BREZ REDA	FRANC. SKLA- DATELJ (MAURICE)	PINGVINU PODOBNA PTICA S. MORJA	IZSTOP ORGANA, HERNIJA	OTOK SEVERO- ZAHODNO OD ZADRA	PODI- RANJE, RUŠENJE KAMNINE	SEVERNI JELEN LOJZE ČEMAŽAR					JOSIP IPEVEC VIOLINIST (GIUSEPPE)			
NAPRAVA ZA LE- TENJE PO ZRAKU								ŽIVAL, KI ŽIVI POD ZEMLJO	GOROVJE V SREDNJI AZIJI						
NASELJE SEVERNO OD TUR- JAKA									PREGNAN- STVO	IRENA AVBELJ JED IZ ZELJA		PRISTAŠ GRŠKE FILOZOF- SKE ŠOLE	NENADEN MOČEN VOJAŠKI NASKOK		
STARO- GRŠKI MATE- MATIK							NAPA- DALKA BELEŽ- NICA								
DUKE ELLING- TON			PRED- PLAČNICA AM. POLIT. (HARRY)									RIMSKI CESAR IGRALEC BEATTY			
NIZEK ŽENSKI GLAS				OKONČINA	ROLETA OBLIKA IMENA BOŠTJAN				SRNJE MESO						
TROBLA	VELIKA, SLOVES- NA PRI- REDITEV	PREBIVAL. RUSIJE BIKO- BOREC				BARVA KOŽE, POLT SUKANEC			SEZNAM IMEN MAJHEN MOST						
MANJŠI IZVIR VODE								ENOLETNI POGANJEK JUŽNOAM. GLODAVEC							
LOMLJE- NJE, ZLOM				ESENCA FRANCE URBANJA											
PALES- TINSKI POLITIK (JASER)							GOZDNA ZVER TRAVNIK OB VODI								
AMERIŠKA TENIŠKA IGRALKA WILLIAMS						IZRASTEK NA VEJI ŽEN. PO- KRIVALO									
NATRIJ			GORSKE REŠEVAL- NE SANI	SOVJET. REVOLU- CIONAR (LEV)											
HVALNICA				SMER NA NEBU ROBERT ZEMECKIS					AVGUST ČERNIGOJ OLIVIER MESSIAEN						
STARO- GRŠKI FILOZOF							ATA								
POGREB. SLOVES- NOST PRI SLOVANIH							RASTLINA, IZ KATERE PRIDOBI- VAJO OPIJ								

Nagrajenka iz Troble št. 4 je Erika Perhaj. Nagrado bo prejela po pošti. ČESTITAMO!

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče ali ga oddajte v tajništvo občine oziroma pošljite rešitev na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do datuma uredniškega sestanka, 21. oktobra 2020. Izžrebanec nagradnega gesla bo prejel nagradni bon in bo objavljen v Trobli št. 6. Nagrado bo izžrebanec prejel po pošti.

Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
je čas, ki celi rane,
in je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.

— zahvala —

Ob smrti žene, mami, babice,
prababice, sestre in tete

ZORKE GROBELŠEK

iz Strletij

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se od nje poslovili in jo pospremili na zadnji poti. Hvala za izrečene besede in sožalja, podarjeno cvetje, sveče in donacije Hospicju. Hvala gospodu župniku Andreju Ojstrežu za lepo opravljen obred in lepe besede slovesa sestri Mileni. Hvala pogrebni službi Zakrajšek in pevcem.

Žalujoci vsi njeni

Odšla si prekmalu in brez
pozdrava, v slovo nam niti
roke nisi dala. Tako radi bi te še
enkrat objeli, stisnili dlan, a žal
si za vedno odšla nam stran.

— zahvala —

V 86. letu se je od nas poslovila

ANA BAVDEK

s Kukmake.

Ob izgubi drage mame, tašče, babice in prababice se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sovaščanom za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in darove. Hvala vnukinji Tini za lep žalni govor in pogrebni službi Zakrajšek. Zahvala tudi pevcem in trobentaču, ki so našo drago mamo pospremili na zadnji poti.

Žalujoci vsi njeni

Zapel je zvon tebi v slovo,
poln bolečin
ostaja spomin,
ostajajo praznina,
molk in tišina.

— zahvala —

Ob boleči izgubi dobrega moža,
atija, dedija, brata in strica

ŠTEFANA RIGLERJA

Blaževega Štefana.

23. 5. 1949–15. 7. 2020

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sovaščanom za izrečeno sožalje, podarjene svete maše, cvetje in sveče. Zahvala UKC Ljubljana – oddelku kardiologije, ki so tako lepo skrbeli za njegovo zdravje, pa tudi Zdravstvenemu domu Ribnica in patronažnim sestram. Hvala gospodu župniku Dobrovoljcu in Bogdanu Oražmu za tako lep poslovilni govor in pevcem iz Svetega Gregorja. Pa tudi vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Marija, hči Simona in sin Štefi z družinama ter ostalo sorodstvo.

Mrzel veter tebe žene
drobna ptičica od nas,
ki z' nad lipice zelene
si mi pela kratek čas.
(ljudska)

— zahvala —

V 92. letu se je od nas poslovila naša draga mama,
tašča, stara mama in prababica

HEDVIGA PURKART

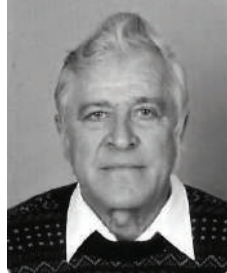
(po domače Koščkova Eda)

z Velikega Osolnika.

Lepo se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom in prijateljem za izrečena sožalja, darovane sveče, cvetje in svete maše. Najlepša hvala cerkvenemu pevskeemu zboru iz Roba za prelepo petje ob pogrebni svečanosti, hvala g. župniku Dobrovoljcu in pogrebni službi Zakrajšek za opravljen obred. Posebna zahvala zaposlenim iz Zavoda svete Terezije, Videm-Dobrepolje, ki so skrbeli, da se je naša mama v zadnjih letih bivanja tam tako dobro počutila.

Hčeri Stanka Žnidaršič in Meta Klančar z družinama

Ugasnila je luč življenja,
se prižgala luč spomina,
ko ostaja v srcu tiha
skrita bolečina.

— **zahvala** —

Mnogo prezgodaj nas je zapustil
dragi mož, oče, ata in tast

JANEZ PETERLIN

iz Srobotnika.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, sveče in svete maše. Posebna zahvala g. župniku, Andreju Ojstrežu, za lepo opravljen obred in lepe besede slovesa. Hvala pogrebni službi Zakrajšek za poslednje slovo od našega ata Janeza. Spomini nanj in na njegova dela bodo ostali živi za vedno.

Žalujoči vsi njegovi

— **zahvala** —

Ob smrti v 93. letu starosti
in po 65-ih letih služenja Bogu
in ljudem nas je zapustil duhovnik
ter član viteškega reda Božjega groba

ANTON MASNIK

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom,
sosedom, prijateljem in znancem ter
vsem, ki so se poslovili od njega, za
darovane svete maše, sveče ter
izrečene besede sožalja.

Posebna hvala gospodu nadškofu
Stanislavu Zoretu za lepe besede slovesa
in vsem duhovnikom, ki so ga pospremili
na njegovi zadnji poti. Hvala vsem v
Duhovniškem domu MANE NOBISCUM v
Ljubljani, ki so ga zadnjih pet let negovali z
ogromnim potrpljenjem in ljubeznijo.

Zahvala pevcem iz Velikih Lašč, pogrebni
službi Zakrajšek in vsem, ki jim ostaja v
spominu in molitvi.

Sestrična Zora z družino

— **In memoriam** —

ALOJZ MENCIN

1958–2020

iz Velikih Lašč.

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš
soborec in prijatelj Alojz Mencin, pripadnik 63. SČ KS
Velike Lašče in veteran vojne za Slovenijo.

Dobrega tovariša in člana našega združenja bomo
ohranili v trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača
slovenska zemlja.

OZVVS VELIKE LAŠČE

KOLEDAR PRIREDITEV

SEPTEMBER / OKTOBER 2020

SOBOTA, 19. SEPTEMBER,
ob 8. uri

Gostilna pri Škrabcu, Rob

OBČINSKO PRVENSTVO DVOJIC V BALINANJU

(BD Rob)

SOBOTA, 19. SEPTEMBER,
ob 15. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

PODELITEV ROŽANČEVE NAGRADE

(Društvo Marjana Rožanca)

NEDELJA, 20. SEPTEMBER,
ob 9. uri

Turjak

POHOD PO TRUBARJEVI ROJSTNI FARI

(Društvo za ohranjanje dediščine)

PONEDELJEK, 21. SEPTEMBER,
ob 16. uri

Velike Lašče

SPREHOD ZA SPOMIN ob svetovnem dnevu demence

(Društvo upokojencev Velike Lašče)

DEKD 2020:

(podrobnejši program v glasilu
na strani 34)

(Občina Velike Lašče in ZVKDS)

ČETRTEK, 8. OKTOBER, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

MARJAN PLATOVŠEK: Slikar podobe na ogled postavi ...

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija)

NEDELJA, 4. OKTOBER, ob 9. uri
Turjak

KOSTANJEV POHOD

(TD Turjak)

PONEDELJEK, 5. OKTOBER, ob
18. uri

Knjižnica Frana Levstika, Velike
Lašče

PRAVLJIČNA URA Pravljico pripoveduje Slava Petrič

(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

SOBOTA, 10. OKTOBER, ob 12. uri

Gostilna pri Škrabcu, Rob

DAN STAREJŠIH IN SREČANJE JUBILANTOV

(DU Velike Lašče)

ČETRTEK, 15. OKTOBER, ob 19. uri

Trubarjeva domačija

JOŽE CENTA: NE UGAŠAJTE MI LUČI Predstavitev knjige spominov

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija)

PETEK, 16. OKTOBER, ob 18. uri
Knjižnica Frana Levstika, Velike
Lašče

FILMSKI VEČER V KNJIŽNICI Kekec

(Knjižnica Frana Levstika Velike Lašče)

TOREK, 20. OKTOBER, ob 18. uri
Levstikov dom in Gostilna pri
Kuklju

JOŽE JAVORŠEK – SAMOTNI JEZDEC Praznovanje 100. obletnice rojstva literata Jožeta Javorška

(KUD Primož Trubar Velike Lašče in
Občina Velike Lašče)

SOBOTA, 31. OKTOBER, ob 19. uri

Trubarjeva domačija, Rašica

PRIREDITEV OB DNEVU REFORMACIJE

(Občina Velike Lašče – Trubarjeva
domačija)

GLEDE NAČRTOVANIH PRIREDITEV SPREMLJAJTE OPOZORILA
PRISTOJNIH INŠTITUCIJ, KI IZDAJAJO OPOZORILA IN GLEDE NA
ZDRAVSTVENE RAZMERE TUDI PREPOVEDI ZBIRANJA LJUDI NA
JAVNIH PRIREDITVAH IN ZBIRANJA V JAVNIH PROSTORIH.

Organizatorji si pridružujejo pravico do sprememb.